

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКИЙ АРХИВ

ТОМ XI.

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКИЙ АРХИВ

ВИДАВ

ІСТОРИЧНО-ФІЛСОСФІЧНА СЕКЦІЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

Т. XI.

МАТЕРІЯЛИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ І ВІРШІ

III.

У ЛЬВОВІ, 1925.

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

МАТЕРІЯЛИ

ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ І ВІРШІ

ТЕКСТИ Й ЗАМІТКИ

ВИДАВ

МИХАЙЛО ВОЗНЯК

III.

У ЛЬВОВІ, 1925.

Накладом Наукового Товариства ім. Шевченка.

Число духовних вірш, яких автори звісні, мале в порівнянню з числом таких вірш, що їх авторство ледви чи й вдасть ся коли дослідити. Декілька акростихових вірш, знайдених головню вже по зложенню відповідних розділів „Матеріалів“, подані далі по духовних віршах місцевого характеру. З інших духовних вірш вибираю ось тут тільки сї, що замітні або сильнішою течією народньої мови та складу або являють ся цікавими причинками для якогось літературного напрямку. З огляду на значну поправність текстів, досить рідку в найстарших співаниках, подаю також недруковані духовні вірші з співаника, описаного під № 1. До них додано кілька текстів з співаника колекції А. Петрушевича ч. 233 з сєї самої причини, а з співаників № 5 і 15 з огляду на се, що вони являють ся приватною власністю.

Значно рідші, хоч без порівняння цінніші, по рукописних старих співаниках світські вірші і пісні. Штучне й народне змішане тут, стоїть поруч себе, зближене одначе до себе не тільки правописом, але й не рідко змаганням і мову народньої пісні хоч позірно не дуже віддалити від мови штучних вірш (прим. окінчення ть в 3 ос. одн. теп. ч.). Поданий по духовних віршах ряд світських вірш і пісень се частина сього репертуару, яким жили українські півінтелігентні і інтелігентні верстви не тільки перед народженням нової української літератури, але й ще довго потім; а й інші ще є предметом розвідки.

А являють ся вони не тільки документами нашого культурного життя з загального погляду, але й спеціально подають матеріал для характеристики часу й обставин народження нової української літератури в російській і австрійській Україні. Є тут і вірші на тему „Москаля Чарівника“ Ів. Котляревського в й віршеві і пісенні впливи сирітської неволі, житєвого безталання, забійчого суму й розпущи, що мають авальогію у поетичнім дорібку Маркіяна Шашкевича. Дають також старі співаники матеріал для вдумчивого реформатора українського правопису. Подаю на разі тексти, а дослідови їх у звязи з народженням нової літератури, її манерами й характером, маю надію присвятити окрему розвідку, призвавши багатший матеріал для неї.

1. Чалма Христу Распятому Заръваницька.¹⁾

1 Златокованіе труби, днес восьтрубѣте,
Распятому Христу Царю пѣнь принесѣте.
Во польской коронѣ сіяетъ,
Чуда велія нѣъявляетъ
5 У Заръваници.

Радость нынѣ исп(ущайте), розніе гласи,
Воспѣвайте, вси людіе, соленне²⁾ гласи,
Назарета визнавайте,
Над Стрипою тамъ вѣтайте
10 Пана своего.

Органъ чудне возглашаетъ въ повѣтъ земномъ,
Просвѣщаетъ, въздоравлиетъ въ мѣстечку маломъ,
З розныхъ краевъ притѣкаютъ,
Врс(д)ныхъ всюду очищаетъ
15 З милости его.

Грай, цѣвѣниці духовъная, въ славной коронѣ
Христу Богу распятому на крестномъ тронѣ.
Вѣрныхъ въ Сіонъ (приз)иваетъ,
Давидъ въ гусли ударяетъ,
20 Въ прекрасномъ свѣтѣ.

Арѣфи, свѣту голосѣте дивные тайни
Во вся струни и музыки, приспѣвайте, страни,
Умиленно возглайте,
Со аггели воспѣвайте
25 Чудо преславно.

Трисвятое³⁾ древо райское квітѣетъ во славі
Насаждено на мѣстѣ тамъ Адама главѣ,
Море води освящаетъ,
Глави зміевъ сокрушаетъ
30 И всю ихъ силу.

¹⁾ Перших шість строф з № 3 (786—81а), дальші з № 1 (1а—2а).

²⁾ В рукоп. соленне.

³⁾ В рукоп. Трисвятую.

Израилю крестомъ Мойсей воды раздѣли,
Презъ глубины проходили, гласъ высотъ мѣли.
Фараона потопляетъ,
Войска его погружаетъ
35 И всю ихъ силу.¹⁾

Над Стрипою являетъ ся Царъ Назарейскій,
В Заръваници всего свѣта Царъ Іудейскій
Чуда с небесъ посылаетъ,
Враговъ темныхъ проганяетъ,
40 Панство ихъ крушить.

Агнецъ Божій тамъ сіяетъ, истинна радость,
Просвѣщаетъ всѣхъ вѣрныхъ явне во сладость.
Открываетъ тасмниці
В подломъ мѣстѣ Заръваници
45 Его славящимъ.

Чалмы Царя прославляйте во Троици равна,
Хоры аггелъ, восклицайте, звикло ст то давна.
Вылять за нас кровъ святую,
Побѣди смерть проклятую
50 И вѣчность ея.

Аггели ся ужасають, славы видяще,
Крыль лица закрывають, в небѣ гласяще.
Патріарси воспѣвають,
С плачемъ на крестъ возирають,
55 Сердцемъ палають.

Людемъ твоимъ подай силу во мирѣ жити,
Не допускай еретикомъ вѣру хуляти,
Святой Боже милостивый,
Услыши гласъ жалосливый,
60 Кролю правдивый.

¹⁾ З дальших строф тексту № 3 подаю тільки відміни: 31—35. васант. 37. свѣта Кроль. 40. Пекло ихъ. 42. И всѣхъ вѣрнихъ призываетъ явно во славі. 43—45. васант. 46. Цара прославляйте. 47. звикло ст южъ давна. 49. Побѣдилъ. 50. его. 52. Крыли лица закрываху, къ себѣ гласяще. 54. Со плачемъ... возирають. 56. своимъ... во вѣрѣ. 57. еретиковъ вѣру хранили. 58. Боже святій. 62. Сохрани насъ въ тяжкихъ скорбехъ и тяжкой

Мысли наша вся просвѣти и сердца тайны,
Заступай насъ в скорбехъ тяжкихъ и всякой брани.

Змилуйся, Пане, над нами,
Упадаемъ со слезами

65 У Зарваници.

Агаряновъ в прахъ сокруши и всю ихъ силу,
Сохрани всѣхъ в тяжкихъ бранехъ, прійми под крылу.

Мы тя будемъ выхваляти,
Имя твое прославляти

70 На вѣки вѣкомъ.

2. Пѣснь сладчайшему Ісусу.¹⁾

1 З емпировъ горныхъ Богъ ся являетъ,

У Зарваници чуды сіяетъ;

Ликуетъ миръ весъ, весъ, весъ,

Трепещетъ адъ днесъ, днесъ, днесъ.

5 Мы вѣрне припадѣмъ,

Христу ся поклонѣмъ

Вси равно, вси, вси равно, вси.

Адамъ предъ часъ видѣвъ на крестѣ

Христа распята на древѣ райствъ;

10 Во снѣ зряще тамъ, тамъ, тамъ,

Пророковалъ самъ, самъ, самъ.

Мы вѣрне прип.

войни. 63. надъ нами, Пане. 65. Под ноги твои. 66. Агаряновъ.

67. Сохрани насъ... скорбехъ...

Видіти тексту співака Ів. Пашковського (54а—55а) такі:
1. Златомъ кованни. 2. Предвѣчному Цесарови пѣснь. 3. В пол-
ской. 4. велии дѣлаетъ. 5. Людемъ у. 6. Милость нияѣ испол-
нися в позние часи. 8. Назария. 11. чудний изявися. 14. Вреди
вси ся очищаютъ. 19. в гусли виграваеъ. 20. тронѣ. 21. голосниє.
22. Со вся струни. 23. Умилно вси вигравайте. 25. Чуда преславна.
27. Посаженно на мѣстѣ токъ. 29. змиеть. 31—35. vasant. 37.
свѣта Кроль. 40. их панство. 41. истинная. 42. И всѣхъ вѣрнихъ
призываетъ. 44. градѣ. 45. Яко (sic) хвалящихъ. 46. Цара. 48. По-
бѣдилъ. 51. Ангелскии ся хори ужасають. 52. Крили. 53. Па-
триархи. 54. до него волають.

¹⁾ № 1 (606—63а). В співанку Пашковського має назву
„Пѣснь Зарваницка“. Видіти сього тексту (526, 53а) такі:
1. являетъ. 4. Трепечетъ. 5. вѣрно. 8. видѣ. 10. араще. 15. Воз-

Роды земниі, соберѣтесе,

У Зарваници веселѣтесе;

15 Возвышшаеъ Богъ, Богъ, Богъ

Християнскій рогъ, рогъ, рогъ.

Мы вѣрне припадѣмъ.

Вышніе силы, здѣ приступѣте,

Въ мѣстечку маломъ сіе видѣте:

20 Цвѣтетъ райскій цвѣтъ, цвѣтъ, цвѣтъ,

Веселитъ ся свѣтъ, свѣтъ, свѣтъ.

Мы вѣрне припадѣмъ.

Агнецъ предвѣчный во миръ посланный

3 милости ко намъ зосталъ закланный.

25 Созываетъ людъ, людъ, людъ,

Показуетъ чудъ, чудъ, чудъ.

Мы вѣрне припад.

Надъ Стрипою зримъ градъ Зарваницу

В кролевствѣ полскомъ аки орлицу,

30 Над водами гласъ, гласъ, гласъ,

Богъ взываетъ насъ, насъ, насъ.

Мы вѣрне припад.

И здѣ Подгайци соленне нияѣ

В щасливой з миромъ градуть годинѣ.

35 Изливаетъ водъ, водъ, водъ,

Намъ великій входъ, входъ, входъ.

Мы вѣрне.

Царю, избави насъ гладу и войны,

Огня, повѣтря, даждъ часъ спокойный.

40 Веселитъ ся градъ, градъ, градъ,

Уступаетъ гладъ, гладъ, гладъ.

Мы вѣрне припад.

К тебѣ грядущихъ молбы услыши,

Правовѣрныя царя утѣши.

вишаеъ. 18. Вишня. 20. Квѣтнеть. 23. Ангелъ предъ часи... по-
сланный. 24. 3 милости его ко намъ посланный. 28. Зарваници. 29.
аки царици. 34. гладу години. 36. Насъ веселитъ входъ. 38. Царю,
збави. 39. Огня и повѣтря. 43. грядущихъ молбу. 44. цари утѣши.
На 46 стр. уриваетъ ся текст.

- 45 Августъ в Полци царъ, царъ, царъ
Просить о той даръ, даръ, даръ.
Мы вѣрне.

Архиерей руцѣ вносят,
Гласы от сердца слезы приносятъ.

- 50 Солнце, мѣсяць, свѣтъ, свѣтъ, свѣтъ
Просятъ многихъ лѣтъ, лѣтъ, лѣтъ.
Мы вѣрне припад.

Явился во свѣ крестъ Костантину,
Звѣтяжство далесъ ты, Божій Сynu,

- 55 Вручилъ го в мечъ, в мечъ, в мечъ,
Прогналъ враговъ пречъ, пречъ, пречъ.
Мы вѣрне припад.

Фалмы и пѣснми крестъ восхваляймо,
На немъ Распятю хвалу воздаймо.

- 60 Идетъ в небо гласъ, гласъ, гласъ:
Крестъ заступитъ насъ, насъ, насъ.
Мы вѣрне прип.

Арфы з гуслими, днесъ ударяйте,
Трубы, се свѣту оголошайте.

- 65 Ты, Давиде, грай, грай, грай,
Идутъ люде в рай, в рай, в рай.
Мы вѣрне прип.

Людіе тебѣ днесъ ся кланяють,
У Зарваници поклонъ отдають,

- 70 Приходяше днесъ, днесъ, днесъ;
Взрастъ миръ весь, все, все.
Мы вѣрне прип.

Моляще всегда во дни и в ноци,
Полскому кролю подай помощи,

Текст сеї вірші в співанику Б. Н. Т. ім. Ш. ч. 367, стор. 159—161 має заголовок „Пѣснь о чудовнои образѣ Зарваницкои“ і такі відміни: 5. вѣрно (достійно). 7. равне (в обох разгах). 8. видѣ. 20. Квітнет. 23. превѣчный. 24. для нас естес закланый. 33. поган'цѣ (sic). 34. с миром. 36. Намъ щасливый. 38. збави. 40. Веселый то. 41. Уступуетъ. 50. Солнце. 53. Явилсяъ. 54. Звѣтяство далес. 55. Вругалесъ (sic). 58. Фал'мы и пѣсн'ми крестъ восхва-

- 75 Крестъ за сцентрумъ даждъ, даждъ, даждъ
От вшелякихъ враждъ, враждъ, враждъ.
Мы вѣрне.

Абы Агаряномъ сокрушилъ главы,
Вѣрному вручилъ скиптры в державы.

- 80 З высоты страхъ, страхъ, страхъ,
Врагъ сокруши в прахъ, в прахъ, в прахъ.
Мы вѣрне припадѣмъ,
Христу ся поклонѣмъ
Вси равно, вси, вси равно, вси.

Ся вірша, без сумніву галицького походження, дістала ся в виривках на Угорщину й дала причину дрови Франкови до несправедливого здогаду, що „пісня зложена ще при кінці XVII в. під вражінням турецьких нападів на Угорщину“.¹⁾ Що Зарваницька псалма здобула собі популярність на Угорщині, доказом сього й се, що в найновішій на Угорщині збірнику духовних вірш „Пѣсеннику“ в також текст сеї псалми о 10 строках.

3. Пѣснь Зарваницка Пресвятой Богородици.²⁾

Мире окрестніе странни, сія в себѣ внемли,
Яже сіяетъ Богъ в чудахъ на земли,
(Дѣвици) В мѣстечку Зарваници
Сынъ Маріи Дѣвици,
Царъ слави.

Егда вѣстѣ мощно сія намъ изрещи
Богомъ дѣмая преславніе вещи,
Токмо вси припадѣмо,
На колѣна впадѣмо,
Вѣрніе.

Даръ пребогатій на земли явился,
Врачъ бо духовній всюду прославился,

лѣмо. 59. славу дадѣмо. 68. к тебѣ. 74. Кролю (імарекъ). 79. Вѣрному царю скиптра. 80. С высоты.

¹⁾ Др. Ів. Франко, Карпаторуське письменство, ст. 111.

²⁾ № 3 (566—576).

Темныхъ, хромыхъ влѣчаетъ,
Демоновъ прогнаетъ
Отъ человѣкъ.

Земле, отъ нынѣ трепетна вся буди,
Понеже насыщена еси блюди;
Кончина приближися,
Чистая Панна прослезися
За весь миръ.

Истинно токи слези изливаются,
Цара распята за грѣшныхъ благовѣщаетъ,
Чудесно сияюще,
Ко Сияу взирающе
Распиту.

Царице, вѣрнимъ еси заступнице,
Славою почтенна отъ Бога Отца,
Просимъ тя, чистая Панно,
Не дай насъ Агаряномъ
Во область.

Когда пришествіе смертная тревога,
Будь и в день судный причина до Бога,
Не забудь ты молящихся,
Имя твое славящихъ
Въ Зарваницѣ.

Избави насъ, Панно, отъ лѣвня сграницъ,
Да не поперутъ демони ногами,
Дажь одесную стати,
Поклонъ тебѣ отдати
Въ Сионѣ.

4. Пѣснь Зарваницка на подобіе Источ.¹⁾

Кто яко Богъ Избавитель,
Царь царемъ, всѣхъ Спаситель,
Со Отцемъ и Духомъ сущемъ и владѣющимъ по предвѣчному
С преспѣвавшему уже лѣту смывавъ преиде къ сему свѣту, [совѣту
Преклонивъ небеса насъ ради.

¹⁾ Б. Н. Т. Ш. 370, 56а—57а.

О сладчайший, предражайший,
Надъ вся вѣки височайший
Всѣхъ силъ Творецъ воплотися и родися, бистъ человѣкъ совер-
Да миръ отъ ада пожренній паки будетъ избавленій [шеній,
Кровью твоею, Царю.

Милостивій, незлобивій
Агнецъ Божій крестъ носивій,
Отъ нуденъ Богъ попроси и распяся, что зра слонце помрачися,
Луна во кровь спреложися и миръ зѣлиѣ измѣнися,
Радая: уви миѣ, мой свѣте.

Но вечеръ плачь вод(во)рися,
Заутра радостъ явися.
Воскрѣ(ъ)с, взыде во славу на небеса явѣ, остави здѣ имя
Вся царствія изобилно, да знаемъ ей неомилно, [силно,
Поюще: святъ, святъ, святъ Богъ нашъ.

Возмѣтъ врата, роди свѣта,
Стрѣчайте входъ здѣ Распята.
Трубнымъ гласомъ восхваляйте, вси градѣте на Голгофѣ в семъ
Лобзати Христа на тронѣ, на Аврамло(до)мъ лону. [Сионѣ
Устронѣ по смерти всѣхъ насъ.

Святыхъ лжи въ Зарваницѣ
И домъ пресвѣтлой Царицы.
Здѣ и Свѣтъ Божій царствуетъ, ся болѣзнуетъ, во вѣрѣ насъ
Да пребудемъ уповаю, прияхъ въ небо вся благая, [утверждае,
Во вѣки хваляще Бога.

5. Пѣснь Пресвятой Богородицы Буцневской.¹⁾

1 Со горныхъ высотъ предста должнымъ
Благодать изобилна болнымъ,
Являема въ Буцневѣ
Отъ Пресвѣтлой Маріи
5 Царицы.

Пріемлетъ богатые дары
Человѣческій родъ и всякія твари;

¹⁾ Текстъ въ № 1 (19а—20б), заголовокъ і відміни въ № 25 (12а—13а): 2. изобилно. 4. Отъ Пречистой. 6. богатія. 11. Очевѣ

Вредни здрави остаются,
Чест и хвалу воздают
10 Дѣвици.
Очесь вси лишнии зрять нынѣ,
Во нуждахъ и смертной годяны.
Суща, радость пріемлютъ,
Сердцемъ и усты глаголютъ:
15 Радуйся.
Дѣво, всѣмъ скоро помощнице,
Зовущимъ тепла заступнице,
Яко в горнемъ Сіонѣ
Сѣдящая на тронѣ
20 Красуйся.
Гладъ тяжкій, супостатъ мечъ острый
Отврати, Сына гнѣвъ укроти,
Приври на христіанъ,
Низложи бесурманы
25 Гордыя.
Агаряномъ сокрушати главы,
Вѣрнымъ даждь скипетро во державы,
Всѣмъ бо можешь владѣти,
Даждь побѣды видѣти
30 Новыя.
Елика хоцемъ получить,
У Бога можешь упросити.
Хвалище имя твое
Паче солнца свѣтлое
35 В Буцневѣ.
Царице, радостне вираемъ
На образъ и слезае волаемъ:
Пути наша исправи,
В рай сладости призови
40 К себѣ.

вси лишнии зрат. 16. скорая. 17. теплая. 19. Сидящая. 21. тяж-
кий... мечъ страшній. 22. гнѣвъ ужасній. 25. Гордія. 26. Агараномъ.
27. скипетра во державы. 31. Елика хоцет. 32. испросити.
33—35. Прійми наша обѣты,
Злыхъ разори совѣты
Собою.

Всяка власт, о Госпоже, тебѣ
Ест дана на земли и в небѣ;
Немошныхъ исцѣляешь,
Ангеловъ превышаешь
45 Славою.
Егда Богъ восхоцетъ судити,
Рачъ насъ всѣхъ тогда избавити;
Прійми наша отвѣты,
Злыхъ разори совѣты
50 Собою.
Ликуютъ окрестныя страны,
Видячи от Бога даны
В чудотворной іконѣ
Сѣдящаго на лонѣ
55 Царя всѣхъ.
Истинну ты зришь Дѣву суща,
Творца всѣхъ на рукахъ имуща;
Рачъ твоей благодати
Здѣ пришедшимъ подати
60 Всѣмъ новой.
Како днесъ воспоемъ Марію,
Видячи намъ радостъ велию,
Прежде нѣкъ утаенну,
В послѣдній часъ явленну
65 В Буцневѣ?
Идеже бѣсы знемагаютъ,
Во бездну далече вбѣгаютъ,
Зряще славна чудеса,
Яже нѣ суть небеса
70 Зреши тѣхъ.

36. волаемъ. 37. твой и. . . вираемъ. 38. направи. 40. Ко себѣ. 42.
данна. 44. превышаеш.

48—50. Хвалищихъ имя твое
Паче солнца свѣтлое
В Буцневѣ.

51. окрестныя. 52. Видяще миръ от Бога данній. 54. Имѣюще на
лонѣ. Стрѣчки 56—60 і 66—70 переставленіи. 56. сущи. 57. имущи.
59. Здѣ пришедше воздати. 62. Видяще. 64. В остатній часъ. 67.
Во бездну... бѣгаютъ. 68. славная. 70. Зряще тѣхъ. 74. вихвалити.

Хвалу ти воздаємъ, Царице,
 Просяще слезне, о Дѣвице,
 Дажь одесную стати,
 Тя в небѣ оглядати
 75 На вѣки.

6. Пісня Богородиці в Лѣнковой.¹⁾

Чудная Помощнице, Пречистая Мати,
 Изобилно повсюду твоей благодати.
 У Лѣнковой, малой веси, чуд всѣмъ являешъ,
 В Новгородскомъ повѣтъ як солнце сіяешъ.
 Просвѣти насъ, Владычице, от нашей темноты,
 Отжени от насъ грѣшныхъ всякую лѣноту.
 Небесная Владычице, царская полото,
 Ты естєсь дражайшая над щирое злато.
 От востока до запада имя твоє славно,
 От юга до сѣвера усѣмъ вѣрнымъ явно.
 Процвѣла еси у сѣвері, прекрасная Роже,
 Болящихъ исцѣляешъ, Маріє Госпоже.
 Велможі ты, Пречистая, златомъ украшаютьъ,
 Священники, пѣнословцы молебнo снѣваютьъ.
 Должны есмы, Владычице, имя твоє знати,
 От нынѣ и до вѣка тебе выхваляти.

7. Пісня Тиврівській Богородиці.²⁾

1 Пречистая Дѣво Мати, словесныхъ раю,
 А у веси у Тивровѣ, краинскомъ краю,
 Чуда своя показала,
 Іды в палацахъ плакати стала
 5 Чистая Панна.

Егомось панъ Калѣтинскій того дознаєтъ,
 Видячи ты в палацахъ своихъ, главу скланяєтъ.

¹⁾ № 1 (10а6).

²⁾ Текст з № 1 (126, 13а). Відміни з № 12 (21а6): 1. Словенского раю. 2. Антытьровѣ (sic) у мѣстечку во краинскомъ краю. 5. Czystaia Panna. 6. Egomosc pan Kalystyyskiy. 7. A wcho-

Жиди стали заразъ кричати,
 Крещенія потребовати
 10 В палацахъ его.
 Потомъ казалъ священниковъ к себѣ созвати,
 Пречистую Дѣву Марію до церкви взяти
 И тамъ чуда (чуда) показала,
 Темныхъ, хромыхъ исцѣляла
 15 Чистая Панна.
 И тамъ стоятъ на престолѣ в храмѣ святого
 Николая чудотворца мирлиійскаго.
 Людіє к ней прибѣгаютьъ,
 Исцѣленія пріймають
 20 В потребахъ своихъ.
 Нескверная, неблазная Панно единая,
 Упроси намъ Бога нашего, твоего Сына,
 Бы намъ рачилъ животь даровати,
 Лице его в небѣ оглядати
 25 На вѣки вѣковъ.

8. Пѣснь вторая.¹⁾

Тивровъ град, године веселіся, Ікона чудесно сіяетъ,
 Благодать во тебѣ явися, Врачество болящимъ подаєтъ.
 Препосланна з высоты Вредни здравіи встаютьъ,
 От Маріи чистоты Честь и хвалу воздаютьъ
 Мирови. Царици.

diaczy do pałacu, hlawnu. 9. Kreszczenia. 10. W pałacu cho. 11. Zaraz... k sebi przywesty. 12. diawu Maryiu. 13. czuda swoja. 14. iscielala. 16. I dneś sloit na prestolie. 18. Ludyi k ney przychodzaiu(t). 19. Iscielienia przyimaiut. 21. Matko iedyna. 22. Ublahay... swoho Syna. 23. raczył darowaty. 25. Na wieki wiekow.

Відміни тексту співаника „Національного Музею“ № 41 Q такі: стр. 1—5 vacant. стр. 6. Егомось пан Калитин'скій того дознає. 7. А входячи до палацу, главу скланяє. 8. Жидове заразъ стали волати. 11. заразъ... къ себѣ волати. 12. церкве. 13. тамъ заразъ. 14. Хромыхъ, хорихъ. 16. И днесъ стоятъ. 19. пріймають. 21. Матко единая. 22. Ублагай намъ Христа Бога, своего Сына. 25. вѣкомъ.

¹⁾ № 1 (846—856).

Велможност ласки доступна, Слезы очей ваших утолит,
Первіе палаць просвітила. Скорбъ и болѣзн, вражды отда-
Вторымъ раемъ называет, Умных, темных просвѣтит, [лит,
Всѣхъ вѣрныхъ впроважаетъ Сердце, мысли обратит
До неба. Ко Богу.

Радуйся, роде христіанскій, Короны увѣнчает главы,
В Тивровѣ видимъ тронъ сион- Со Сыномъ провадит до славы
Дражайшій паче злата, [скій, Чистост в свѣтъ хранящих,
Христова чест и полата Ен вѣрно служащих
Марія. И Богу.

Органы Дѣвъ принесете, О Дѣво, всѣхъ найдостойнѣйша,
Устами и сердцемъ славѣте Глаголет, херувимъ честнѣйша,
Ченстоховеску лелѣю Будь нам в небѣ спасеніе,
Днес в Тивровѣ Марію Вѣчно душам веселіе
Во церкви. На вѣки.

Вѣрніи страны, торжествуйте, Изведи грѣшниковъ из рова,
Во фалмахъ в пут шествуйте. Пришедшихъ к тебѣ до Тиврова,
Священники со лики Молимъ ти ся от сердца
И мнѣ дары велики Твоя рабы младенца
Пріймають. Марію.

9. Пісня Тиврівській Богородиці.¹⁾

Poayne dnes kryknite, usia strany, so tympany
Hradite, poiuszczę, wsia chrystyjany.
Ihrayte, spiwayte, zraszczę w hori, ze w Tywrowi
Z nebesy zesłanna czystaia Panna
Dnes blahodat podaet, Slipi iszczut dorohy,
Na prestoli syiaiet. Zrity czaiut w Tywrowi
I doznaty, ześ ty Maty Božaja iestes.
Od Boha izbranna dla nas wirnych czysta Panna
Prywodyt myr uwwes pred swoy obraz dneś.
Caryie i kniazy, zraszcze tia w tom obrazi,
Ne mohut izreszczy czudes czudesy.
Skoro ku nam iawy sia, Trepeszczuszczę rydaet
Zaraz bis posramy sia, I tak w bezdnu bihaet,
Slipyeh, chromych i ułomnych zdrowych puskaet.

¹⁾ Відміна тексту, надрукованого на стор. 457—8, з приватної рукописи.

Lucyfer trętwijet, ze tey mocy ne mijet,
Swoju włast utail, kohda Mychail
Z nebesy predstaiet, wysznych chorow obytaet,
Horaszczy mecz pryimaet, bisow ustraszaet.
Skoro welyt Caryca, I pod nozi powerże,
Spiszyt, dobylszy mecz, Aki zsochl lyst istorże
Pred obrazom kazdom razem, o Monarchini.
Wimy tia wsy, Diwo, prybihaem w Tywrowi żywo,
Zraszcze tia na prestoli, aki na troni.
Tyś Matko iedyna, nechay budet nasza wyna,
Uprosy molbamy w swoieho Syna,
Sydiaszcze tia na troni. W pokoju wsim prozyly,
Day cesarskoy koroni Tia Bohomater chwałyty,
Jako Diwu czystuju wschda sławyty. Finis.

10. Пісня Теробовельській Богородиці.¹⁾

Кія страшныя пѣсни ужасныя
Пречистой Дѣвъ воспоемъ красныя?
Радуйся, Панно, архангелъ волает,
Радост повѣдаєтъ.

Кое духовно принесемъ пѣніе
Кролевой неба, земли хваленіе?
Радуйся, Дѣво, ангеломъ Царице,
Наша заступнице.

Преславно чудо в тебѣ показася,
Милости жродло всѣмъ вѣрнымъ подася,
О Пресвятая Дѣво святѣйшая,
Ангелъ славнѣйшая.

Тебе племена славятъ, вси языци,
Низко падаємъ скорой Помощнице.
Радуйся, Матко предвѣчнаго Бога,
Ты наша к нему дорога.

Предивна Мати, горо скалветая,
Свѣтло сієєшь, Дѣво Пречистая,
Якоже солнце луча простираєшь,
Вѣрныхъ озарєєшь.

¹⁾ № 1 (52а—54а).

Кто приѣзжаетъ къ тебѣ, дивная горо,
Прійметъ исцѣленіе отъ тебе скоро.

Дѣво чистая, твой образъ сілетъ,
Струя подаваетъ

Источникъ цѣлбы, о горы святыя,
Паче синайскія горы дивныя

Тамо купина огненна горяше,
Мойсей ю видяше.

Трембовелская дивнѣйшая гора,
Мати и Дѣва помощница скоро.

Давидъ видѣвъ гору несѣкому
В твоёмъ святомъ дому.

Патріярхъ видѣвъ лѣствицу високу,
Богъ Слово прошедъ отъ твоего боку.

Яко лелѣя в терню проквѣтаешъ,
Больныхъ исцѣляешъ.

Рощко Аарона, нынѣ квітущая
И яко рожъ слѣчне пахнущая;

Гедсонъ видѣ руно орошенно,
Со небесъ пущенно.

Чертоже славный, Богу зготованный,
Маріе Дѣво, отъ звѣздъ згазованный,
Пространнѣйшая и небесъ ширшая,
Дѣво найчистшая.

Домъ твой пресвятой нехай проквѣтаетъ,
Во благодати всякой пребываетъ,

Прензобилна струя прегорчиста,
Мати Дѣво чиста.

Возри своимъ окомъ на всѣхъ правовѣрныхъ,
Ратуй насъ, Панно, отъ бѣдъ многозѣльныхъ.

Сохрани всѣхъ благовѣрныхъ пановъ
И всѣхъ христіановъ.

Прійми моленіе и поклоненіе,
Во дни и в нощи отъ насъ хваленіе,

Тыс Молебница ко своему Сыну
В каждую годину.

Да постыдятся, образъ твой хуляще,
Вся еретици, на ты рыкающе.

Мы похваляемъ, тебе величаемъ,
Поклонъ отдаваемъ.

11. Пісня Панковецькій Богородиці.¹⁾

Цвѣтъ мысленный	Бѣсовъ темныхъ проганяет.
И кривъ потный,	Бѣсы от нея утѣкают
Во Панковецкой малой веси	И во бездни забѣгають.
Чудо баше отъ небеси.	Отъ солнца солнце...
Отъ солнца солнце, отъ луны луна,	Клейнотъ драгій, дарованный
Слѣчна Діанно, Пречистая Пан-	И молитвы услышанный.
	[но, Панно, Пастырская деснице,
Чудомъ славна адавно	За фундаментъ Дѣвице,
Богородице.	Не отврати лица.
Панковецкая	Отъ солнца солнце...
Весь славная	Не предаждъ насъ ямѣ темной
Чудо велие показуетъ,	И гееннѣ печелной,
Царствіе вѣрнымъ веѣмъ го-	Просимо ты со слезами,
Отъ солнца... [туеѣ.	Змилуйся, Панно, надъ нами.
Осанна ти вопіемъ,	Отъ солнца солнце.
Святъ, святъ, святъ, вси глаго-	Не предаждъ насъ Вавилону
Архаггели, херувими, [демъ.	И на вѣчную неволю.
Серафими и вси силы с нима.	Рай правды утверди
Отъ солнца солнце...	И до царствія всѣхъ насъ воведи.
Страшитъ громомъ, устрашаетъ,	Отъ солнца солнце...

12. Пісня Львівському Онуфрієви.²⁾

Пойте вси согласно, дающе пѣснь красну Онуфріє днес во хвалу,
Которій з младости стяжа душу ясну, славнымъ будучи отъ малу;
Во огни преславно и(с)врушеній,
Отъ неба израднѣ прославленій,
Гди в лѣтахъ дитяти
Начатъ звѣтяжати
Гордостъ Люциперови.

¹⁾ № 1 (836—846). ²⁾ № 3 (536—546).

Занедбавши завітъ, свѣтліе гонори, царскаго назван сынъ дому,
Возненавидѣвши служащее двори боку отца пресвѣтлomu,

Побѣди вся неkelних темности,
Укrotи уставичніе злости,
Всеприемши силу,
Богу цюоту милу
И вѣмъ аггеломъ его.

Возлюби Христа, слаша во отца зсоби глас влекущъ на бого-
[мысленномъ]

И призиваючи во манастир ко себѣ на ползу. И пидности ми-
Сподобался. Хлѣб даю ти, [доставъ вшедши в онъ,
Взаемъ тежъ пишу, даръ пріймати
От Христа десници,
Матки на правици,
Будущи на образѣ.

Десят дос(т)конале жилъ лѣтъ в манастирѣ, потомъ шестдесятъ
[во пустыни,

По сих Пафнутіе восхвален во мирѣ, погребаній во ясквиѣ,
От Троицы до неба принесеній,
От аггелъ зацне возвеличеній
Свѣту патронъ новій,
Во бѣдахъ готовій
Святѣйшій защититель.

Дальшого документа веси Львовъ образѣ, будущ бо Базиліановъ,
Гди всѣхъ утѣшаетъ в натарчивомъ разѣ скорбныхъ, смутныхъ хри-
Богъ всяку скорбѣ, болѣзнь погублетъ, [стивановъ.
От людей бѣси самъ проганяетъ,
Фебры¹⁾ ускормляет,
Завше притѣкает
На прозбу челоуѣкомъ.

Справляй непрестане таковыя дари, Онуфріе пре(д)израдне,
Защищай от скорбей и вѣчной кары, да врагъ над нами не
Испроси здравіе души и тѣлу, [владаетъ.
Соблюди душу²⁾ в чистотѣ цѣлу,
Бѣ та вихваляти,
Бога оглядати
В небѣ на вѣки вѣкомъ. Аминъ. Finis bonus.

¹⁾ В рукоп. фрбри. ²⁾ В рукоп. души.

17. Пѣнь Крылоска Пресвятой Богородицы.¹⁾

Нескверная, неблазная	Все то Царицы тое признати,
Дѣво Мати Пресвятая,	Бось ти Мати благодати,
Тронъ себѣ тамъ улюковала,	Же ти хоришь вздорюляешь,
Радость покутскимъ краемъ	Наветъ смутныхъ потѣшаешь.
[дала.	Подай и намъ руку твою

А в Крылоской малой веси	Во утрапленю пресвятую.
Недавно билъ чудъ с небеси.	Скорбящий нехъ дознаетъ,
Чудишася сему людіе вси,	Же ся презъ тебе избавляетъ
Ижъ видѣли искорченнихъ,	Вшелякихъ бѣдъ, так тежъ скор-
Щасливе зась раздрѣшеннихъ,	Бос ти Матка есть свободи, [би,
Же повстали раздрѣшенни,	Вселяешь сердца от жалоби.
От шатановъ уволненни,	Сама всѣхъ нас потѣшаетъ,
Ко здравію приврученни	Сину своему залѣцаетъ.
На горѣ веси Крылоской	Ктожъ невдичень ласки таковъ,
От чудотворной Матки Воккой. ²⁾	Скажи Матко, твоея пресвятой?
Запечнес счастлива веси,	Прійми от насъ сие пѣніе,
В тебѣ сливетъ чудъ со небеси,	Дажъ оглядати твое зрѣніе.
Образъ Матки чудотворный,	Агди придемъ на судъ страшъ-
Людѣ гди стаеъ здравы боль-	[ній,

[нимъ.	Дажъ услишати гласъ твой
Искорченни гди повстають,	[вдичній
На тварь свою припадають,	З Синомъ твоимъ намъ любви-
Слезы гойне вливають	[нимъ,
К тебѣ, Мати благодати,	Во щедротахъ неи(а)слѣдимимъ,
Ижесь дала здравствовати,	Во милости непостижимимъ:
Мольби завше простирають,	Прийдѣте ко мнѣ днес, вси звани,
Чуда твои вихвалиють.	От Матере моеи избрани,
Ктожъ твоихъ чудовъ не при-	Жесте ей величали
[знаетъ,	И чудеса вихвалили.

Же зде больный здравъ стаеъ?	Буди тебѣ вѣчна хвала,
Искорченни правъ стаеъ,	Жесь обитель зде си обибрала
Тебе, Матко, вихвалаетъ,	В патриархи чину святаго
Же с Крылоса прокаженный	Василія, Матко, Великаго.
Отходитъ южъ свободенный,	И сияешь зде чудеси,
На здравію улѣченный.	Признають то людіе вси,

¹⁾ Національний Музей, инвент. ч. 15189.

²⁾ Два останні рядки повторюють ся по кожій строфі.

Патриарховъ Царице с небеси, Хвалажъ тебѣ вѣчна буди,
Же ти хорихъ вздоровляешъ, Матко, завше от всѣхъ людей
Наветъ смутнихъ потѣшаешъ. На вѣки вѣчнѣ, на вѣки вѣчнѣ.

14. Пѣснь Пресвятой Богородици (в Луцку).¹⁾

1 Пречистая Мати Дѣво в польской коронѣ,
От повѣтра, голоду, войны насъ²⁾ оборони.

Ти грѣшниковъ покриваешъ
И отъ гнѣва ихъ уганяешъ

5 Сина своего.

Тебѣ служатъ вси святини, Богородице,
Ми грѣшныи славимъ тебе, чистая Дѣвице,
На небесехъ во вышнихъ
И на земли, ласкавая,

10 И въ образахъ твоихъ.

Кто взиваетъ ласки твоей въ людскомъ (sic) образѣ,
Отбираетъ, о що просить, в каждомъ своемъ разѣ.

Тамъ умерлихъ воскрешаешъ
И всѣмъ прочимъ помощь даешъ,

15 Панно чудовна.

Вложи твоихъ чудовныхъ кропель води, обливающе
И людъ (sic, Луцкъ) мило, свѣдчатъ народи, тамо прихо-
Бо ти у волинской столицы [даше,

Молишь Бога по правци

20 Яко у небѣ.

Слѣпыхъ, хромихъ и уломъныхъ чинишь здоровыхъ,
Уменьшаешъ мукъ и огнѣвъ душамъ чистовымъ.

¹⁾ Національний Музей, інвент. число 15189.

²⁾ Відміни тексту співаника „Національного Музею“ ч. 61 Q
такі: 2. гладъ и войны всѣхъ насъ. 4. отъ гнѣву утоляешъ. 6. Бога
Родице. 7. И ми грѣшныи... чудна Дѣвице. 8. во вишня. 10. В обра-
захъ своихъ. 11. в людскомъ. 12. в каждомъ. 14. Всѣмъ просящимъ.
16—20. Боже твоихъ чудовъ дѣляти ибъжъ кропель води,
Обливающе Луцкъ мѣсто, свѣдчатъ народи,

Бо ти в волинской столицы
Молишь Бога по правци

Въ небѣ за насъ.

22. Уменьшаешъ мукъ и гнѣву. 24. одганяешъ. 26. Зчарованихъ,

Неволикковъ уолияешъ,

Разбойниковъ отганяешъ,

25 Огдاهشъ шькоду.

Щарованихъ, ту згиненихъ уздоровляешъ,

Навѣженихъ от шатановъ ту уолияешъ,

Утонувшихъ, зануренихъ

И (с)под леду видобуванихъ

30 Ставишь на берегъ.

У пожарахъ огнистихъ людѣ тебе взивають,

3 риштована испадени здрави зостають,

Тилко: ратуй, заволати,

Помощъ твою одобрати,

35 Ласкава Дѣво.

А у ночи позволилась твое лице видѣти

И твой образъ чудовный мертвымъ носити,

Поздняя стори¹⁾ спѣвающе,

На помощь ты взивающимъ

40 Усѣмъ вѣрнимъ.

Хтожъ наконецъ чудовъ твоихъ злѣчити може,

О которыхъ тилко знаешъ, предвѣчний Боже.

Правда, що день, що година

Оглашаешъ с(в)я новина

45 О ласкахъ твоихъ.

Вшакъже кажетъ во всѣхъ бѣдахъ себе призвати,

Комуколькокъ що потреба, усуди благи,

Бос ти въ образѣ чудовна

И ласки Божов повна,

50 Сама признаешъ.

та зраненихъ. 27. Навѣженихъ от шатановъ ти. 28. И тонучи. 29.
Спод лоду видобуваешъ. 30. Ставишь на берегу. 31. Въ пожарахъ
огнистихъ людѣ. 32. спадени здравы. 33. заволати. 34. одобрили.
35. Дѣво ласкава. 36. В ночи. 37. чудотворный образъ.
38—40.

По кляшторѣ спѣваючи,

На помощь ты взиваючи

Всѣмъ вѣрнымъ людехъ.

41. чуда твои. 43. Праве. 45. О, ласка твоя. 46. кажешъ... взива-
вати. 47. потреба, завше просити. 48. Босъ въ тѣмъ образѣ. 49.
И ласки Божія.

¹⁾ Sic, По кляшторѣ.

Допоможиж, Пречистая, слугамъ вѣрнимъ твоимъ,
Нехъ ты славимъ безпрестане во всѣхъ силъ своихъ,
Нехай сердце уставичне
Тебе славить в день и в ночи
55 За ласки твоей.

51—55. Вспоможиж насъ, Пречистая, слугъ вѣрныхъ твоихъ,
Нехъ ты славимъ безпрес(та)ни во всѣхъ силъ своихъ.
Нехай сердце, уста, очи
Тебе славятъ въ день и в ночи
За ласки твоя.

Май въ бачности и милости папу римскаго
Венедикта слугу твоего три(а)дцатаго,
Которій ти дасть корону,
Абись була в оборону
Корони полской.

Благослови и Франциска імператора,
Канцлѣра кроловей хосцѣ и сенатора,
Которій ти ствердилъ славу,
Укороновавши главу
В луцкомъ образѣ.

Твоей ся ласцѣ корона полска отдала,
Гди златою короною главу прибрала,
Бо естесь наша Царица,
От неприятели лица
Насъ оборони.

Подай руку в тяжкой бѣдѣ и утрацленю,
Даруй ласку намъ просящимъ ко избавленю,
Буды всѣмъ намъ оборона,
Проситъ ты полска корона
Яко Царица.

Покажи ласкава в оной годинаѣ,
Коли станешъ по правди при своемъ Сынаѣ;
Якъ всѣхъ засядеть судити,
Просниъ декретъ отѣнати
Страшномъ кари.

Покривай насъ, Пресвятая Богородице,
Проси ти цѣлимъ сердцемъ, Мати Дѣвице,
Бисмо ты всегда кохали,
З Сяномъ твоимъ вихваляли
В небѣ на вѣки.

15. Пісня Віциньскій Богородиці.¹⁾

О всецѣтая Мати,	У Сына своего корону,
Кто ты может вихвалити,	Котрый сидит на трону;
По всемъ свѣтѣ естесь славна,	Тому служатъ херувими
От Бога Отца поволна,	Со святыми серафими,
О всецѣтая Мати.	О М.

О всецѣтая Мати,	О всецѣтая Мати,
Рач же нас ратовати,	Дай нам тоє оглядати.
До Сына ся причиняти,	Будемо ты вихвалити,
Бы(с) нас рачил боронити,	Поки жити будемъ,
О всецѣтая Мати.	О М.

От поганъ, людей злосливихъ,	О всецѣтая Мати,
Вѣри нашей нежичливихъ,	В прозбѣ рач нас вислухати,
Котри на нас воюютъ,	Не допущай на нас войны,
На хрестиян наступують,	Нехай будеть люд спокойный,
О всецѣтая Мати.	(О всецѣтая Мати).

Молимо ты со слезами,	Панно Пречистая,
Покажи ласку свою над нами,	Чудотворна вициньская,
Рач намъ тоє даровати,	Подай руку, вси жадаемъ,
Бисмо могли отримати,	Подай обѣ, прийми к собѣ,
О М.	О М.

О всецѣтая Мати,
Со слезами²⁾ будемо волати,
Ратуй вициньская
Чудотворна Пречистая,
О всецѣтая Мати.

16. Чалмъ Богородици чудовной Лисовецкой.³⁾

Лякуйте нинѣ вси	Играймо, спѣваймо,
Во Лисовцехъ веси,	Марію витаймо,
Се бо Царица,	С небесъ Дяну,
Мати Владичица,	Пречистую Панну
На престолѣ снѣет нинѣ.	Вси согласно днесъ вихваляйте.

¹⁾ Національний Музей, 17 Q. ²⁾ В рукоп. слезами.
³⁾ М 5 (25а—26а).

Склонѣтесе вѣки	Царьце пресвята,
Вся со чловѣки	Умоли Распята
В пол'ской державѣ	И справѣ наша пути
В покровенцком храмѣ	На всякѣ час, мѣнути
Сущей вѣрѣ во бла(го)стиѣ.	Твоему Сыну служити вину.
Ого от востока	Кто тебе не ублажит,
Заразѣ без пророка	Милости не узритѣ,
Лисовецка Дѣва	А Сина твоего,
В с(б)разѣ жива	А Бога нашего
На престолѣ сльнет оттолѣ.	(В) час смерти своея каждый.
В храмѣ покровенском	А ми ты хвалимо.
На тронѣ сионском	Во пѣсняхъ славимо:
Нинѣшними вѣки	Радуйся, Мати,
С небесними лики	Дѣво благод(а)ги,
Избра мѣсце святое себѣ.	Невѣсто неневѣстная.
Егда молится Сину	Мати благодати,
В день и в ноци вину,	Дажѣ намѣ оглядати
Слѣпимѣ даєт зраки,	Сына твоего,
Бѣсом гонитѣ мраки,	А Бога нашего
Темних, хромых творит свободни.	На вѣки вѣковѣ. Аминь.

17. Пісня Бердичівській Богородиці.¹⁾

Wzywаieś tebe ciła Ukraina,
Diwo Caryce, nadzie do jedyna,
Abyś podała ruku y w przychodź,
W ogniu, powitru, wojni y hołodź
Ty nam przez Syna zbawienie sprawiła,
Choć dusza z tylom mnoho sohriszyła.
Ne day propaśty, maieś do nas prawo,
Otżeny sylny wsiako zło lukawo.
K tebi ot wsich stran lud sia sobyraiieś,
Bo wsich przyimuieś, kto tia przyzywaiieś.
Tu w Berdyczowu kto tia o szczo prosił,
Ciło radostno blahodat²⁾ odnosyt,

¹⁾ З книжечки „Obrona Polskiej Korony od granic Ukrain-skich” 1760 p.

²⁾ Хибно: Blochadat.

Ślip, ch(o)ry, chromy buwaiieś zdrowy,
W smutku ratunek odbyraiieś nowy,
Syła hisowska y ta odstupaieś,
Pomocz Maryi syiu prohaniaiieś.
Ymze śluczył sia w wodach potopaty,
Żywot daruieś, preblahaia Maty.
Buduczy uże słozenny na mary,
Chwalał tia, Diwo, y prynosiał dary;
Świedzał tabłyeci, ruk, noh polny stiny,
Mnoho łask wzięły od łaskawoy siły.
Nech wojewodstwo kiiowske h(o)łosyt,
Jak mnoho darow z ruk twoich odnosyt.
Ty swawoľnyie kupy prohonyła,
Ot naszestwyi ych hrad twoy chranyła,
Ty pokoy śladki dała Ukraini,
Za szczo tia chwalał od wika do nuni.
Pomahay, Matko, nam w kaźdoi potrebi
Żywusczym na zemly y spodoby w niebi (sie)
Łycem ko łycu Boha ohladaty,
S nym y z toboiu wieczne carstwowaty.

18. Пісня Тартаківській Богородиці.¹⁾

Preczysłaia, preczudnaia Diwo i Maty,
Żeś łaskawa na słuch (sie) twoich, wsim daieś znaty.
Krwawy ślezy wyływaiieś,
Pered Synom zastupaieś
Od hniwu hrysznych.
Wzywaiuszczym imia twoie skoro predstaieś,
Utopaiuszczym wo wodi, ruku podaieś,
Ślipym oczy otwyrariieś,
Chromym nohi iscilaieś,
Diwo Czysłaia.

Ktoż ne znaieś, żeś czudowna w twoim obrazi?
Ktoż ne doznau łaski twoiey wo wszem (sie) złom razi?
W Tartakowi i powsiudu
Polno twoiey łaski, czudu,
Diwo Czysłaia.

¹⁾ З третього видання „Naboženstw-a do Matki Boskiej”.

Kto tia prosyt, kto tia sławyt, kto serce tebi
Poruczaiet i w nim maiet za Matku sebi,
Semu spomoszcz (sic) twoiu daiesz,
Od prypadku zasłaniaiesz,
Diwo Czysaia.

Tebi dary ze wsich storon i poklon daiut,
Pred toboiu łaski twoiey iawne wyznauiut.
K(o)toryi tia wzywaly,
Czudow twoich tu doznały,
Diwo Czysaia.

Sam Tartakow nech przyznaet, w iakoy potrebi¹⁾
Doznau łaski czudnoy twoiey, nech pomnet sebi.
Kto w nem żyiet, nech przyznaet,
Że od tebe żytyie maiet,
Diwo Czysaia.

Ty hniw Syna umolyła w powitra czasi,
Ty płacz ludcy²⁾ utolyła w tom tiazkom strasi:
Ty od smerty boronyła,
Ty powitre oddalyła,
Diwo Czysaia.

Za szczo Bohu nehay (sic) budet wicznaia sława,
Tebi honor, cześć i poklon, Maty łaskawa,
Wo wik wikow ne prestanet,
Poki secho (sic) świta stanet,
Diwo Czysaia.

Czuda twoi kto zrachuiet, Rodyce Boha,
Myłost twoia, kto zmirkuiet, iak iest premnoha.
Ratuy, Diwo, wopyiuszczych,
Spasay hrysznych, zde żywuszczych,
Diwo Czysaia.

Daway pomoszcz w tiazkoy bidy i utrapłeniu,
Daruy łasku rabom twoim dusz ku zbawleniu.
My tia budem welyczaty,
Czuda twoi wysławiaty,
Diwo Czysaia.

Moly Syna o nas hrysznych, Maty Chrystowa,
I w czas smerty ratowaty budy hotowa.

¹⁾ Хябно: petrebi. ²⁾ Хябно: ludoy.

K¹⁾ tebi nuni prybihaiem,
Pred toboiu²⁾ upadaiem,
Diwo Czysaia.

19. Пѣснь Матцѣ Божой Тартаковской.³⁾

Пѣсми похвалимъ Матеръ Божую
В чудовномъ образѣ Тартаковскую.
К ней прибѣгаемъ яко Царици,
Матери Божой и Владичици.

Аще ты будемъ на помощь взивати,
Ратуй насъ, Дѣво, Божая Мати,
Захочай повѣтра и войны кривой,
Покрый насъ, Дѣво, своими чудами.

И ми грѣшніи, елико можеши,
Сына своего за насъ умолиши,
Аби на судѣ по правой сторонѣ
Сподоби(лѣ) вѣрнихъ в небесномъ тронѣ.

О Монархине, небесна Царице,
Сподоби вѣрнихъ и, Владичице,
Ти знаешь скорбь нашу, же погибаетъ,
Токмо на тебе, Дѣво, уповаемъ.

Инини дознали подѣ часъ повѣтра,
Главу сотерла люта Голоферна.
Гди Богъ за грѣхи людей караетъ,
А Матка Сына к себѣ умоляетъ.

У Тартаковѣ стоишь во олтари,
Божая Мати, во великой славі.
А хто хочетъ чуда дознати,
Нехай же знаетъ, що Божая Мати.

Людіе волають при твоємъ образѣ:
Ратуй насъ въ бѣдахъ и в тяжкомъ разѣ,
Ти знаешь скорбь нашу, же погибаетъ,
Токмо на тебе цѣло уповаемъ.

Родъ правовѣрнихъ вознишася горѣ,
Же сестесь чудовна Мати въ Тартаковѣ.

¹⁾ Хябно: Н. ²⁾ Хябно: teboiu. ³⁾ Національний Музей, 61 О.

А хто хочеть чуда дознати,
Нехай же знаєть, що Божая Мати.
Огнемъ палимимъ доми ратусь,
Хромимъ ходити, слѣпимъ варокъ даєш.
Из опитанихъ духи вигонишъ
И от подручнихъ насъ бѣдъ боронишъ.
Змій под ногами, стерши свою голову;
Прійми от насъ пѣснь сію въ похвалу,
Дабнемо били векорѣ ввслуханні,
Прійми от насъ, Сыну укоханній.
У Тартаковѣ стоишъ во олтарі,
Божая Мати, во великой сла(в)ѣ.
Отець предвѣчный над главою стовть,
Руцѣ простираєть над дщерью свою.
Милосердная Божая Мати,
Не дай намъ вѣрнимъ в свѣтѣ загинати.
Три дубки вѣтромъ били урванні,
Еднакъ през тебе были затриманні.
Ввійшла Нѣмкиня, не вмѣла чытати,
Заразъ научила Божая Мати.
А хто до неї со вѣрою прійдець,
То неомовно помощь заразъ пріймець.
Сина умерлаго несла невѣста,
Даровала житіє, гди вишла до мѣста,
Же от перона зѣло зараженна,
Еднакъ прес тебе була уздоровленна.
Котрѣи приходять, не имуть вѣри,
Отбвирють ласку, не дають офѣри.
Една невѣста вѣри не имѣла,
Же естєсь чудовна, заразъ онѣмѣла.
И ми твоей ласки будемъ оглядати,
Же естєсь чудовна, Божая Мати.
Будемъ вихваляти купно со лики,
Ратуй дочесне, а в небѣ на вѣки.

20. Пісня Туринецькому Ісусови.¹⁾

1 Miłoserdny Isuse słodczayszy²⁾,
Zbawytelu nasz nayukochańszy,
Hrisznych zowesz do pokuty,
By wsy w nebi mohły buty
5 Yz toboju.
Ty na kresti za hrisznych wmyrałeś
Y w bolesty ko Otcu wołałeś:
Prosty, Otcze, dolhy hrisznym,
By ne były ohnem wiecznym
10 Skaranyi.
Ktoż ty toie może odsłazyty,
Żeś na kresti za wsich był zabyty?
Byś ożywył duszu naszą,
Ieszcze daiesz pyty czasu
15 Spasenya.
O dobroto wiczne neprebranna,
Z kotroho krow za wsich iest wylana,
Daiesz sia wo snid dla hrisznych,
Byś ich wczynyl synow wiecznych
20 Zyzny wiecznoy.
O Isuse, w Turyni syjajesz,
Wirnych k sebi wsich nas przyzywaiesz:
Prydit ko mni wsy, żelajesz,
Łasku swoju wsim rozdaiesz
25 Prosiaszczym tia.
Człowecze, iak żeś zapamiataly,
Gdy Zbawytel żdet tia czas ne maly,
Dneś sokruszy serce szczyre,
Spowiday sia sprawedlywe
30 So slezamy.

¹⁾ З агаданого вище на стор. 344 летучого листка.

²⁾ Відміна тексту співавника „Національного Музею“ ч. 61 О
отей: 1. Милосердний Ісусе сладчайший. 2. найукоханший. 5. Іс.
6. умиралесь. 11. отелужити. 12. забитий. 15. спасенія. 16. вѣчна.
17. С котраго... виляна. 18. свѣдѣ. 20. Живни вѣчній. 22. веѣтъ
насъ к себѣ. 23. веѣтъ желаю. 24. Плоть.. роздаю. 25. яя. 26. за-

Myloserdny o Hospody Bože,
Nech mni laska twoia dopomože,
Pred oltarem chwały twoiey
Pozbuty sia zlosty moiey
35 W sey swiatyny.

Szczo dla duszy moiey gdy sia stane,
Wozlublu tia, myłostywy Pane,
Z ufnostyju budu k tebi
Prybihaty, bym y w nebi
40 Ohladał tia.

21. Пісня Туринецькому Ісусови.¹⁾

Myrskia dneś zyzidite lyki
Pred obrazom blahaho Władyki,
Na kolina upadayte, Ze nowaja darow rika
Sercem, usly wychwalayte, Na potichu czelowika
Jest otwerzła.

Plynet syja na wsia wraz storony
Z czudotwornoy Isusa ikony,
Kotraja dnes wozsyjala, Za mieszkanie, hde by sławno
Turynecki chram obrała Udilała lask wsim rawno
Wirnym ludem.

Hradyż tamo, człowiecze mizerny,
Znaydesz pomoczcz, bo Pan myloserdny

пам'яталій. 27. некалій. 28. сердце. 31. Милосердный. 32. Нехъ
памъ. 37. милостивый. 38. Зъ уфностію. 39. бимъ могъ в... 40.
Оглядати тя. Дальші дві строфи такі:

Кто ся з вѣрнихъ сему не удивить,
Въ (на)дѣи жадень ся не утолитъ;
Би за грѣхи сплакаль ревно,
Южъ у небѣ будетъ певне
Ис тобою.

А гди кому плачу нестане,
Право далесь в тилъ сакрамен(то)галне:
Би учинилъ сповѣдь щирю,
А поправу справедливу,
Будетъ збавлениѣ.

¹⁾ З сього самого летучого листка.

Y laskawy w tom obrazi Mocnu tokmo tu miy wiru,
Poliszyl tia w nahlom razi, Serdce odday na ofiru
Sokruszenno.

Ne lakay sia tohda zloy pryhody,
Ani boy sia w domu twoiem szkody;
Choćby na tia swoja syly Ne dopustyl niczo zloho
Samy pekła poruszyły, Na tia imia sładczayszaho
Spasytela.

Nechay skażut neduhom złożenny,
Iak od smertnoy bidy swoboždenny,
Nechay skażet bidna mały, Wydaty syl ne ymila
Kotra na świt otroczaty Y ko smerty sia zblyžyla
Wydocznoy.

W takom smutku muž jey so sluhamy,
Gdy wzywāl tia wirno so slezamy:
Ach, Isuse, w utrapleniu Iawne pomoszcz odbyraiēt,
Prybud twomu sotworeniu, Bo w pol wmerła płod raždajet
Tak czudesno.

Switłość nebes toy skarb objawyla,
W Turyneckoy sey cerkwi zložyla,
Aby wirnym newozbranno Tak na duszu, iak na tило
Udilał sia neprestanno, Wyznaiuszczym wsiudy śmilo
Lask obfitość.

Ach, Isuse, wyždu iuž na oko,
Že strumeň twych lask plynet szyroko.
Ja nebaczny trachu lita W hrichach tonu okajanny,
Na marnosty seho świta, Od tak spasennoy fontanny
Odbihaju.

Lecz (sic), w dobroty neprebranny Pane,
Póki ducha w tili moiem stane,
Poty hlās moy žalostywy Budu zawsze wozwyszaty,
K tebi, Bože dobrotlywy, Bym mohł hrichow odebraty
Proszczyenye.

Blahosłowenye wirnym daiesz,
Gdy z obraza ruku prostyraiesz,
Prahnesz wsich k sebi pryniaty, Prymyž mene marnotrawna
W nebi wiczne lokowaty; Z zuchwałosty syna jawnā,
Nadeždo moia.

22. Пісня Перемиській Богородиці.¹⁾

Wylay, swiata i zaczata czysta Diwyce,
W Peremysły, hradi naszym, krasna Caryce.

Tu, zaczawszy carstwowaty,
Ne prestaiesz łask dawaty
Wsim trebuiuszczym.

Tebe iehda czelowicy wsim sercem prosiat,
(W) wsiakich nuždach, bidach, skorbech łasku odnosiat,
Hład, powitre, smert' uticze;
Tu uday sia, czolowicze,
Do Diwy czystoy.

Ne boymo sia hrada, mecza, ohnia i wody.
Jehda maiem zastupnycu od wsiakoy szkody
W sem obrazi Franciszkańskim,
Dwery ludem chrystyiańskim
W každy potrebi.

Syn na rukach diwyczeskych sidyt odwraszczen
Aky²⁾ od lyca maternia, ko nam obraszczzen.
Adwratyw (sic) sia, to ne dywo,
Bo na nas zryt myłostywo
Iako Spasytel.

Toiey myłosty pokazaw iuż neraz dowod,
Bo z Peremysła oddalyw powitra, hołod
Czrez pryczynu osoblywe
Matki swoiey, nam szczaslywe
Hospodstwujuszczoy.

Prypomnimo Chmelnickaho owyi woyny,
W kotoryi Peremysł hynów iak bezborony,
No ne dala tuteyszaia
Zahynuty Preczystaia
Panna łaskawa.

¹⁾ Н. М. 15592, стор. 232 — 234. Збірка має заголовок: „Pieśni nabożne rozmaite, litanii, godzinki i modlitwy przepisane w Kulczycach od dnia 25-o lutego r. b. do dnia 18-o kwietnia roku Pańskiego 1832. Antoni Baraniecki“. Пісня співається на тон пісні Підкамінецькій Богородиці.

²⁾ В рукоп. ака.

Za kotoroy my łasky, Preczysta Maty,
Ne prestanemo tebe tu wychwalaty:
Raduy sia, Maty Diwyce,
Prekrasnaia Holubyce,
Panno czudowna.

Z Synom twoim nam lubymym chwałyma budy,
Od wsich wirnych, Zastupnyce chrystyian, ludy,
Doday łaski dobre żyty,
Posem w nebi tia chwałyty
Wo wiky wikow. Amiin.

23. Піснь святителю Николаю в Олеґин(ци).¹⁾

Что се ново грядуть на всѣ	Все потъ ллялся, хоть стирался
Русь, Поляки, [шляхи]	Под часъ разу.
Вота дають, упадають	В седмдесятомъ року явявлен-
Предъ святою іконою	Возлюбленній [ній]
Въ Олеґинцы?	Богу мітра; в часъ повѣтра
Тѣшитя Подоля, же в том краю	Кроплѣ трвали, ажъ залляли
Съ небесъ раю	Той гвѣзъ Божій.
Сладкій патронъ улюбля трон.	Ніколае, чудесъ источникъ,
О, як чуда слинуть всюда	Чудотворче,
Ніколая!	Скажи, чие путешествие
Не ниного кого дѣло тое,	Билъ крокъ еденъ безнадеждень
Тилко твое,	Зауфанный.
Чудотворче, міроточче.	С той причиною ми тя визнаемъ,
Тись причина, же кончина	Піснь спѣваемъ:
Воннѣ седмѣлѣтихъ.	Ти, владыко, насъ въ опѣку
Страхъ видѣти било образъ съ	Прійми, входи, вся исходи
В церковь взяти, [хати]	Благослови.
С которого время много	

24. Піснь Іисусу Христу распятому въ Зборовѣ.²⁾

Под: вселенная вся.

Ахъ, якъ чудъ великій в Зборовѣ нынѣ
Видимъ на распятомъ Божомъ Сынѣ.
От предивнаго дѣла
В день святаго Міхала

¹⁾ № 21 (1336—134а). ²⁾ № 21 (546—556).

Образъ некривленій
Дѣтемъ явленій.

Грѣхъ то ради нашихъ сталося дѣло;
Взявши Богъ на себе людское тѣло,
Терпѣлъ муки, страсти, раны
И розги, крестъ, в смерть сказанній
В тридцать в три дѣта
Панъ всего свѣта.

А в тысяча в сѣмсотъ пятьдесятъ пятій
Кривавіе краплѣ Христосъ распятій
З рамене, з колѣвъ, з рукъ, з ножныхъ ранъ,
Почилъ на крестѣ Христосъ Панъ,
Бокъ окривляеть,
Дари зліваеть.

Прибѣгайте вся днесь ко граду Зборову,
Скланяйте главы к Божію слову,
Простеръ руцѣ вась приимати,
Тѣломъ, кровію ветати,
Приклонивши главу
Исусъ ласкаву.

Ласкавій Богъ во днь, ласкавій в ноцы,
Маст хронимъ ноги и слѣпимъ очи,
От бѣды, от врага темна
Воронитъ человека земна,
От грѣха, злости,
Врага, лютоści.

Немощимъ здравіе даеть на тѣлѣ,
Грѣшнимъ спасеніе даруетъ вѣдѣлѣ,
Даеть помощь въ всякой требѣ,
Готуетъ корону в небѣ
Сынъ Бога живаго
И предвѣчнаго.

О Пане ласкавій, якъ на Логіна
Изліи и на мене блуднаго сына
Кровъ и воду благодати,
Не имѣю бо що дати,
Панъ на крестѣ вознесень,
Гвоздми пригвоздєнь.

О Боже чудовній, тутъ на престолѣ
Не даждь намъ (в) плачевномъ бити удолѣ.
От повѣтра, труса, глада
Бороши Зборова града,
От огня и войны
Всѣхъ насъ сохрани.

25. Псалма распятому Христу (в Зборові).¹⁾

Зборе вѣрнихъ, соберѣтєся,	Пробиша сквозѣ.
Чудомъ велѣмъ присмо(трѣ)-	Весь страждаше,
У Зборовѣ з Божой волѣ [тєся.	Бо хотяше
В церквѣ святой на престолѣ	Грѣшника спасти.
Панъ надъ пани	Рядай, мире оплаканий,
Вкрижованій	Же для тебе Богъ коханий
Бокъ откриваеть,	Потъ кривавій непуцаеть
Кровъ проливаеть.	И кровъ свою проливаеть.
Даеть знати,	Даеть знати,
Же карати	Же карати
Хочеть грѣшника.	Войною, гладомъ,
Боже ласкавій и Творче свѣта,	Тучею, градомъ
Ангеловъ великаго свѣта,	И в неволю
Иже миръ свой возлюбилєсь,	За сваволю
Гди на землю и(з)ступалєсь	Отдаеть на вѣки.
Для грѣшника	От вѣка се слышанна,
Человѣка.	Ижъ в Зборовѣ содѣланна.
Такъ улюбилєсь,	Тамъ бѣсове трепещуще,
Би уволвилєсь	Утѣкати не могуще,
От пропасти,	Бо не стерпѣти ²⁾
Хотѣи спасти	Анѣ зрѣти
Злѣ падшагося.	Иконы Бога,
Охъ, якъ тяжко утерпѣлєсь,	Иже чуда многа
Розніе муки имѣлєсь,	Откриваеть
От ногъ до главы вѣсть цѣло-	И раждаеть
Изочтєни бѣша вся кости [стє,	Всѣмъ вѣрующимъ.
Моего Пана.	Весь еси желаніе и весь сладость,
З боку рана,	Исусе сладчайшій, и радость,
Руцѣ и ногѣ	Исцѣли сокрушенныхъ,

¹⁾ Н. М. 15046. ²⁾ В рукоп. шестипѣти.

Оцѣсти ни прокаженныхъ	Ангели, архангели,
От грѣховной злости	Херувими и серафими
И с темноты,	Поклонъ дають
Тя призываемъ	И припадаютъ,
И припадаемъ,	Всѣхъ святыхъ лики
Тя хваляще	Со челоѣки
И просяще	Торжествуютъ,
Ласки твоея.	Трву(м)фуютъ,
Самъ ты вѣси, что намъ треба	Всегда славяще.
Ласки твоея из неба.	Ахъ, я грѣшникъ мѣзерній,
Дажь во мирѣ мирне жити,	Мой Ісусе милосердній,
Чуда твоя... славити,	Сердце, главу прикланію ²⁾ ,
Бисъ(мо) во мирѣ	Рани твоя лобизаю,
Вси во вѣрѣ	Позъ цѣ(лу)ю
Мирно прожили ¹⁾	И обнцую
И возложили	До самой смерти
Уѣность нашу	З...ни умерти,
В Месіашу,	Тя славити
Сладкомъ Ісусѣ.	И хвалити
Кто ты достойно возможе	На вѣки вѣкомъ.
Хвалити въ чудатъ, ахъ, Боже?	

26. Пѣснь пресвятѣй Богородицѣ Почаевской.³⁾

Пасли пастире овци на горѣ,
 Видѣли Матеръ Божу на скалѣ.
 На той скалѣ стопку знати, Тамъ воду беругъ,
 Где стояла Божя Мати. Всѣмъ вѣрнымъ дають.
 О Пречистая Дѣво Маріа,
 Где въ Почаевѣ ікона твоя,
 Чуда твои над чудами Бо твоя сила
 Показалася над Турками, Всѣхъ побѣдила.
 З града Збаража въ Почаевѣ прійшли,
 Много народу христіанъ знайшли.
 Зачалися уганяти, Раду складаютъ,
 Якъ бы могли всѣхъ достати, Всѣ ся змовляють.
 Въ вѣвторокъ рано браму облягли,
 Законникови главу взиали.

¹⁾ В рук. прожити. ²⁾ В рук. прикланію. ³⁾ № 21 (1346—136а).

Онъ взялъ, несе свою главу, Пред образ паде,
 Матцѣ Божой даеъ славу, Духъ свой предаде.

А въ монастырѣ плачутъ, ридаютъ,
 Рудѣ подносятъ, крижемъ падають:
 Змилуй же ся, Дѣво Мати, В нещасной долѣ,
 Не дай же намъ погвбати Турковъ неволь.

За еденъ бо день в турецкой землѣ
 Сталъ в Почаевѣ чернецъ в неволь
 Матеръ Божую блаати, Злихъ бѣсурмановъ,
 Жебѣ схотѣла розогнати Махометановъ.

Божая Мати всѣмъ ся заявила
 И омофоромъ вѣрнихъ покрила¹⁾:
 Не бойтеся, христіане, Во свои руки
 Не возмутъ васъ бѣсурмане В тяжкой муки.

Іовъ Желѣзо предъ Марією
 Сталъ на повѣтру всѣмъ видимую.
 Проситъ Панѣ монархинѣ: Яко Царица
 Не опускай той святниѣ И Владычица.

Турки, Татары смѣло ступаютъ,
 На гору стрѣлби якъ дощѣ пускаютъ,
 Уганяются в мечами, Ихже всѣ стрѣли
 Мають стрѣлби за плечами. Назадъ летѣли.

Крикнугъ на войско турецкій баша:
 Вся ми погибли, недоле наша.
 Стрѣли назадъ ся вертаютъ Що я такого
 И насъ самихъ забиваютъ. Бачу дивного?

С того ся Турки всѣ дивували,
 Такого чуда нѣтъ ни видали.
 Знати, съ небесъ божѣ сили Насъ проганяють
 Полки войска наступили, И убиваютъ.

Вы христіане, Турокъ питаеъ,
 Що то за панѣ в горѣ сіяеъ?
 З нею войско из мечами Не идеъ землею,
 Поступае все за нами, Но облаками.

¹⁾ В рукоп. покрира.

А христіане такъ имъ сказали:
То Матеръ Божа стоитъ съ аггелы.
Ея образъ в монастирѣ Котору масть
Славень, чуден в Божой силѣ, И всеи являеть.

Страхомъ великимъ всеъ закричали,
Божую Матеръ божкомъ назвали:
На повѣтру стоитъ божка, Неделе наша,
С нею прійшло много войска, Забитій бана.

Все бѣсурмане з мѣся рушаютъ,
С коней падаютъ, кары ламаютъ,
С Почаева утѣкаютъ, Маріи сила
Неволиковъ оставляють. Страшна емъ била.

О Мати Бога, можна Царице,
Ми пред тобою падемъ на лице:
Пребудь в помощь въ часъ Предстательнице,
[смерти, Всѣх заступнице.
Не дай въ грѣхахъ намъ умерти,

27. Пѣснь Матцѣ Божой Почасвской.¹⁾

Пречистая Дѣво Мати, в волинскомъ краю
Презъ свой образъ прославляешь, поклонъ ти даю.
В Почасвѣ пребываешь,
От всехъ скорбей избавляешь
Прибѣгшихъ к тебѣ.

Ие камня вода тече нѣби в пустыни
Израилю жаждущему не безъ причины.
Новій Израиль жаждетъ пити,
Жажда наша утолити
(3) ласки глубини.

Стопа твоя пресвятая в скалѣ врита
Кривца есть ласки твоей намъ незакрита.
Всякой немощи исцѣляешь
И демони проганяешь
Огнемъ паляща.

¹⁾ Н. М. 61 О.

Возвишенна на вся хори въ небѣ Емпирѣ
Ту на скалѣ на висоцѣ нѣби во мирѣ
Престолъ себѣ выставила,
Чудесами освѣтила
Аки звѣздами.

Освѣт же насъ, о Царице, в нашей немощи,
Ослѣпленными мариостями отри намъ очи,
Всемо свѣтъ твой оглядали,
Чуда твоя прославляли
В небѣ на вѣки.

Главу стерла Люциперу, свѣдчимъ стогою,
Которого повидѣлъ Богъ стерти ногою.
К Почаеву приведенній
От моци братъ свободженній,
Все то признаемъ.

Свѣтъ твой великъ съ Почаева всюду сіяетъ,
Которій слѣвъ сталъ билъ с Турками, видитъ и знаетъ.
Гди глумили бѣсурмане,
Боронили христіане,
Припомни.

Кто бо к тебѣ прибѣгаетъ (в) всякой потребѣ,
Прибѣжище невозбранно имѣетъ себѣ.
Все ми к тебѣ прибѣгасмъ,
В руцѣ твоя поручаемъ
Душу и тѣло.

Возми, возми, о Царице, в свою опеку,
Гди розкажутъ на судъ Божій стати человеку,
Тогда душу, так тежъ тѣло,
Хочъ от страху удо млѣло,
Не дай на вѣки.

28. Пѣснь пресвятой Богородицы Гошовской.¹⁾

Обновися днесь, гора, Гошовомъ названна,
Гди на тебѣ о Марія чудами преславна.

¹⁾ Національний Музей, 41 Q.

В мѣстѣ Дунаю вѣрѣли ты чуждыми з'явленну;
В палацу арцибѣскупскомъ слезу вси узнавну.
Гды увидятъ слезы твои з очей источены,
На колѣна упадаютъ, вси стають змѣненни.
Плачевна пребывши днѣи четиридесять,
Хорѣ, хромѣ, утраченнѣи о ратунокъ просятъ.
Не еденъ смертеленъ на одрѣ лежащій
Огдалъ уклонъ, чудомъ твоимъ сталъ онъ нѣбѣ спящій.
Истинно узнають рождество ты славно,
Утрапленнѣи отходятъ вси уразумленно.
Мы к тебѣ единому подъ ноги впадаемъ:
Ратуй, Панно, ратуй, Матко, к тебѣ прибѣгаемъ.
Гору Гошовскую рачѣ приоздобляти,
Чуднымъ своимъ омофоромъ всѣхъ насъ покривати.
И коронѣ пол'ской даруй звѣнѣжати;
На Агарницѣ в бѣсурманѣхъ рачѣ имъ помощь дати.
Упроси намъ Сына, бось Матка едина,
Борони насъ наглою смерти, а ты будь намъ причина.
Чуднымъ си образомъ рачѣ насъ боронити;
У Сына своего ласки даждь намъ упросити.
Мы недостойнѣи подъ ноги впадаемъ,
Слезинимъ воздизаніемъ усердно волаемъ.
И тебѣ, о Маріе, Сынови твоему,
Буди слава Богу Отцу, Духови святому.
Просимо ты вси усердно, змилуйся надъ нами,
Уволи насъ от вѣчныхъ мукъ, пекельнѣи ями.
Ахъ, ахъ, ахъ, ахъ, абиемо ты на вѣки хвалили
И с тобою Створителемъ в небѣ вѣчно жили.

29. Пѣснь Пресвятой Богородици Самборской.¹⁾

1 Чистая Панно, Матко утѣшенныхъ,
Потѣшителко людей утрапленныхъ,

¹⁾ Текст в № 1 (86, 9а), заголовок і відміни тексту співа-
ника „Національного Музею“ ч. 12454: 1. утѣшенна. 2. утрапле-

Чистая Панно, до тебе волаемъ,
Сердечно с плачемъ слезы выливаемъ.
5 Рачѣ па насъ вѣрѣти оком своимъ ласкавымъ,
Додай помощи грѣшникомъ неправымъ.
Смутная новина южѣ по свѣтѣ слынетъ,
Не единъ терасъ безъ сповѣди гинетъ.
Розказалъ Господь Богъ, Смиѣ твой, ангелови,
10 Бы не фолговалъ ани грѣшникови.
Далъ му мечъ острый, стрѣлы ядовиты,
Бы людско племя было пречѣ выбито.
Лежатъ аки снопы брата и сестры,
Бо ихъ убиваетъ той мечъ барзо острый.
15 Зостань ми ся, Панно, прозбою до Сына,
Бы мя не каралъ грѣшника едина,
Гды бы мя не каралъ из запальчивости,
Бы мнѣ отпустилъ з ласки своєї злости.
Ісусе сладчайшій, Пане укривованный,
20 Кролю надъ кролями, а Пане надъ паны,
Оборони насъ, Панно, от повѣтра злаго,
От наглої смерти, огня пекельнаго.

30. Пісня Самбірській Богородиці.¹⁾

Возиграйте, дубровы,	Да отвѣщаетъ нимфа морска,
Яви бо ся Самборови	Що ест катедра самборска.
Источникъ воды живни,	Ест оцѣи благодати
Мати Христова Марія,	Плачущая Дѣва Мати,
Приносеюще здравіе.	Изливающе дари.

ніхъ. 5. узнати. 6. Додай намъ ласки. 8. терасъ... згинетъ. 9. Роз-
казуєть, Панно, Смиѣ. 10. Аби не фолговалъ ани. 11. ему мечъ
острій... ядовити. 12. людское... вибитіи (!). 13. яко снопы брата,
такъ и... 14. Гди... барздо острій. Між стр. 14 і 15:

А еще до того погребовъ не мають,
Яко бидлята в полю ся ховають.

15. Застався за нами, упроси намъ Сына. 16. Би віє(и)ци не... 17.
Би его не. 18. Би ему отпустилъ з ласки его злости. 19. сла-
чайшій... крижованій. 21. Борони... повѣтра. 22. пекельнаго.

¹⁾ Б. Н. Т. 367, стор. 207—208.

Гербовный елень жаждаше, Аще кто жаждет, да прійдет,
Ко источнику вхождаше, Ко источнику да ввійдет
Нынѣ скачет, выграваетъ, Во святой дом чистой Дѣвы,
Егда воды много маєт Дом чудесы исполненный,
В новосамборской церкви. Той получитъ здравіе.

31. Пісня Рогозенській Богородиці.¹⁾

Побудила до скрухи сердечной, кто ты видѣвъ болесну
В рогозен'скомъ образѣ Царицу чудотворну, небесну.

Слугою не можется звати,
Который бы(м) слез изліати
С тобою, Панно, не хтѣлъ.

Очи твои над муками Сына ще не усхли слезными,
Обмываютъ нечистыи души з грѣховъ слезными, любезными,
Точащихъ на насъ призываютъ,
В потребахъ всяку помощь даютъ
Слѣзымъ, хромымъ, страпленнымъ.

Серце седмъ мечовъ проникаетъ болесную утробу,
Страпили безсѣмной Дѣвѣ, когда Сынъ ей ко гробу
Положенъ; очи закаменѣлы,
Чловеце, грѣшно твое тѣло,
Же мечъ жалю не пройдетъ.

А на тое естъ сила доводо(въ), же безъ змазы зачата
Первородной, Пречистая Дѣво, злости, тежъ и грѣху проклата.
Учинку Маріинамъ (?) мѣста
Не маєт, а за що не вѣста
Со Сыномъ же состраждетъ?

Затягнутый на насъ первородный грѣхъ праотець Адама
Учинковый, который приводятъ тѣло, свѣтъ и злост сама
Шатан'ска, абы былъ змазанный,
На смерть Сынъ Маріи сказанный,
Мати же с нимъ состраждетъ.

Крижуетъ в грѣхахъ затвердѣлыхъ каждый Божого Сына,
Пофторие над кровію его плаче Матка едина.

¹⁾ Б. Н. Т. 367, стор. 162—164.

Ей, хоцъ бы сердце з скалы было,
Юж бы ся от слез искрушило;
Мы в грѣхахъ твердѣмо.

Прійми слезы мои, Дѣвице, и сподоби угодно
Пріймати ми тѣло Христово со страхомъ достойно.
Справъ, прошу, абы Христосъ во мнѣ,
А я в немъ щасливѣ жилъ згоднѣ
По глаголу Господню.

32. Пѣснь святому Іоану Сочавскому.¹⁾

Граде, встанн,	Адамъ зараженный.
Воспой на вся страны,	Обаче мужъ здравъ на тѣло,
Коего имѣеть,	Отвѣтъ даетъ Персу смѣло,
В себѣ ниѣтъ криеть	Поира кумиръ его.
Свата Іоана,	Пребиваетъ,
Сочавскаго званна.	В мукахъ не устаеть
Не довлѣетъ	Тиранъ злоствовати,
Бѣльгород, что пѣетъ	До коня вязати
В мартирекой порфирѣ,	Велитъ главу свята
Окианскомъ мирѣ,	От Жида отгата.
Коль умереть сей явна чудеса	На коемъ мѣстѣ
Для Христовой храбъ мужъ	В нощи отвѣтнѣ
	[вѣри] Жидовъ тамо било,
Мученъ, даа самъ прѣмѣр(ѣ)и	Егда ся явило,
Во отвѣтъ своемъ.	Сталъ столпъ огненнѣй
Фрагъ коварствомъ,	От облакъ до землѣ.
А демонъ тиранствомъ	Ангели округъ стояще,
Предаетъ на муки	Согласно воспѣвающе
Переняномъ в руки,	При мощехъ святыхъ.
Дабы были зѣло	Древле к Сочавѣ
Всесвятое тѣло	Взятъ билъ к большой славы,
Пусть аж до кости.	Потомъ Іоаномъ
Бють тиранамъ злости,	Королемъ вѣнчаномъ
Тѣло отлѣтаетъ,	Зде пренесеннѣй,
Персъ ожесточаетъ	В церквѣ сохраненнѣй.
Гнѣвомъ распаленнѣй,	Кто о що проситъ,

¹⁾ Б. Н. Т. III. 370 (57а—58а).

Помощи относятъ,
Здравія болящимъ,
Зракъ невидящимъ,
Во всѣхъ нуждахъ дѣлний¹⁾

Ходатай презѣлний²⁾,
Ужаснымъ врагомъ биваетъ,
Прокаженныхъ исцѣляетъ.
Богу чести, слава.

33³⁾

Архангеловъ всѣхъ радости,
Херувимовъ всѣхъ сладости,
Моли за ны Иеус Христа,
Спасителя, Бога иста.

Ласку твою ожидаемъ,
Сердцемъ бодро воспѣваемъ:
Покрый же насъ, Дѣво чиста,
Отъ всѣхъ враговъ и злодѣйства.

Егда къ тебѣ прибѣгаемъ,
На колѣна упадаемъ,
Велегласно вси воспоемъ,
Сердцемъ, усты возхваляемъ.

Къѣтомъ краснымъ украшенна,
Ко небеснымъ возглашенна,
Се Дѣва Богомати
Исполненна благодати.

Свѣтишь красно, о зорнице,
Небесныхъ ликъ о денице,
Вышнихъ жилищъ селеніе,
Грѣшныхъ рабовъ веселіе.

Славно Христа породила,
Безъ скверны и нерушена,
Гавріиломъ возвѣщенна,
Духомъ святымъ исполненна.

Нынѣ насъ, Дѣво Мати,
Не остави благодати,
Не лиши насъ и милости,
Сохрани насъ до вѣчности.

34. Пѣснь на воскресеніе Христова.⁴⁾

Агнецъ Божій, Сынъ отчъ, отъ гроба воскресе,
Іже зъ Дѣви родился, жизнь намъ принесе.

Весело крѣпимъ,
Иеуса славимъ:

Христосъ воскресе,
Жизнь намъ принесе,

Воскресе отъ гроба.⁵⁾

Новый Іерусалиме, нынѣ свѣтися,
Торжествуй, Свѣте, демоне, смутися.

Да будетъ и тебѣ, Дѣво всепѣтая,
Родице Бога, честь и слава вѣчная.

Радость вселенная празнуеть,
Воставъ зъ гроба, Адамъ и Ева ликуеть.

¹⁾ В рукоп. дѣлныхъ. ²⁾ В рукоп. презѣлныхъ.
³⁾ № 20 (23аб). ⁴⁾ Н. М. 14937. ⁵⁾ Рефрен.

Еси побѣдитель, Іеусе, крѣпосте,
Надежда наша, душевная свѣтлосте.

Имуши людие Спасителя в небѣ,
Ахъ, к нему прибѣгаемъ въ каждой потребѣ.

35.²⁾

1 Буди возхваленна отъ всѣхъ родовъ земныхъ
И возвеличенна отъ хоровъ ангелскихъ,
Богородице, небесъ Царице,
Чистая Панно, ласкавая горлице.¹⁾

5 Архангеломъ сладость, херувимомъ радость,
Безъ сѣмена красото, выше всѣхъ славима.

Чистотою, дѣвствомъ выше всѣхъ славѣйша.

Изъбрала отъ грѣховъ Адама и Еву,
Отъ первородныхъ избавила клятвы.

10 Надъ солнце и луну выше всѣхъ славѣйша,
Пресвѣтлый гласъ... будетъ надъ нами.

Силою святаго Духа была осѣненна,
Престоль Царицѣвъ, на тронѣ посаженна.

Которого во своемъ животѣ зачала,
15 Просящимъ намъ буди ласкава.

И испроси по смерти блаженну годину,
Уготовай намъ в небѣ корону.

¹⁾ Рефрен.

²⁾ Текст зъ № 16 (21аб); відміни в № 20 (38аб) такі: 1. восхвалена. 2. хоровъ земныхъ. 5. сладосте... радосте. 6. Всесвятая красото, всѣмъ грѣшникомъ жалосте. 7. Чисто(то)ю дѣвства выше всѣхъ славима. Межи 7 і 8. Богу предвѣчному прежде вѣкъ любима.

8—9. Изъ боку своего Христа породила,
Адама и Еву дѣ(в)ствомъ свободила.

10—11. Надъ сонце(мъ) и луну красота избранина,
Близъ пресвѣтлой Тройци во трону посаженна.

12—13. vacant. 14. Которого у... почала. 15. Проси ихъ, павъ
будеть ласка(ва) его данна. 16—17. vacant. За то е ще така
строфа: Смертнующе дай намъ лихую годину,
Але дай павъ во небѣ вѣчную корону.

36. Пѣснь святому Николаю.¹⁾

Великий чудотворче	Сили тебе усѣ хвалятъ,
Николае, святителю отче,	Небеснии превозносятъ,
Радуйся, Николае,	Сироты волають,
Скорій помощникъ,	Помощи желаютъ,
Теплый заступникъ	Въ око святое
И молитвенникъ	Глянуло на тое
О душахъ нашихъ.	Во печали ихъ.
Ари ²⁾ ты посрамивъ,	Ликуетъ мирскій (?) весь,
Аки бѣси облачивъ,	Трну(м)фуетъ и миръ увесь
Во Никіи преславномъ	Же
На соборѣ седмомъ	
Вѣру утвердился	Же ся о то старалъ,
И всѣхъ научился	Би ся чловекъ досталъ
Пѣти Троицу святую.	До вѣчности святой.

И Мирликій градъ билъ явній,
Где Николай чудотворецъ славній,
Якъ онъ в немъ зостаналъ,
Усѣмъ сладость давалъ,
Би ся всѣ собрали,
Богу хвалу давали
На вѣки вѣчнѣ.

37. Пѣснь страстямъ Христовымъ.³⁾

Древо пресвятое,	Три древа возлюбь,
Бѣсомъ ужасное	Кров и воду испусти
Предивно.	Из боку святаго,
И демони прогоняй,	От Ирода проклятаго,
Християни бороняй,	Умилно.
Самъ Панъ Избавитель,	Моисея пророка
Простеръ руцѣ Откупитель	Послав для вирока
На тебѣ.	Ко Израілю,
Исусе любимый,	Котораго возлюбь,
Тоже милолюбивъ	Манну з неба испусти.
Усердно.	Они то отдавали,

¹⁾ Н. М. Слѣванскій Коропатиньского-Навичиньского.

²⁾ В рукоп. Азия. ³⁾ Н. М. 15189 (16а—176).

Желцемъ, оцтомъ наповали	Панъ на крестѣ прибитый
За манну.	Окрутне.
Иуда ильстивый,	Реторъ и Богословъ,
Ученикъ любимый	Наперсникъ и другъ Христовъ
Найперший	Стояше.
И той ся усумнѣ,	При крестѣ стоячи,
Продав Христа без цѣни,	На Марію глядячи,
Самъ ся об(в)ѣснѣ	Слезы изливаетъ,
И небо опустивъ	Матерь свою потѣшаетъ.
На вѣки.	И ми мѣзериці,
Терновъ вѣнецъ, Царю,	В свѣтѣ облудивъ
Склали на твою главу	Окрутне,
Евреи.	Ми к тебѣ прибѣгаемъ,
И земля ся потрасла,	Поклон кресту отдаемъ,
Луна, солнце изгасла (sic),	Бо (sic, Бъ) онъ нас заступилъ
Тьма биегъ по всемъ свѣтѣ,	От сатановъ окрутинъ
	На судѣ.

38.¹⁾

Истинный триумфъ южъ на свѣ-	На многіе лѣта
Же Ісусъ Христосъ от гроба	Тѣ наставъ, Триумфъ не престане,
Южъ адъ плкнися, [востанъ]	Поки свѣта стане,
А смерть умертвися.	О воскресеніе (!)
Пречистая Панно, возвеселися	Нинѣ вси старци
О воскресенію.	Со младенци
Ти, Адаме, днесъ не сумнися,	І вси старици
Южъ со Евою возвеселися,	Со дѣвщи,
Христосъ тѣи примаеъ,	Христу воспѣвайте,
Рай (ихъ) не отвергаеъ	Честъ Богу воздайте,
В радость первую.	Христосъ воскресъ, заспѣвайте.
О веселіе,	Адъ днесъ ридаетъ,
Где ти миліе	Вся душа отдаеъ
Нинѣ согласно	С темниці подземно(но)й,
Спѣвайте прекрасно	Зъ отхлани пекелной,
Творца всего свѣта.	Оразъ пророци
	Со святыми отци

¹⁾ Н. М. Слѣванскій Навичиньского-Коропатиньского.

А може звѣзда идетъ предъ цари,
Котріе несуть велики дари:
Злато и смирно и ливанъ предивно Пану своему.
Барзо ниско кланяше,
Подарунки даеше,
Познали найвишаго
Спаса, Цара своего,
И тако во страни своя со веселіемъ возвратишася.

Кушается царъ Іродъ без ума,
Шлетъ войско свое до Вифлеема:
Идѣте, бійте, кровъ пролевайте всѣхъ дѣтей малихъ.
Десять тисящъ четири
Дѣтей малихъ побили,
Безсвиннихъ нев(инн)ятокъ,
Ревне плачущихъ матокъ
Кровъ невину пролевали аки воду во Вифлеомѣ.

О Вифлееме, азъ днесъ не драхлюю
И ти, Рахиле, благодумствуй,
Не плачте, мати, ваши дѣти взати есть до неба.
Кролевати тамъ будутъ,
Васъ матокъ не забудутъ
И ублагаетъ Христа
Рожденного Пречиста,
Бисѣте слезы своя ревне утолили и в небѣ били.

Волх то Валаамъ все пророковалъ,
Лечъ вбѣити Христа нѣхто не досталъ;
Южъ кролюеть, обѣцуетъ в небѣ бити.
Тільки ми ся згаджаймо,
Щари его кохаймо,
Би намъ грѣхи отпустилъ,
Мукъ пекельнихъ уволнилъ,
Ударовалъ вся благая, в небѣ всѣмъ кролевати.

Скиптре во руцѣ кесару даруй,
Звѣзжати всюди враговъ поборствауй,
Просимъ ты, Паче, всѣ непрестанне: допоможи намъ.
Даруй в мирѣ прожити,
Тя Роженна хвалити,

Где на зе(мно)мъ падолѣ,
Потомъ в небѣ на тронѣ,
Со аггели, архаггели даждъ намъ всѣмъ ты оглядати.

41. Пѣснь святой Тройцы.¹⁾

Прійдите днесъ,	Утѣшителя ученикомъ дати,
Новій Ісраиль несъ,	Гдѣ совокуплени
(В) церковъ украшенну,	Язyki огненни
Духомъ просвѣщенну,	Раздѣлени стали
Воспой пѣсны красно,	И проглаголали
Да узриши ясно.	Бога в Тройцы биты,
Слава Творца Бога,	Научиша пѣти
Се бо милость многа	Отца, Сына равна
Будетъ тебѣ данна,	И Духа исходна,
С висоти посланна	Апостоломъ строителя,
От Духа пресвята,	Всего міра Створителя
Діядіма злата.	И невидимо зиждителя.
Имѣяше щедроты Богъ,	Три поють лица
Да вознесетъ горѣ свой рогъ,	Предвѣчнаго Отца,
Подасть міру толикъ даръ	Рожденного Сына,
[многъ.	Прежде вѣкъ единая,
Очистивше крещеніе славно	Духа исходяща,
Духа исходяща со небесе явно	Намъ вѣрнимъ свѣтѣща,
И от паралиѣта	Сынъ бо есть во Отцы,
Тайна есть открыта,	А Духъ святъ во Тройцы
Да потекутъ воды	В существѣ единомъ,
Во вся земна роди.	Во вѣкъ нераздѣльномъ,
Пія уладимся	Да подасть всѣмъ славу
И возвеселимся.	И грѣховъ избаву.
Огненнія духа рѣки	Не остави насъ, Владыко,
Текуть злати во вся вѣка	Пѣние тебѣ велико:
Просвѣтити вся чловѣки.	Святъ еси во вѣкъ, буди, буди.
Егда обѣща Богъ Духа послати,	

42. Пѣснь на рождество Ісус Христово.²⁾

Безконечной благодѣяны	Богъ двес во плоти явіся.
И неизмѣрной милостины	Послѣднихъ вѣковъ

¹⁾ № 21, 87а—88а.

²⁾ Коллекція А. Петрушевича, 233, стор. 15—17.

Стал человѣком.
Всѣ ся угѣшайте,
Его вѣтайте
Пожаданнаго,
З неба нам даннаго.
Ангелы вѣдѣне спѣвають,
Хвалу ему воздаваютъ,
Яко своему Пану и Богу.
Слава во вышнихъ,
А мир на нижнихъ,
Воспѣваютъ,
Возвѣщаютъ
Вдѣхну новину,
Пѣснь Божию Сыну.
Пастыри услышали,
Же то ангелы спѣвали
Над вертепомъ на повѣтру.
Вся повергоша,
За то придоша,
Удивѣшася),
Поклонившася

Вся содержащу,
Во яслех лежащу.
От Персиды три цари
Тамо придоша со дѣры,
Где Богъ во плоти явился.
Поклон отдаютъ,
Хреста вытѣаютъ,
Лаван и злато,
Абы принято,
Мы тежъ кадѣло,
Бы Богъ прѣимъ мѣло.
Христе Цару нарощенный
И во яслех положенный,
Тебѣ Богу и Творцу молимся:
Укрѣпѣ царей,
Соблюди людей,
Агарянскую,
Всю поганскую
Дерзост ихъ согры,
А вѣримъ покоры.

43. Пѣснь на рождество Христово.¹⁾

Новый триумфъ явился,
Сласть миру народися.
Во пѣсняхъ, вси вѣрнѣ, ликуйте,
Днесъ духовно торжествуйте
О рождествѣ его.
Миръ во миръ слышати
О Божей благодати,
Горня со земными начала
Божая мудрость собрала
Во единой мысли.

Емѣремъ вертепъ сталъ ся,
Богъ бо в немъ показался.
Южъ земля небеснымъ есть
Держитъ неодолима (видима,
На себѣ Христа.
Царѣ, ся зближайте,
Царю дары давайте,
Пастыри, крикиѣте, возыграйте,
Велегласно воспѣвайте
Царю рожденному.

Все ангеловъ множество,
Составѣте торжество,
Слава во вышнихъ Богу, крикиѣте.
Рожденнаго славиѣте
Днесъ на земли Христа.

¹⁾ № 1, 866—87а.

44. Пѣснь на недѣлю Крестопоклонную.¹⁾

Владыка твари и Господь славы
На крестъ пригвожденъ, Панъ вшеякой хвалы
Вѣнцемъ от терня укоронованный,
Оцтомъ напоенный.

На крестѣ висѣть Христосъ пригвожденный,
Конѣмъ а ребра своя прободенный,
Заушенія прѣмлетъ и раны,
Молить ся за нами.

Дѣвая Мати, на крестѣ ты зрящи,
Увы мнѣ, чадо, вопіетъ, стенащи,
Оружіе сердце мое проходить
И утроба горитъ.

Радуйся, кресте, намъ похваленіе,
Бѣсомъ побѣда и прогнаніе,
Днесъ кланяемъ ся
Вси, похваляюще
И лобзающе.

Приидѣмъ, вѣрнѣ, Христу поклонѣмъ ся
И чистымъ сердцемъ вси приготавѣмъ ся,
Абысмо его всегда выхваляли
И з нимъ царствовали.

Поклонѣ отдаймо днесъ кресту Христову,
Бысмо оглядали вси благодать нову.
Умыльно с плачемъ к кресту припадѣмо,
Слезы принесѣмо.

О Христе Царю, змилуйся над нами,
Не даждь воевати невѣрнымъ над нами,
Сохранѣи вѣру и всѣхъ христѣановъ
От рукъ бесурмяновъ.

А мы ты будемъ всегда выхваляти,
Воскресшаго ты всѣмъ проповѣдати.
Даруй здравіе и всѣмъ пожитіе
И спасеніе.

¹⁾ № 1 (856—86а).

45.¹⁾

Радость на свѣтѣ пануеть,	Нехай будет осужденный,
Кды Пилатъ декретъ феруеть	На смерть цѣле поданный,
Срой на Сына Божего,	Вкрижуй Маріина Сына
Творца всего свѣта того.	Христа Назарянина.
Дисциплины зготовано,	Потом с крестом поднесенный,
Крест и гвозды поковано,	Желчи з оцтом напоенный.
Жиди на того совѣтують,	Тое Матка кды узрѣла,
Христа, бы умеръ, воюють.	Падши на землю, умѣла.
Всѣ ся на то уложили,	Лзы з очей выливаючи,
Бы Христа на крест прибили,	Же южъ умеръ, волаючи,
Прето Пилату отдають,	(Зъ) жалю такъ ляментовала,
Злые свѣтки поставляютъ.	За нимъ умерти жадала.
Терновъ вѣнецъ уплетенно	Матку учени злѣцает,
И в препруду облеченно	А в томъ духъ Отцу отдает.
Христа, Агнца невиннаго,	Тростію бокъ ему пробито,
Царя Емѣру горняго.	Текла кровь з водою обито.
Идет с крестом Панъ смутне,	Мы тежъ вси днес поклонѣмъ ся
Збитый от Жидовъ окрутне,	И смиренно помолѣмъся:
Змѣнилъ всю свою доброту.	Христе Іисусе преблагій,
Жиди волають к Пилату:	Всѣхъ насъ помилуй, всемогій.

46. Пѣснь кресту.²⁾

Древо райское ново процвѣтаеть,
 Во мѣсто смерти юность намъ раждаетъ.
 Адамъ от древа вкуси овоцъ смерти,
 Сыиъ Божій древомъ рачилъ врага стерти.
 Оружіемъ крестнымъ спасеть челоуѣка,
 Порази Мойсей Ада амалика.
 Константинъ, царъ великъ, а втомъ знаменитій,
 Идолъ враговъ порази на вѣки.
 Макарій Спаситель крестъ воздвизаетъ,
 Радостію сердца вѣрнихъ наполняетъ.

¹⁾ № 1 (356—366). ²⁾ № 15 (6а6).

Господи, помилуй, согласно волають,
 Распятаго Пана усѣ прославляютъ.
 Гди судія прійдетъ судити вселенну,
 Добрихъ до неба, а злихъ во геенну,
 Крестъ прокаженнымъ есть знакъ триумфалній,
 Посрами Жидов и всѣхъ безсурмановъ.
 Устрашася слави креста пресвятаго,
 Устыдятся Пана, на немъ распятаго,
 Будуть волати: падѣтъ на насъ, гори,
 Не стернимъ муки, строгой Божкой кары.
 Крестомъ спасется, вйдетъ изъ гроба тѣло,
 А душамъ даруетъ оадобу цѣло.
 На томъ падолѣ и на вѣки вѣковъ
 Крестъ христіаномъ завше гербнымъ знакомъ.
 Презъ крестъ твой, Христе, и невинни страсти
 Дайся намъ вѣрнимъ по смерти спасти;
 Посрами враги креста пресвятаго,
 Вѣрнихъ сподоби житія вѣчнаго.

47. Пѣснь на воскресеніе Христово.¹⁾

Христосъ Панъ зъ мертвихъ	Кто слѣпін просвѣти
И звязство отрималъ [всталъ]	И прокаженниа очисти?
И житіе намъ направилъ	Христосъ нинѣ зъ мертвихъ
И грѣховъ ²⁾ насъ избавилъ.	[всталъ,
Кириѣ, кириѣ, кириѣ, елейсонъ.	Мертвимъ животъ даровалъ.

[Аллилуя.³⁾

Истлѣвшее естество	Ангели ся думѣють,
Обнови своимъ божествомъ	На Творца зрѣти не смѣють,
Новій Адамъ Христосъ Панъ,	Привстолъ сили дивятся
Которій умеръ для насъ самъ.	И херувими чудятся.
Кто Лазаря воскреси,	Архаггели снѣвають,
Верия вѣчния сокруши?	Кто сей красенъ, волають,
Сокруши ада Вавилонъ,	Котрій зъ Емѣру вйшюлъ,
Соборъ его во Сіонъ.	А от востока ⁴⁾ днесъ прійшолъ.

¹⁾ № 15 (156—16а). ²⁾ В рукоп. грѣховъ.

³⁾ Повторяеть ся по кождїй строфѣ. ⁴⁾ В рукоп. восора.

Князи, врата отверзѣтъ
И херувими, воззовѣтъ,
Возопѣйте: святъ, святъ, святъ,
Человѣческимъ умомъ не пой-
[нать].
О воскресшій Отче нашъ,
Возвишаемъ къ тебѣ гласъ,
Живому Богу воспоемъ,
Единѣмъ гласомъ глаголемъ.

Воспѣемъ ти устнами
И радуемся душами.
Вси согласно воспоемъ,
Единѣмъ гласомъ глаголемъ:
Слава Отцу и Сину,
Воскресшему днесь вину,
Такъ тежъ и Духу святому,
Во Троицѣ святой единому.

48. Пѣснь на вознесеніе Господне.¹⁾

Вси языци, купно с лица
Вострубѣте и воскликните,
Царю Богу принестьте:
Вознесися, Боже,
Возмѣте врата, князи ваша,
Возмѣде Царь славы.²⁾
Услышите и внушите,
Восплещайте руками
И возглаголите устнами.

Ангели трепещуще,
Возмѣте врата, глаголюще.
Апостоле вопіяху,
Со слезами глас испущаху,
Не остави нас, глаголаху.
Отвѣща Царь, глагола самъ:
Пробудѣте время мало сами,
Азъ параклета пошлю на ны.

Вознесися, воцарися
На престолѣ Бога Отца.
Царствію его не будетъ конца.

49. Пѣснь рождеству Пречистѣй Дѣвѣ Маріи
Богородицы.³⁾

На седми дарѣхъ Духа свята основанна
Царская дщи Марія, Пречистая Панина,
Родися, явился во кончину вѣкомъ
И спасе, принесе радость человѣкомъ.

Она с тѣломъ, з душею велце оболченна,
Без тмы грѣха во мирѣ сей от Анны рожденна.

¹⁾ № 1 (386—39а).

²⁾ Останні три рядки повторяють ся.

³⁾ № 1 (13а—14а).

Величай и витай, душе моя, Дѣву,
Царскую золотую сего свѣта ниву.

На нейже сѣмя Богъ Царь хощеть ся всѣяти,
Егда с Пречистой крове будетъ ся раждати.
И тогда от ада свободитъ Адама,
Егоже смерть ложе и пекелна яма.

Слезамъ ся омыю, Дѣво чиста, нивѣ,
Бымы у водѣ грѣховной не втопнулъ (в) семъ мирѣ.
Подаждь ми на воли будущаго вѣка,
Созижди приплести якъ быстрая рѣка.

Во градъ нашомъ храмъ твой, Дѣво, маешъ,
Егда к нему на молбу всегда прибѣгаешъ.
Где молимъ и просимъ: рачъ насъ захвати
От муки и руки адекаго княжати.

А кто тя услужуетъ, той и ктиторствуетъ,
Нехай с нами во мирѣ долго жителствуетъ.
Дай намъ, Дѣво, премирно вѣмъ многая лѣта,
А в небѣ при тебѣ зрѣти Бога свѣта.

50. Пѣснь вторая.¹⁾

Достойно есть Дѣву величати, Со страхомъ ангели спѣзаютъ,
От небесъ хвалу возвѣщати. Превышше хоромъ возвѣщаютъ.
Гдѣ ангель вѣсть принесе, Днесь бо о насъ умоли,
Успенію изрече На земли всѣхъ соблюди
Гавріилъ, В покою.

Готова буди, Богомати, Нескверна Дѣво Голубице,
Сынови душу днесь воздати. Уснула с Гелесманстей (sic) сто-
Потом с тѣломъ злученна, Апоостоли вси быху, [лицѣ].
До неба вознесенна Трідневно пѣснь пояху
Будещи. Согласно.

Возмѣте врата небесная, Блажимъ тя послѣдняя²⁾ роди,
Воходитъ Дѣва Пречистая. Даруй нам со небесе плод(и).
Одесную престола Запад врагомъ принеси,
Сѣдитъ Дѣва почтенна Христіановъ возгласи,
От Троицы. О Дѣво.

¹⁾ № 1 (166—176). ²⁾ В рукоп. послѣдняя.

На всякъ день храни своя итенца,
Моли намъ своего Первенца.
Посли покровъ на миръ свой,
Воведи насъ во дворъ свой
На вѣки.

51. Пѣснь на рождество Пресвятой Богородицы.¹⁾

Под: О Пресвятая Дѣво, пом.

1 О любимая Дѣво от царьскаго рода,
Величаемъ ти родины от истого плода.

Тисъ виноградъ преслѣзый на горѣ Диванской,
Продвигаетъ рождествомъ си во полатѣ царьской.

5 Ты лелѣя пахнучая в смердящемъ юдолѣ,
Даси запаху душамъ нашимъ вознестися горѣ.

Ты солнце пресвѣтлое з Анниного неба,
Во темнотѣ вѣка свѣтишь, чого было треба.

Ты звѣзда пресвѣтлая на востоцѣ свѣта,
10 Восходишь рано предъ сѣмъ солнцемъ, что сотвори лѣта.

О сладкая ластовице, зготованна Богу,
Якоже твои родины славить возмогу?

Небо и земля изъ аггелы страхомъ упадаютъ,
Новорождѣшую тя, Дѣво, пѣснями величаютъ.

15 Езекія царь тебе нарече стѣною
Для крѣпости всѣхъ вѣрныхъ и обороною.

Давидъ засъ праотець твой гды восхои́ти пѣти,
3 выфлеомской кирницѣ жажду си утолити,

Теды тебе видѣ в рунѣ окропленномъ

20 И росой Духа святаго в Сіонѣ змоченномъ.

¹⁾ Коллекція А. П. 233, стор. 70—72.

²⁾ Відміни тексту в сѣмъ самімъ співаннику на стор. 53—55 такі: 2. родины от чистаго. 5. Ты лелѣя пахнуча. 6. запах. 7. з Анниного. 9. звѣзда преслѣзная. 12. Якоже азъ... славит. 13. Небо, земля з аггелы. 18. 3 выфлеомской. 19. тебе предвидѣ.

Дай же и намъ тую росу на своихъ родинахъ
И напои насъ виномъ свѣта в земнихъ сѣхъ краинахъ.

Мы же тебѣ воспоемъ, воспоемъ на земли пѣснь нову,
Быс намъ дала чути в небѣ гласъ аггелскаго трону.

52. Пѣснь покрову Пресвятѣй Богородицы.¹⁾

О Пресвятая Царице, миру покрове,
Избавляй насъ отъ вѣчныхъ мукъ пекелнаго рова.
Покрове, миру святѣйшій,
Надъ всѣхъ аггеловъ честнѣйшій,
Всегда славнѣйшій.

Царице небесная, покрове миру,
Отъ еретиковъ невѣрныхъ сохраняй вѣру.
Сохраняй насъ отъ напасти,
Не дай же намъ в грѣхѣхъ впасти
Во адской власти.

Андрей видѣ на воздухѣ ты стоящую,
За христіанъ Христа Бога всѣхъ молящую.
Сохраняй насъ, соблюдай насъ,
Защищай насъ, не давай насъ
В руки грѣшникомъ.

Святители во церкви покланяють ся,
Апостоли со пророки вси радуютъ ся,
Гды молиши Христа Пана,
Бы намъ была жизнь подана
На семь падолѣ.

Бысмо тебе, Панно чиста, на вѣки хвалили,
Поки стане всего свѣта, во царствѣ жили,
Просимъ тебе, о Царице,
Моля Бога, Владычице,
Всѣхъ Помощнице.

20. свята. 23. тебѣ воспоемъ на земли. 24. в небѣ чути гласъ аггелскаго трону.

¹⁾ № 1 (176—18а).

53.¹⁾

Устомъ моимъ, Матко, твоимъ чудомъ хвалу не лѣтъ воздати,
Гды допѣро дражу зѣло языкъ пѣнямъ утверждати.

Но кролева сія нова внемли глаголи, понуди, возбуди болша-
[ковъ себѣ.

Правда, же той Панвы святой годне нѣкт не выславиль, о ве-
[лебна и хвалебна,

Створеня найзацифѣша, твоя цвѣта даръ живота, боє выбран-
[на и вызванна,

Спокори, водвори святыхъ многихъ, серафимъ славифѣша.

Намъ Евуна першая вина райскія врата затворила,

В²⁾ иншой мѣрѣ, слушной вѣрѣ тые намъ небо отворила;

С першой матки вся отроки в одхлани во длани предани бы-
[ша в руцѣ демономъ.

А с той второй Матки драгой народъ взялся збавленя,

Хвалу дати, не устати, то всемъ бы намъ належало,

С которой Богъ нашъ взялъ на себе тѣло.

Воламъ к тебѣ (в) всякой требѣ: позволи, бытъ вопиль,

Сына едина твоего пѣливалъ.

Барзо прошу, нехъ отношу, даждь памяти таковой,

Бытъ ты годне и пристойне славиль сердцемъ и словеси.

А змазана и связана вижду, тверджу быти збудити устомъ
[моимъ.

Еднакъ требѣ, бы ко тебѣ, зносимъ хвалу ко тебѣ.

Хвалы вшелкой, цти великой годна речъ быти весола,

Чти Дѣвица и Родница, призри на насъ, помилуй насъ,

Дажь помощь Вышнему на сихъ людехъ и пребуди воскорѣ
[всещѣло.

54. (Пієня) Богородици.³⁾

О пресвятая Дѣвице, к тебѣ прибѣгаю,

А на поможъ тебѣ всегда к себѣ призываю,

До ногъ ти впадаю, слезы проливаю,

Спамятавши грѣхъ свой, сердечне вздыхаю.

¹⁾ № 1 (18а—19а).

²⁾ В рукоп. З.

³⁾ Коллекція А. П. 233, стор. 45—46.

Майстат Божій образілем, роспустне живучи,

Грѣхъ свой безчисленны увъ себѣ чуючи.

Былемъ злости склонный, а грѣху повольный,

Бо мя на то побужаетъ умысль мойъ свавольный.

Причинися, Дѣво Мати, до Сына своего,

Бы мнѣ даровалъ попразу житія моего,

Быи мысля о тебѣ, а прибѣгалъ к тебѣ,

А по смерти рачъ мя принята до царства к себѣ.

А я всегда аллилуя тебѣ воспѣваю,

Бога в Троицѣ единого быти визнаваю

И тебѣ Царыцу и Богородицу

Со всеми святыми поемъ Владычицу. Finis.

55. Пієнь Пресвятой Богородици.¹⁾

Усыхающимъ с прагненя

Отъ чистцоваго спаленя,

Маріє,

Вшиткихъ вѣрныхъ зъ вѣзерунку

Додай душамъ ратунку,

Маріє.

И терпящимъ тяжку муку

Поддай лѣтостиву руку,

М.

Тыи в тебѣ волностъ маютъ,

Нехай помощи дознаютъ,

Маріє.

Тыи на жажду криницею.

Возри ока зриняцею,

Мар.

Чрезъ твою причину

Грѣшныхъ людей всяку выну,

Маріє,

А зъ твоего злѣтованя

Выбавъ грѣшныхъ отъ караня,

Мар.

Богъ отпуститъ изъ геєнны,

Нехай будутъ свободженны,

Маріє.

Ключу Давидовъ до неба,

Помочи душамъ потреба,

Мар.

Поддай добра челоукомъ,

Не гордышъ грѣшникомъ,

Маріє,

Нехъ будутъ зъ муки вырваны

И на волностъ отдани,

Маріє.

Вырви ихъ судиіи руки,

Нехъ не терпятъ тяжелой муки,

М.

¹⁾ № 1 (77а6).

Тыс для ока Предвѣчнаго, Которому нѣсть равнаго, Маріе,	Да будет твоя причина До твоего, Панно, Сына, Маріе.
Май нас в своей оборонѣ При остатнемъ вѣка зговѣ, Маріе.	Мати Иисуса ласкава, Котрого повсюду хвала, Маріе,
Когда будет Богъ судити, Рачъ ся, Панно, причинити, Мар.	Вси прибѣгаемъ ко тебѣ, Бысмо были с тобою в небѣ, Маріе.

56. Пѣснь Пресвятѣй Богородици.¹⁾

Днесь хоць вмираеть Иисова Мати,
Радость являетъ, не треба плакати.
Бо и, умерши, по смерти есть жива,
Тая заченши породила Сына.
Слѣчная Панна смерти не причастна,
Зоря заранна по заходѣ ясна.
Престоль широкій и облакъ без хмуры
Беруть облаки сіонскими цари.
Служать аггелы и главы скланяють
И ликъ весело апостоль сѣвають.
Внїйди, Царице, внїйди до Сїону,
Осядь, Дѣвице, на сыновскомъ трону.
Роже слѣчная небеснаго поля,
Завше красная неоранна роля,
Котрая стерла и змїеви главу,
В грѣсехъ не умерла, мѣй же вѣчне славу.
Справъ такъ намъ землянымъ в грѣхахъ не умирати,
В небо от земля преставленна Мати.

57. Пѣснь преподобному отцу Онуфрію.²⁾

Онуфрій святой в старости рожденный,
От него шатанъ з млада посрамленный.

¹⁾ № 1 (92а6). ²⁾ № 1 (696—70а).

Гды зрадилъ огонь, оттоль го вмѣтаеть,
Невредим зостаеть.
Стоидъ слуга Боскій Онуфрій названный,
Гды былъ во огни цѣлый захованный,
Прето го родичъ не собѣ ховаеть,
Но Богу отдаеть.
Провадитъ сына яко царъ достойный,
Даеть в монастырь убогій, пристойный:
Прїймѣте чадо, речеть царъ, не мое,
Але южъ Боское.
Королю перекїй, что чинишь такого,
Мѣвши дѣдача токмо единого,
Дашъ на службу в Троици единому
Богу предвѣчному?
Тамъ в монастыру ланя го питаеть,
Опатрность Боска о немъ памятаеть.
Самъ Христос Господь дает в свѣмъ образѣ
Хлѣбъ ему в зломъ разѣ.
Давшися святой в Боску оборону,
Мечеть южъ берло и переку корону,
Не хцет достатковъ на томъ свѣтѣ мѣти,
Но Богу служити.
Провадитъ аггелъ дитя збыть малое
На пушу, тилко шест лѣтъ маючое.
Аггелскимъ хлѣбомъ тамъ его питаеть,
Аггеломъ го знаеть.
Такъ лѣтъ шестдесять поносишь тѣсноту,
Упаль солнечный, зиму и наготу,
А Богъ одѣваеть явъ слугу свсего
Патрона нашего.
В лѣтъ го шестдесять на пуши знайдуеть
Пафнутїй святой и з нимъ бесѣдуеть:
Яко ту живешъ, хошу цѣле знати,
Всѣмъ проповѣдати.
Онуфрій святой винимъ для прикладу
Житїе свое повѣдати по ряду,

Ижъ былъ королевичъ, на пушу зась младый
Шоль з Боскон рады.

Онупрій святой рекъ Пафнугіевъ:
Южъ мяъ часъ смерти приходитъ при тебѣ.
Отдаетъ душу в руцѣ Бога жива,
Гды южъ справедлива.

Душу самъ Христосъ провадитъ до неба,
Старцеви тѣло кдыжъ погребсти треба,
Лвы теды сами гробъ ему копаютъ,
Честно погребаютъ.

О всемъ Онупрій и ту памятаетъ,
При смерти вшиткихъ Богу залицаетъ,
Кто бы ся ему в опѣку поручилъ,
Бы вшитко получилъ.

Естес в нещастю, естес в утрапленю,
Естес в хоробѣ, естес у вязеню,
Удайся заразъ до того патрона,
Оттоль оборона.

Ратуй насъ завше, теразъ и на вѣки,
А кды по смерти замкнутъ ся повѣки,
Справъ, бысмо Бога в небѣ оглядали
И з нимъ королевали.

58. Пѣснь священному Савѣ.¹⁾

Возвеселися, пустыня, цвѣтуши,
Играй, Иорданъ, струями текуши.
Мужа святаго житіе сіяетъ,
Вѣрныхъ озаряетъ.

Ликуй радостно, преподобне отче,
Святая Троица великій угодниче,
О преблаженне, о священный Саво,
Ангелская славо.

Мужу желанный, пустынный жителю,
Слуго Господень, вѣрный служителю,
Прійми малое от насъ хваленіе,
Дай отпущеніе.

¹⁾ № 1 (706—716).

Тебе согласно вси днесъ восхваляемъ,
Красныя пѣсни, отче, воспѣваемъ.
Всесвятой отче, молися за нами,
Своими слугами.

Ангеле земный, человѣче небесный,
Пастырю стада паствы своея словесный,
Умножел еси собранная стада,
Духовная чада.

Церкви Христовы учителю красный
И вѣсѣмъ безплотнымъ дѣмономъ ужасный,
В подвижѣ своемъ пчела трудолюбна,
Словесныхъ премудра.

Чистымъ житіемъ преподобнымъ слава,
Ангель во плоти, постникомъ похвала,
Нектаръ небесный, ангелская сладость,
Каппадокомъ радость.

Саво блаженне, великій чудотворче,
О насъ молися, преподобне отче;
Ясное солнце, пресвѣтло сіяешь,
Вѣрныхъ озаряешь.

Церковъ ликуетъ прадественну память,
Твой день пресвѣтлый вси вѣрны славятъ.
Рач умоли, Царя упроси
Со святыми жити.

Пѣснь ти приносимъ, ратунку жадаемъ,
Твою святую память почитаемъ.
Саво прехвалне, тебе величаемъ,
Поклонъ отдаваемъ.

59. Пѣснь тремъ святителямъ.¹⁾

Восхвалимъ пѣснями днесъ торжественно
И воскликнемъ купно пѣсенно
Трехъ свѣтилъ толикихъ,
Пастырей великихъ,
Согласно.

¹⁾ № 1 (81a—82a).

Иже во мирѣ ясно свѣтяше,
Егда на земли тѣломъ живяше,
А днесь на лонѣ
Видят южѣ в Снонѣ
Сидяща.

Во тріехъ лицахъ единаго Бога;
Тамъ имъ есть радостъ велики премнога,
Где ангелъ хоръ в лицѣ
Поюще Владыцѣ:
Святъ, святъ, святъ.

Василій быше на земли стоящъ,
От земли главою небеси досягающъ,
Во столпѣ огненихъ
Видящъ южѣ явленіе
Чудесе.

Григорій риторъ бѣ предизрященъ
В словесахъ рѣчи и преиспращренъ,
Догмата храняще
И вѣру утверждаше
Дерзостно.

Златымъ языкомъ вѣща Іоанъ,
Когда умоленъ перейти от Команъ,
На престолъ возвращенъ
И на немъ посаженъ
Рекъ: мѣръ всѣмъ.

Сія же вина праздника быше,
Егда велику распрю имяше
В тыхъ тріехъ велицѣхъ
Пастырей толицѣхъ
Неравни.

Внезапну же явѣ предсташа,
Мужу премудру се глаголаша,
Да распрю укротить.
В единъ день сочинить
Праздникъ ихъ.

Мы равни есмы у Бога, рекшихъ,
По семъ до неба видящъ ихъ вшедшихъ,

Ужасенъ зѣло бѣ,
Помысли во себѣ,
Чудъ зрящи.

Тогда отверзе умъ разумѣти,
Чалмы и пѣснми днесь обновити;
Когда се видяше
И расиру имяше,
Предстанутъ.

И мы тоже днесь вси воззовѣмо,
В трійци святыхъ купно почитѣмо,
О помощь просящимъ
И всѣмъ намъ славящимъ
Память ихъ.

60. Пѣснь святому апостолу и евангелисту
Христову Луцѣ.¹⁾

Что ты нареку, апостоле святой,
Служителю тайнъ, бо съ ты еси пречестный
Сосудъ святаго Духа божественна,
В сей церкви славна.

Луко блаженне, столпе премудрости,
Свѣте пресвѣтлый Божіей свѣтлости,
Просвѣти сердца людей ту стоящихъ,
Тя днесь славящихъ.

Ей, причинися до всѣхъ Зиждителя
И упроси намъ своего Створителя,
Ижъ бы насъ вѣчно за грѣхи не каралъ,
Ласкою даровалъ.

Евангелисте, душамъ нашимъ врачу,
Днесь ся миѣ покажъ, нехъ ты южѣ обачу
Во помощь себѣ и всѣмъ христіаномъ
В храмѣ твоемъ славномъ.

Прійдижъ в триумфѣ, свѣтозарный Луко,
Прійми молбу от насъ твоихъ слуговъ
И донеси я небесному Отцу,
Нашему Творцу,

¹⁾ № 1 (79а—80а).

Ижъ бы насъ грѣшныхъ в ласцѣ своей заховаль,
По смерти нашей царство намъ дароваль,
Котрого, святой, рачъ намъ упросити
Со аггели жити.

61. Пѣсн' великомученици святой Варварѣ.¹⁾

Плачися, душе, жалю неизмѣрна,
Зрящи на дщерь гнѣвъ отца невѣрна,
Како Діоскор дщер власну,
Видай еи зѣло красну,
Поневѣрствія сѣльно навращаетъ,
Поклѣнь ідоломъ дати примушает.
Страждетъ Варвара святая
От Діоскора вся злая.
Отца и Сына и Духа святаго,
Вѣруетъ быти в Троицѣ единого
И Сына з Дѣвы рожденна,
Христа Бога воплощенна.
За то от отца на тѣлѣ мучима,
От Діоскора за власы влачима,
А за власную Христа славу
Усѣченна бысть во главу.
Горе ти, отче, убивши дщеръ, горе,
О какѣвъ еси дерзокъ, Діоскоре,
Убивши дщеръ свою власну,
Невѣсту, Богу прекрасну.
Лечъ милосердный всея видецъ справы
Внчал Варвару вѣчнымъ вѣнцемъ славы.
Мада твоя, Варваро, многа,
Моли за нас Христа Бога.

62. Пѣснь о блудномъ сыну.²⁾

Нѣсм' достоинъ нарецися сыномъ твоимъ,
Сотвори мя хоч единаго рабомъ своимъ.

¹⁾ Колекція А. П. 233, стор. 3—5.

²⁾ *ibid.* стор. 96—99.

Егда поверзаю себѣ,
Прошу, прошу пилно тебе:
Пощади мене.

Злѣ расточихъ богатство, живучи блудно,
А нишого собирати южъ бѣрзо трудно.

Но азъ поверзаю себѣ,
Прошу, прошу пилно тебе:
Пощади мене.

Поки в глѣдѣ спрѣсныхъ грѣховъ гинуть буду,
Поки в тяжелой нѣмощи, пока пребуду?

Но азъ поверзаю себѣ,
Прошу, прошу пилно тебе:
Пощади мене.

Насмникомъ колько хлѣба избиваетъ,
А мнѣ крупницъ падающихъ столу недостает.

Но азъ поверзаю себѣ,
Прошу, прошу пилно тебе:
Пощади мене.

Охъ мнѣ, лють временными прелщенну сластми
И отвсюду уязвленну плотскими страстми.

Но азъ поверзаю себѣ,
Прошу, прошу пилно тебе:
Пощади мене.

Камо пойду, что сотворю треокаянный,
Стративши даръ крещенія, от Бога данный.

Но азъ поверзаю себѣ,
Прошу, прошу пилно тебе:
Пощади мене.

И обѣти южъ преступихъ невоздержаніемъ
Побуждаемъ плотскихъ страстей желаніемъ.

Но азъ поверзаю себѣ,
Прошу, прошу пилно тебе:
Пощади мене.

Южъ не имашъ в моихъ скорбехъ, ахъ, несчастливый,
Тылко звати к тебѣ уже, мой добротливый.

Егда поверзаю себѣ,
Прошу пилно тебе:
Пощади мене.

63. Дума тѣла.¹⁾

Знаю, ижъ я естемъ яко паучина,
Порох, земля и пепел и сластна глина.
Знаю, ижъ все мой лѣта сутъ яко цвѣтъ
И прудко минаютъ акъ в полю цѣнный квѣтъ.
Предцѣ само себѣ и своего пана,
То ест душу неволю, своего гетмана,
Ведучи до грѣхов и иншой злобы,
Що не естъ ани будетъ безъ тяжкой жалости.
Бо такъ я, якъ душа, в купѣ ся тѣшимо,
Во купѣ тежъ вѣчной муки ся боимо.
И хочъ я, умерши, в зѣмлю ся оберну,
Лечъ по судѣ мушу взяти трвалостъ нескажен(ну).
То мя барзо трапятъ и безъ стрѣгой муки,
Ижъ южъ трудно умерти на вѣчній вѣки.
Не будетъ тамъ концѣ ани в тысячу лѣтъ,
Поки Богъ будетъ Богомъ и его твари свѣтъ.
Поти я з душою буду вѣковати,
Во пламени огнистомъ согаряти,
Если не престанемъ Бога ображати,
А за грѣхи брідкіе сердечне плакати.
Теразъ, теразъ, душе, Бога повзваймо,
А себѣ роскошами болше не предщаймо.
Додай намъ ратунку, Христе, Божій Сыне,
Бысмо тя препросили слезами умилне.
И ты, чиста Панно, додай ми чистости,
Скрѣпности, тихости и востремелѣвости.
Не допускай ми ся спробе развѣлати,
Нечистоты влымъ огнемъ душу поджегати.
Але мое сердце возбужай до покуты,
Би для грѣховъ не влѣло в пекельніи нурти.

¹⁾ Коллекція А. П. 233, стор. 93—95.

64. Пѣснь покаинная.¹⁾

З болестію сердца вошю до Бога,
Наступуетъ на мя нымѣ смертная тривога.
Обачилемъ, жемъ учиненъ изъ земнаго гною,
Кровь, кости и все тѣло Божескою рукою.
И знову тежъ нежданый в землю обернуся,
Не хочачи, мушу умерти, а суда боюся.
Ровно бо всемъ треба предъ судъ страшный стати,
Трудно наймудрѣйшему тамъ ся вымавлати.
Ангели кди во трубы страшливе затрубятъ
И всехъ мертвыхъ голосомъ отъ гробовъ возбудятъ,
Судія справедливый сядетъ на престолѣ
И осудитъ всехъ насъ бывшихъ на земномъ падолѣ.
Ахъ, якъ же мнѣ грѣшному предъ судѣ страшный стати,
Поневажъ мя во грѣсехъ породила мати.
А щожъ менѣ за утѣха, жемъ уживалъ свѣта,
Роскошне мешкаючи, утратилемъ лѣта.
Фолтовалемъ тѣлу у марностейъ земныхъ,
Южъ естемъ негоденъ роскошейъ небесныхъ.
Надѣю тилко имѣю на Бога и Творца,
Онъ Богъ мой, животъ мой и вѣчный обронецъ.
Владичествію его слава нескончона,
На вѣки вѣковъ нехай будетъ хвала розмножена
Архангелскому Цареві на вѣчные лѣта,
Слава церквамъ строителя широкого свѣта.

65. Пѣснь о страшномъ судѣ Христовомъ.²⁾

Испомни, не спи, сердцемъ затвердѣлый,
Еще не плачешъ, такъ закаменѣлый.
Радъ бымъ плакати за грѣхъ, слезъ не маю,
Омыти грѣхъ мой не знаю, якъ маю.
Мешкаю въ грѣхахъ и смерти боюся,
Ахъ, слезъ не маю, не вѣмъ, якъ спасуся.

¹⁾ № 1 (80аб). ²⁾ № 1 (75аб).

Неданный азъ не вѣмъ, якъ умерти маю,
О страшномъ судѣ бывающѣмъ не дбаю.

Ктожъ такъ согрѣшилъ ялъ (я) на семь свѣтъ,
Моему Творцу, не вѣмъ, якъ ся явити.

Естемъ грѣхамъ бездна, не можъ изчитати,
Рад бымъ слезы мѣлъ, бы ихъ сполкати.

Кроль, павъ и нищій в кушъ мусать умирати;
В чомъ смерть застанеть, в томъ пред Богомъ стати.

Рѣки от очей треба источити,
Кто хочеть с Христомъ в небѣ вѣчне жити.

66. Пѣснь Сладчайшему Іисусу.¹⁾

Ты еси, Іисусе, ты моя радости,
Ты ми веселіе, ты моя сладости.
Іисусе, радости твоихъ насыти мя,
Одеждо веселія, тлѣннаго покрый мя.
Богатство земное нѣвощо вомѣняю,
Егда, зря на небо, Бога ты всѣхъ знаю.
Аще бы вся моя погубилъ во мирѣ,
Тя паче, Боже мой, имамъ все во вѣрѣ.
Аще бы людіе ты Христа познали,
Никогда бы гнѣвомъ тебе прогнѣвали.
Іисусе, Боже мой, Владыко владѣющихъ,
Іисусе, надеждо моя, утѣхо плачущихъ.
Хвалю тя, Боже мой, над всѣхъ святѣйшаго,
Славлю тя, Царю мой, над всѣхъ достойнѣйшаго.
Дверъ сердца нашего сокруши каменю,
Положи любовь в насъ к себѣ пламеню.
Ты сердцу моему подаждь веселіе,
По смерти животъ и утверждене.
Ты, хлѣбе животный, насыти мя алчущаго,
Разума источниче, напои мя жаждущаго.
Нищимъ одѣваніе, сиротамъ защитниче,
Іисусе, утѣхо моя и мнѣ помощниче.

¹⁾ М 1 (81а6).

Іисусе, теплото, грѣшнаго огрѣй мя,
Солнце праведное, свѣтомъ освѣти мя.
Аще ты познаемъ в молвѣ херувимской,
Тогда ты прославимъ в славѣ серафимской.
Хочемъ ты вси, Христе, усердно познати,
Лицемъ насъ ко лицу сподоби возврати.

67. Пѣснь о Адамѣ в о Евѣ, коли в раю были.¹⁾

Пожен же, Ево, было	Мовиль Адамъ: Ево, Ево,
До бору ²⁾ на кадило.	Щоже есь учинила,
Не пожену я сама,	Жес мя з раю збавила?
Бо ся бою Адама.	Добре намъ было в раю,
Не бойся мене, Ево,	В томъ зеленомъ гаю.
Я естемъ Божье древо.	Пташковые намъ свѣвали,
Указаль Адамъ Евѣ	Звѣрѣтка насъ слухали.
Царю яблочь на деревѣ.	Адамъ рекъ: Ево, Ево,
Ева его питала,	Минути было то древо.
Если ихъ вѣсти мала.	Не слухати было венжа,
Мовиль Адамъ: ой, Ево, Ево,	Малась Адама мужа.
Заказано то древо.	Вандруючи Адамъ з раю,
Ева то не слухала,	Стануль еи ⁴⁾ в земномъ краю.
Овоцу заживала,	Сидѣль потомъ на деревѣ
Адамови давала.	Та шылъ бочкоры Евѣ.
З раю, слѣчнаго мѣста,	Ох, ту бѣда на свѣтѣ
Вигнана есть невѣста	Якъ в зимѣ, такъ и в лѣтѣ.
За янко вкушеное,	Пусты краввы ораль,
През венжа поданное.	На волю гейкаль, волаць.
Вандруй же ³⁾ , Ево, з раю,	Охъ, ту бѣда невѣстому
Южъ ты ту добре знаю.	Чловеку страпленому.

Трафивъ до рая не могу⁵⁾,
Стратилъ емъ безъ грѣхъ дорогу.
Слава Богу вишнему,
Во Троица единому. Конецъ.

¹⁾ М 7 (16а—176). ²⁾ В рукоп. вору.

³⁾ В рукоп. вандруежъ. ⁴⁾ В рукоп. ся. ⁵⁾ В рукоп. могутъ.

68. Пѣснь рождеству Христову.¹⁾

Внолесе граде, гоїне веселися,
Цару славы миле своему поклонися:

Витай, Цару народжений,
И въ яслехъ положений.²⁾

Скажуй царемъ земнимъ скоро посиѣшати,
Берла и корони Кролеви воздати.

Прійми, Цару...

Скажуй потентатомъ и звязязцомъ свѣта
Лаври приносите звязязкаго квіта.

Гурмовъ привижжайте, вожди военъ славы,
Новому Гетману даруйте булави.

(3) златими лѣсками, маршалки, епѣшѣте,
Маршалкови вѣковъ лѣски отдадѣте.

Звивайте хоронѣви, бо южъ не до бою
Хоронжій приходитъ, але до покою.

Витай, Цару...

Зо всѣхъ сторонъ свѣта, вои, ся зижжайте,
Небеснаго Вожда себѣ обирайте.

Зносѣте богатства, скарбы золотіе,
Пурпури и шати Пану дорогіе.

Прійми...

И ви, пастиріе, с пастирми епѣшѣте,
Агнца Агнцу Христу новому дадѣте.

Пѣвци, гучно, вдячне пѣсни зачинайте,
Височайшимъ гласомъ Пана привитайте.

Витай...

Оразъ все створеня до Творца спѣшися,
Единому Пану слушне поклонися.

69.³⁾

Возвеселѣмся вси купно нинѣ,
Христосъ родися в подлой яскинѣ,

¹⁾ Співаник „Націон. Музею“, 41 Q.

²⁾ Повторюється ся по кожій дальшій строфі в початкомъ „Витай“ або „Прійми“, доки не вазначена зміна.

³⁾ Співаник Ів. Пашковського. Надрукована з змінами в львівській „Богогласнику“ з 1850 р.

В побѣднихъ вѣковъ
Сталъ (сталъ) человекомъ,
Вси ся на земли вѣшаймо.

Вси ся вѣшайте на земли гоїне,
Хвалу воздати ему пристойне,

Пожаданному,
З неба даному,
Которий ввсє свѣтъ откупилъ.

Котори вє свѣтъ откупилъ з аду,
Учинилъ вѣчне всѣмъ вѣрнимъ раду.

За тое ему,
Пану своєму,
Пѣсни спѣвають согласно.

Пѣсни спѣвайте согласно миле,
Соторжествуйте абѣ щире.

Слава во вишнихъ
И миръ на нижнихъ,
Веселя свѣту гласѣте.

Веселя свѣту гласѣте явно.
Но прочъ еще пр(о)роки давно

Пророковали
И повѣдали,
Же ся народилъ Царъ вѣковъ,

Же ся народилъ Царъ вѣка слави
И сотраслъ многимъ на землїи глави,

Которому царі
Прийшли со дари,
Поклонъ отдали валечне.

Поклонъ отдали валечне нинѣ
Яко малому Христу дитятку,

Ливанъ п алато,
Аби принято,
Так тежъ кадило со страхомъ.

Со страхомъ ему пастирне спѣвають,
Где волъ і оселъ Пана загрѣвають.

Ан(г)гели в небѣ
В его потребѣ
Умилне пѣсни спѣвають.

Спѣвають пѣсни нарожде(и)нному,
Во яселѣхъ нинѣ положенному.

И ми спѣваймо

И вихваляймо,

Его на вѣки величаймо,

Аби насъ здарилъ здѣ долго жити,
Цар(ст)вѣя его веѣмъ доступити.

Покори враги

Веѣмъ намъ под ноги,

Дажде намъ в покою прожити,

Прожити в мирѣ долгоденствѣя
Служащимъ ему восхваления.

Чистая Панно,

Тя непрестанно

Хвалим со Сином на вѣки.

70. Пѣснь на рождество Христова.¹⁾

Соберѣтеса, вси человекѣи,

На триумфъ нынѣ, ангели лики,

Спѣвающе весело,

Всеслакуйте навколо:

Гоц, гоц, гоц, гоц, гоц, гоц, гоц, гоц, гоц.

Бо намъ Марія Дѣва Пречиста

В убогой шопѣ зродила Христа,

Которому хотъ (в) будѣ

Граетъ Грицко на дудѣ:

Гу, гу, гу, гу, гу, гу, гу, гу, гу.

Зобачевши то пастухъ Данило,

Скочивъ до шопи, бо му не мило

При воечка(х) застати,

На пѣшалку заграти:

Фю, фю, фю, фю, фю, фю, фю, фю.

Гаврило старій зловилъ барана,

Взявше на плечѣ, занѣсѣ до Пана,

На коладу даруетъ

И в ноги цѣлуеъ:

Цмок, цмок, цмок, цмок, цмок, цмок, цмок, цмок.

¹⁾ Н. М. ч. іпв. 12454.

Стахъ порвалъ за лобъ брата Бориса

И питається, где овца лиса.

Встанъ, ходѣмо, пѣймаймо

И Дитатку отдаймо:

На, на, на, на, на, на, на, на.

Фетько Маѣйма стиснувъ за ногу:

Вставай, вѣйкаймо, видишь тривогу,

Бачишь, щосьмо¹⁾ заснали,

Братя поутѣкали.²⁾

Охъ, ох, ох, ох, ох, ох, ох, ох.

Зійшовшися, въ порога вси стали,

Ведлугъ можности коладу дали,

Вигравали, спѣвали,

На колѣна вклякали:

Дя, дя, дя, дя, дя, дя, дя, дя.

Іосифъ старій вдячне пріймаеъ,

Бя оглядали, Дѣтя вкриваеъ.

Отгуть лежить Спаситель,

Всего мира кормитель:

От, от, от, от, тут, тут, тут, тут.

Марія Дѣва ся притуляеъ,

Аби не змерзало, Дитя вкриваеъ,

Притискаеъ, притуляеъ,

Пилюшками обвиваеъ:

Лю, лю, лю, лю, лю, лю, лю, лю.

(А у) бидлятокъ осед на воломъ

(Стояли) в яселѣхъ, хухали сполом,

Огрѣвали Дитатку,

Невинное Ягнятко:

Ху, ху, ху, ху, ху, ху, ху, ху.

Тріє крелеве с перс(д)ской страны

Прійшли витати Пана над пани,

Дари офѣровали

И ниско ся кланяли:

Такъ, так, так, такъ, так, так, такъ.

Ангели з неба втомъ посиѣшають,

Слава во вишнихъ, пѣснь возглашають

¹⁾ В рукоп. щосьмо. ²⁾ В рукоп. поутѣкали.

Нарожденному Пану,
Ангелскихъ войскъ гетману:
Святъ, свят, свят, святъ, свят, свят, святъ.
И ми до шопи днесъ прибігаймо,
Нарожденному хвалу отдаймо,
Співующе: га, га, га,
Давающе: на, на, на.
Прійми то, Христе,
Намъ до користе.

71. Пѣснь рождеству Христову.¹⁾

Во яслехъ лежить,	Савка з Іакимом,
Квіт в рукахъ держит,	З своимъ побратимом
Непостижимій	Скоро прибігали,
И недвижнимій.	Заразъ заспівали.
Богъ намъ родилея	Туш (?) изъ Хомою
И пеленами повилея. ²⁾	Полониною,
Треба то знати,	А Стах з Борисом
Же изъ бидляти	Прибігли лѣсомъ.
Створителъ нинѣ	
Лежит на сѣнѣ.	Яремко долом
Въ полунощной нинѣ	Купно з Антоном
Стало ся годинѣ.	У единой лудѣ
Туди пастирѣ	Заплили тудѣ.
Бѣгли якъ звѣрѣ.	Іосифови
Ангели святіи	По перегови
Днесъ дають знати,	З уклономъ дали,
Бышли пастирѣ	Бы оглядали.
Бога витати.	Крамарѣ стали
Козма з Демянном	И продавали
Предъ Христомъ Паномъ	Близен'ко дверець
Подъ однимъ дахомъ	Ладанъ я перець.
Стали съ страхомъ.	
Туди Мякита,	Богу ихъ доли,
Самъ Бога вита,	Рѣзники з воли
При яслехъ ставши,	Рѣжуть телята
Шапочку знявши.	У сіе свята.

¹⁾ Нац. Музей, 41 Q. ²⁾ Повторяеть ся по кождій строфі.

Мароа и Дося
Спекли порося;
Нѣмъ Бога узрѣли,
Порося з'зѣли.

Супругъ и Мина
Привезли вина
Тоей години
Ажъ до храмини.

Данило по морозѣ
(В) драбинчастомъ возѣ
Привѣз горѣлки
Чтири барилки.

А Марко ледомъ
Прибігль изъ медомъ,
Прудко ступаетъ
И всѣхъ витаєт.

А берегами
Касіян ланями
Вѣзъ пива бочку
Тому Отрочку.

Всѣ или, пили,
Бога хвалили,
З святаго рождества
Весели били.

Грай же ти мило
В дутки, Курило,
А ти, Матвѣю,
Грай в жолом'ю.

Тебе, Кириче,
Самъ тя Богъ кляче.
И ти, Сеню, здурми (?)
Та бери сурми.

Кость у холоду
Поддеръ бороду,
Макаръ же упрѣв,
Нѣмъ Бога узрѣв.

Петро съ Стефаномъ
Предъ Христомъ Паномъ
Пили горѣвку,
Грали в сепѣвку.

Сядь же ти в ножокъ,
Заграй у рожокъ,
Климе, тихен'ко,
Тил'ко красенко.

Другихъ два гостей
Андрѣй изъ Костемъ,
Чого жадали,
И дочекали.

Илко изъ Грицемъ
Единымъ лицемъ
Христу припали
И заспівали.

Черезъ муравку
Вчинили лавку
Лазаръ з Карпою
Подъ храминою.

Гаврило в вѣчку
Ослони сѣчку,
Остап волови
Принѣ половни.

Маѣямъ изъ Стехомъ
А третимъ Лехомъ
Прудко бѣгали,
Ажъ полягали.

Усѣ Івани
Яко подданѣ
Робятъ мосточокъ
Черезъ поточокъ.

Туди рыбаки
Бѣгли на раки
И по плотицѣ
Дали Владыцѣ.

Усѣ орачѣ
Несли колачѣ,
Мѣрку пшеницѣ
Дали Владыцѣ.

Остап и Мокрѣй
А третій Купрѣй
Козла вхопили
И там носили.

Пилипъ з Макаром
Прійшов съ даром,
Пред Богом стали
И курку дали.

Павел изъ Стахом,
А третим Яцком
Несли барана
До Христа Пана.

Дмитеръ хитрен'ко
Прибѣгъ рихлен'ко;
Ставши в порога,
Обачивъ Бога.

А единъ Лучка,
Мудрая стучка,
Видѣв здалека
Бога человека.

Усѣ пекарѣ,
Молодѣ, старѣ,
Бѣжут з орачѣ,
Несут колачѣ.

Василь же, сѣвши,
Руками плеще,

Грайте, пастирѣ,
Пѣснь тую еще.

Там же Лях з луком
Принхал з фуком,
Там на залогу
Внесъ ся къ Богу.

Велможніе паны,
Греки з Римляны
Честно входили
И навѣдали.

Венгри и Нѣмцѣ
Яко отмѣнцѣ
Здалека стали
И не довѣряли.

Тилко Волохи
Вѣрили трехи,
З Муляни стали
И заспѣвали.

Серби з Болгари
И триє цари
Падают до ногъ,
Глаголют: то Богъ.

Москва з Калмуки
Принесли муки,
Цероги варили,
Бога хвалили.

И мы вдѣмо
И отнесѣмо
Богу офѣру,
Любов и вѣру.

Дай же, о Боже, всѣм тебе знати
И на небеси близъ тебе стати,
Жесѣ намъ родился
И плечами повилъ ся.

72.¹⁾

Збирал(и)ся, вивавался, якъ би оглядати,
Христа твари, Царя слави, чим би привитати:
Ходѣм, озмѣм хочъ по козинати.

А одному ся ни дало споймати козлятко;
Бѣгаючи, лапаючи, да споймал ягнати.
Идет, несет, витает Дятятко.

Прійми, Цару народженій, и мое убожество,
Которе ся пригодило²⁾, и мое хендоство;
Прійми, озми аки свое Божество.

На дарунках ни достало, стали пригравати
На пицалках и на дудкахъ, скочие затинати:
Трай нам, дай нам тебе оглядати.

Иосифе старесенкій, прошу, не лѣнуйся,
Поколисуй пахотятко, а болѣть не фрасуйся.
Гай, гай, люляй, от плачу гамуйся.

Нехай будет Богу слава в Троици единому,
Богу Отцу, его Сыну, Духови святому,
Во вѣкъ вѣка всегда славимому.

73.³⁾

1 Nuty⁴⁾, nuty, bratia susidy,
Pokyńmo⁴⁾ łycha, zabud'mo bidy;
Nech sia pomnożył nasza poticha,
Kłopot i bida przepaść do łycha.

5 Treba, treba, bratia kamraty,
Różdszu sia Bohu pokłon odaty.⁵⁾

Czy czułyście, Mysku, Wasyłyi,
Iak na powitru anhelu pily?

¹⁾ М 5 (1аб). Недостаетъ началу. ²⁾ В рукоп. пришло.

³⁾ Н. М. 15592, стор. 298—299. ⁴⁾ В рукоп. Pokyńmo.

⁵⁾ По каждой строфѣ повторяется ся.

⁶⁾ Ся „пѣснь на Рождество Христово“ приходитъ у М 10 (32а—34б) з такими відмінами: 1. Пуते, пуते. 2. пужли. 4. и пужла агинетъ. 5. каяратя. 6. Нарожденому покловъ. 7. Чи

- Sława wo wysznych Bohu nech bude,
 10 A wam na zemly myr dobryi, lude.
 A znaiesz że, Olexa, Hnatku,
 De treba nesty pokłon Dytiatku?
 Ot ieho Maty złożyła w iaslech,
 Z kotorych oseł i woł sia pasły.
 15 Wse to wynna bidnaia Ewa,
 Szczozila iablka z rayskaho drewa;
 W (w) newolu wwela wsi swoi dity,
 Pryszow Spasytel oswobodyty¹⁾.
 A znaiesz, Olexa, Hnatku.
 20 Iakyi to nesut pokłon Dytiatku?
 Powidaw toie staryi Danyło,
 Że iemu nesut złoto, kadyło.
 Ływan, smyrnu, złato try cary
 Prynesly iemu ot sebe dary.
 25 A my bidnyi wsi z seła chłopky,
 Szczoz chatka maie, nesim do szopky.
 Szczoz chto maie, z dobroy ochoty
 Daymo, a pryime Pan nasz zołoty,
 A wrešti daymo Isusu Chrystu
 30 Duszu i tiło i sowiśt' czystu.
 Pryimy, pryimy, nasz myłyi Pane,
 Oto ty daiem, na szczoz nas stane. Amiin.

чулести, паны Василій. 9. (буде). 10. Намъ миръ на земли, добръи люди. Далі стр. 15—18. 15. Всежъ то намъ тоє зробила Ева. 16. Вкусила ябка. 17. Ввела в неволю насъ свои дѣти. 18. Прийшовъ збавитель, хочеть збавити. Потім така строфа:

Казавъ намъ тоє нашъ мудръи Лука,
 Же до ра(до)сти южъ естъ прынука;
 Богъ ся народилъ, Спасъ во якъвиѣ
 Повитъ въ пеленахъ лежить на сѣнѣ.

Далі стр. 11—14. 11. Чи знаешъ ти, свати Игнати. 12. Же... Дитяти. 13. Бо его Мати вложила в ясли. 14. В котрыхъ волъ з ослонъ ся пасли. Потім стр. 19—22. 19. Треба также и тоє знати. 20. Якій то нести поклонъ Дитяти. 21. Казавъ намъ тоє. 22. дають злато и. 23. Злато, ливавъ и смирну цари. 24. от себи. 25. всѣ самѣ хлопц. 26. хата... шопи. 27. А хто що. 28. Нехъ дасть, а прий(ме)тъ той нашъ Панъ злотій. 29. А врештѣ. 31. милій Паны. 32. То ти даемо... стани. ¹⁾ В рукоп. oswobodyty.

74.¹⁾

Запрягъ Юзефъ кобылу въ вѣзокъ
 Тай похавъ подъ одеемъ до Вефлеемъ
 До Дитяти малого утولاتи плачъ его.
 Я(къ) нхавъ, тай упавъ
 Въ велике багно.

Юзефъ бачить, мало не плаче,
 Же кобыла не зблудила
 Та упала у багно, застрягла по стегно;
 Се стоить, се держить,
 А далѣ лягла.

Юзефъ иде и гроши несе,
 Жебы всѣхъ подѣлити, попросити,
 Щобъ готови всѣ були вытягати кобылу;
 Хто за хвѣтъ, тому грѣшъ,
 А тымъ всѣмъ по два.

Всѣ гукнули и кривнули:
 Еще, еще вытягати кобылице,
 Бо якъ нѣ, то въ багнѣ
 Она пропаде.

Всѣ гукнули и рухнули:
 Где кто знавъ, запоуавъ;
 Оденъ за хвѣтъ, тай брвавъ.
 Кобыла рушила
 Сама на суз(і)е.

Юзефъ зраднѣвъ, кобылу запрягъ
 Тай зобачивъ, що нема у кобыли огона.
 Засвѣтавъ, зарыдавъ:
 Кротъ бы его мать.

Юзефъ гукнувъ, вѣзокъ завернулъ
 Тай ставъ поганяти, доганяти
 Шельму того мужика, що увѣрвавъ²⁾ хвостика.
 Якъ догнавъ, такъ злапавъ
 Зъ заду за гиру.

¹⁾ З співаника в моїх руках. ²⁾ В рукоп. обвѣрвавъ.

Що ви, дурнѣ, изъробили?
Мою шапку такъ ошпилили,
Мою шапку молодую, я вамъ того не дарую.
Заплатѣть одного, бо якъ нѣ, то въ дарѣ
По сто возмете.

75. Пѣснь страсемъ Христовимъ.¹⁾

Ахъ, якъ жалъ тяжкій невинно умерти,
Тяжко терпѣти безъвинной смерти.
Если хочеть хто дознати, Въ тяжкой такъ муцѣ,
Царя Христа испитати Простерши руцѣ.

Ахъ, якъ спомнути о его муцѣ
Волею шедшого безъ жадной руцѣ.
Ахъ, Иродомъ поруганна, Ахъ, поруганна,
Злими людьми насмѣянна, И(а)смѣянна.

Терновій вѣнецъ кладуть на голову,
Укороновали предъвѣчну славу,
Честуючи горкостями По твари того
И плюючи чесниками Сына Божого.

Сами вложили ланцузъ на шию,
Каменемъ митали на его колю,
Зряще, сами мостомъ, У воду пхали
А Ісуса вели просто, И понурали.

А гди южъ прійшли на гору Гол(о)гоу,
Во шестомъ часѣ на крестъ вознесли,
Ризв ему раздираху, Бокъ прободоша
Оцтомъ его наповаху, И отидоша.

А гди южъ прійдетъ (!) судити свѣта,
Не остави насъ во остатніи дѣта,
Страсти твоя пам'ятати На вѣки вѣковъ
И с тобою цартовати Всѣмъ челоуѣкомъ.

76. Пѣснь о распятію Христовомъ.²⁾

Скажи мѣнѣ, солов'ю, правду,
Где я своего Збавителя знайду,

¹⁾ № 15 (106—116). ²⁾ № 2 (266—276).

Ци на горѣ, цилѣ на долгнѣ,
Цилѣ на крижовой висить деревинѣ?

С хоръ небеснихъ на землю и гору
Ступил Христосъ на нашу подпору.

Всѣ шташата жалосне сивають,
Божая Мати от жалю вмлѣваєть.

Петръ трикратие Христу послѣбываєти,
В домъ Каяфовъ постунивши.

Алекторъ скоро возгласивши,
Петръ спотнѣвъ, слезами ся вивши.

Не вѣмъ, не вѣмъ того челоуѣка,
Не дам о немъ жаднаго отвѣта.

Жа(й)воронки в гору ся подносять,
Гробъ Творцу своему голосять.

Солов'їй цѣлую ношъ сиваєть,
Же южъ Христос на крестѣ умираєть.

Пречистая Панина под крестом стояла,
Глядячися, от жалю умлѣвала.

Чемъ не спогнешъ на то, челоуѣче,
Же для тебе Панинъ вмираєть велице?

И ми з плачем до Христа волаємъ,
Воскресшаго тя оглядаємъ,

Аби дал намъ на свѣтѣ бити,
В царствѣ своемъ на вѣки вѣковъ жити

Пор. В. Гнатюк, Угороруські духовні вірші, ст. 167—8.

77.¹⁾

1 Вшелка моя потѣха и цѣла²⁾ радости,
Ани я ся бою лиха, тилко з высокости.
Ствурцажъ мой батко, мати,
На щожъ мѣ ся клопотати,
5 А щожъ по журбѣ?

¹⁾ № 1 (456—46а).

²⁾ У співаннику колекції Петрушевича ч. 194 (76—9а) має вірша заголовок „Пѣснь старосвѣтника набожна“ й такі відмінні:

Лѣпше онъ то самъ знае, чого миѣ потреба,
А онъ о миѣ печаль має з високого неба.

Людзка пріянь часомъ минет,
Спасителя з вѣка слышетъ

10 Истинная правда.

Ещежъ бо той не згнулъ, кто ся боить Бога,
И вѣ зрады погнули лихого ворога.

Предвѣчная слава з вѣка
На своихъ власныхъ чловѣка

15 Рукахъ пѣтуесть.

Богъ на крестѣ распятый терпѣлъ за насъ раны,
Щобы мене позыскалъ Спаситель коханный.

Черезъ твои, Христе, муки
Не выпускай з своей руки.

20 Крѣпко ты прошу.

А коли ся такъ дѣе, вы братья грѣшныи,
Вшелкажъ наша надѣя в словахъ крзавыхъ лие.

В руцѣ Спаса поручаю,
Под твою ся стражъ отдаю,

25 Душу и тѣло.

1. А вся(к)жъ моя потѣха цѣлом. 2. Анѣ ся я. 3. Творецъ Богъ мой отецъ. 4. На що ся миѣ. 5. А що. 6. Лѣпше онъ тое знае. 7. Онъ бо о миѣ... з високого. 8. Людка пріянь оLINE. 9. Сотворитель мой от вѣка оLINE. 10. Неомилна правда. Між стр. 10 і 11:

Нѣхтожъ бо такъ не виненъ, якъ я нещасливий,
Грѣшачи на селѣ свѣтѣ, ахъ, Боже мой (милий).

Предвѣчное Слово, от вѣка
На своихъ власныхъ чловѣка
Рукахъ пѣтуесть.

11—15. Ещежъ нѣхто не згнувъ, хто ся здавъ на Бога.
Враги погнули во свѣтѣ вороги.

Пречистоя Дѣво Мати,
Не дай же миѣ загнати,
Упроси Сива.

16. На крестѣ онъ распятый поднеслъ смерть и раны. 17. Аби мене поткалъ... 18. През твои то муки. 19. Не спускай мя. 20. Крѣпко. 21. Еслись поднесъ смерть и раны для мене грѣшного. 22. Пр(о)шужъ тебе, ахъ, Боже мой, самого единого. 23. В святни руцѣ поручаю. 24. Под твою опеку отдаю.

78. Пѣснь набожная.¹⁾

1 Не силкжъ я цѣлу¹⁾ ноцъ, да встану ранейко,
На Бога моего раны погляну смутнейко.

Ручейки его, нозѣ прибили
И кровъ святую з боку пустили.

5 Лѣйтеся, слезойки.

А якжъ то бѣда, лотра за сусѣда
Близко себе маєть, еще поглядаеъ

Очейками милейкими,
Словейками щирейкими,

10 Рай му обѣцуетъ.

Возрѣвши болезню Мати Распятого
На Бога и Сына найукоханшаго,

Анѣ вспомнѣти от жалю може,
Якую болѣзнь на крестѣ, Боже,

15 От Жидовъ терпѣлес.

Кто бы не заплакалъ на таку утрату?
Остатнюю кроплю вылялесь Пилату,

Еще за тое за ними просишь,
До Бога Отца супливу вносишь:

20 Отпусти им, Отче.

Не знаютъ, что творять, безумне жидовство,
Выполнить ся в той часъ все мое Божество,

И пекло само все затрясаетъ ся,
И народъ весь назадъ вернуть ся

25 До роскоши небесной.

Востань, грѣшна душе, рыданію, плача,

Пришолъ Царъ небесный из горныхъ палацовъ

¹⁾ Ж 1 (73а - 74а).

²⁾ Відміни тексту співаника „Національного Музею“ ч. 12454 отсі: Не спав же я цѣлую. 3. ноги пробили. 4. И кровъ з водою з боку сточили. 6. О, якжъ... сусѣда. 7. Блиско. 8. миліи. 9. щиріи. 11. Узрѣвши болести. 12. Тя Бога. 13. спомини. 14. болезнь. 15. Кож би не заплакавъ на такую втрату? 16. Тясь остатню кроплю крви вилялесь(и). 17. за нами за тое. 18. супливу. 22. все мое пророцтво. 23. затрѣсается. 24. народъ Христовъ. 26.

И тебе з собою обцяль взяти;
Тилко потреба грѣховъ престати,
Вѣчно з нимъ жити будешъ.

30

79. Пѣснь набожная.¹⁾

Гвалтомъ знята	Нетерпимы
Земля свята,	Намъ новины
Кровію злита,	Днесъ настали,
За роскошъ свѣта.	Же неслыханны
Богъ ласкавій	Уся царства
Для поправы	И моцарства
Христіаномъ	Точать войвы;
Дають кары.	Дни неспокойны.
Збуриль царства все,	Здвигнувъ ся ввесь свѣтъ,
Гради и веси,	Же милости нѣтъ,
Велможніе пани,	Шумяць дубрави.
Вся христіани.	Рѣки кривави
Остатная страта,	Текуть от народу:
Повсталь братъ на брата,	Лют, пют кров як воду,
Бьетъ отецъ сына,	Не щадить и мати
Страшна руйна.	Свого дятати.
Въ всемъ мірѣ	Шедша брани,
Злостъ безъ мѣри	Движуть страни,
Разаренна.	Вся вселенна
Якъ люти звѣри,	Жалю сполненна.
Свѣтъ злосливый,	Мовилъ Творецъ всѣхъ:
Сребролюбивъ,	Престан'те от грѣхъ,
Заздросливый,	Богъ градег до вас.
А немилостивъ,	(Въ) то время и час
Людь такъ зуфалый,	Будете гоними
Же церкви и хвалы	И ненавидими,
Божой руйнують	Оставьте двory,
И не респектуют.	Пойдете въ горы.
Ахъ, страхъ, вянуть власи,	Вѣчный Царю,
Южъ время и часи,	Міръ намъ даруй,
Зближаются лѣта,	Втоли свой гнѣвъ,
Кончина свѣта.	

Устань... рѣданію, плачу. 27. Виіде Царъ небесній до горниаъ палацу. 28. обцяль. 29. грѣху. 30. будешъ жити. ¹⁾ Н. М. 41 Q.

Боже милостивъ.
Тясь, Христе, самъ
Реклъ еси намъ:
Толцѣте, просѣте
И дасть ся намъ:
Христіани вси
Вразъ подъ небеси

Руцѣ под'носятъ,
О покой просятъ:
Даждъ міръ вѣрным паномъ,
Пощади христіаномъ,
Покори вся враги
Вѣрным под ноги.

80. Пѣснь покаанію.¹⁾

Вострубѣте, судия градетъ,
Воскликнѣте, при²⁾ дверѣхъ идеть.
Безъ отвѣту вставайте, Жюючи в мирѣ,
Рахунки отдавайте; Грѣшили смѣле.
Царіе, князи, вразъ и калѣки,
Со патриархи днес и владыки,
Господь градетъ судити Вострубѣте,
И всѣхъ разлучити, Насъ свободѣте.

Вел'ми кипящи, огненна рѣка
Идетъ отмстити днес есго вѣка;
Которіи грѣшили, Днес: спаси мя,
Покаяния не имѣли, Уже не время.

Священники со судіями,
Мужіе, челоуѣци всѣ со женами,
С(в)ященники о людехъ, Каждїй отвѣ(с)тъ
Челоуѣци о чадехъ, В новомъ завѣтѣ.

Воеводи, рицери, гетмани,
Оставляй(те) своя булави,
Войска кажуть ступати, Гори возвращайте,
Пред судію ставати, Насъ покривайте.

Отдаймося Дѣви Царици,
Христіанской всѣхъ поручниці.
Она Сына умолитъ Предъ судомъ страшнымъ
И нас грѣшнихъ свободитъ Голосомъ вѣчнымъ.

Мѣймо безпечне в с(в)ятихъ надѣю,
А не согрѣшаймо в тую недѣлю³⁾,
Горе, горе, ридаймо, Трубнимъ страхомъ вси пред ча-
Покаяніе⁴⁾ приймаймо Жалоснимъ гласомъ. [сомъ

¹⁾ № 9 (436—446). ²⁾ В рукоп. пре.
³⁾ В рукоп. надѣю. ⁴⁾ В рукоп. покаанію.

81. Пѣснь свѣтовая.¹⁾

Возри всякъ на смерти²⁾ образъ сухой
И ти, человѣче, будешь такой.

Нынѣ смерти не споминаешь,
Всегда в роскошахъ гуляешь
На семъ свѣтѣ.

Смотри, чел(о)вѣче, и ужасайся,
Каждой годины смерти сподѣвайся,
Ходить бо тайно, наглядаетъ
И дѣлъ твоихъ разсмотраетъ,
Какъ би еще жилъ.

Аще застанетъ (в) недобрыхъ дѣлахъ,
Не ра(з)суждаетъ, в каковыхъ лѣтахъ,
Великъ ступати в дорогу,
Хочъ в богату, хочъ убогу
На той свѣтъ скоро.

Радъ би ти тогда хочай годину
Прожить на свѣтѣ хоча едину.
Нема ласки и милости,
Годѣ, рече, до снѣжности
Грѣшнѣ на свѣтѣ.

Не зрѣть на прозбу анѣ на дари,
Якъ ты, чел(о)вѣче, озмуть на мари.
Мивуть мысли в роскоши,
Маєть носити многіе гроши,
Что еси збиралъ.

Простите мнѣ, братіе и миліе друзи,
Поля, холми и дубравы и зеленіе луги;
Та вже мнѣ по васъ не гуляти,
Приводять часъ умирати,
Прошу, простите и Бога молити.

82. Пѣснь о страшномъ судѣ.³⁾

Помышляю день и часъ страшный,
Егда услышу гласъ пресужасный.

¹⁾ № 9 (32а—33а). ²⁾ В рукоп. смерть. ³⁾ № 9 (23а—24а).

Гди вострубятъ аггели в труби, Ахъ, треба встати,
Отворатся мертвыхъ гроби, Отвѣтъ воздати

Ахъ, уви, уви, кий воздамъ отвѣтъ,
В марности живу през увесь вѣкъ,
Анѣ спомню о вѣчности, Въсаждаю тѣлу,
Завше живу во лѣности, Каждому дѣлу.

Путь zde широкий сласти творити,
Но горко будетъ треба сполнити;
Когда вийдетъ душа с тѣла, Вкупѣ и тѣло
Страхомъ будетъ одержима, За злое дѣло.

Соравняюся сину блудному,
Горе мнѣ, горе, в студному битю!
Грѣховъ тяжкихъ валяюся, Горе мнѣ, горе,
Прелѣчныхъ благъ лишаюся, Ждетъ икед(и)е море.

И чтожъ я бѣдний чинити буду,
Когда предстану к страшному суду?
Злая дѣла обличатъ мя, Вся сотворенна
Скверна, нага тамъ явятъ мя, Будуть явлена.

Ей, Боже, Отче святой, пресвятой,
Прошу тя, будь мнѣ премилостивый,
Вся отпусти моя вини, З Маріи Пан(и)и
Для сѣя пр(е)святой причини Будуть убоганы.

83а. Пѣснь о смерти.¹⁾

1 Вѣдажъ моей головоюцѣ, гой, гой,
Що годана коротится вѣкъ мой.
Що моментъ мине, вѣкъ плне,
Смерть на бре у²⁾ ждетъ мене.

5 Устану я с постелѣ ранейко,
Спомну я собѣ, ажъ менѣ смутне(в)ко.
Совѣ мя арадилъ, шукалъ³⁾,
Вѣ годинѣ укравъ.

²⁾ В рукоп. брѣго. ³⁾ В рукоп. ушукать.

¹⁾ Текст співанька „Національного Музею“ ч. 12454. Від-
міння тексту № 8 (76—8а) такі: 1. оу, оу. 2. Szco. 3. мене. 6.
Spomnu sobi, az mini. 8. Dwanaściat... ukrał. Далі іде така строфа:

- Не знаю я, що тому чинити,
10 Ажеби ся вѣдги не старѣти.
Нѣ докторъ, нѣ зѣля,
Не поможе миѣ доля.
А хочай бим жилъ и сетніе лѣта,
Прійде той часъ, же пѣти с того свѣта.
15 Все ся кончить и пеус,
Смерть на брегу трионфуеъ.
Такъ житіе на свѣтѣ не трвале;
Ах, змилуйся надо мною, Пане,
Даруй безгрішне жити,
20 В доброй вѣчності бити.

- Такъ житіе чловека на свѣтѣ;
Поки здоровъ, здається, якъ в квітѣ,
В нещастію схнеъ, убиваеъ,
А по смерті сегонаеъ.
25 Пресвятая Госпоже єдина,
Упроси намъ ласки в свого Сина,
Бысмо¹⁾ жили, не грѣшили,
Бога в Троиці прославили.

Czym sia dali w zytyie wprawlaini,
Tym sia barzi ko smer(ty) zblyzaiu,
Czy lahu, czy wstanu,
Spolna lit ne zastanu.

Потім ідуть стр. 13 16. стр. 13 А (с)hoc bym зл у сотныіе літ(а).
14. Prydet toy czas, ze treba yty. 15. Ws(z)e... psuet. 16. Sama
smert tryunfuieit. Далі знов нова строфа:

Reczeno e: czlowek iako trawa,
Net(r)walaia iak cwit ieho slawa,
Zrania rastet y cwytet,
O za(c)hodi iuz y s(c)hnet

стр. 23. zdaie sia. 23. W nesczasciu s(c)hnet, umyraiет. 3 черги
наступають стр. 9—12. стр. 9. sezo maiu c(z)ynuty. 12. Ne po-
moze ni dola. Далі знов нова строфа:

A ponewaz zytyie ne trwale,
O(c)h, zmyluy sia nado mnoiu, Pane,
Daruy be(z)hrisne zyty,
Smert dobru zasluzyty.

стр. 25. Preswiata. 26. Upros(z)y... lasky swoho. 28. Smert
dobru zasluzyty.

¹⁾ В рукоп. Бысмо.

836. Пѣснь свѣтова.¹⁾

Бѣдажъ моей головонцѣ, гой, гой,
Що година коротится вѣкъ мой.
Що моментъ минеъ, вѣкъ (плине),
Смерть на брезѣ ждеъ мене.
Ой, кануса с постелѣ раненко,
Спомну собѣ, ажъ миѣ смутнейко.
Сон мя зрадилъ, ошукалъ,
Дванатцать годинъ укралъ.
Що я маю²⁾ бѣднѣй чинити,
Якъ бы ту на свѣтѣ прожити?
Отсюду мя трвожить, зближаеъ, гонитъ,
Ахъ, ктожъ оборонитъ?
Чым ся далѣй въ житіе вѣправляю,
Тым ся барзѣй ко смерті зближаю;
И ляжу и встану
И спола лѣтъ не достану.
Речетъ вишій: чловекъ яко трава
Не трвал ес(т)ъ, якъ цвѣтъ его слава.
Зраня растеъ и цвѣтеъ,
О заходѣ южъ гинеъ.
Такъ, чловека, житіе не трвале.
А змилуйся надо мною, Пане,
Даруй безгрішне прожити.
Бога въ Троицѣ прославити.
Пресвятая Госпоже єдина,
Упроси намъ ласки у своего Сина,
Бысмо жили, не грѣшили,
Бога въ Троицѣ прославили.

84.³⁾

Свѣтліе в небѣ полати Тамо витати и близко Бога сѣ-
И трапези там богати. А грѣшници, не тужите, [дати.
Идѣте, души праведніи, во⁴⁾ тѣ Но скоро тамо идѣте.
[полати Оставте грѣш

¹⁾ Н. М. 15539. ²⁾ В рукоп. маю.

³⁾ Колекція А. Петр. 34, 6966—697а. ⁴⁾ В рукоп. до.

До утѣхи, радости.	И блиско Бога сѣдати.
К милому Богу любо(в) велию	Поють музичи
[сгяжите.	Розными язичи
Вкупѣ с богать веселіся,	Пѣснь Богу Сину
А богатий насладися	Презъ зѣло вину
Тоя трапези тамо витати	Во час веселую годину.

85.¹⁾

Ach, ty wiecznosc dol(c)ha, szeroka,
 ach, dolha, szeroka.
 Kłóż tia zgruntuie, kolys hlyboka,
 ach, kolys hlyboka?
 Do tey dnes no ty yty rozkażut,
 ach, yty rozkażut,
 Hde sia zlyi dila okażut,
 ach, dila okażut.
 Stratywsze nebo, hde sia podiesz,
 ach, hde sia podiesz?
 Sudu sia ny boisz, chocay zle żyiesz,
 ach, chocay zle żyiesz.
 A zle żyucznych smert zła czykaet,
 ach, smert zła czykaet,
 A t-be, hrisznyku, nit ny lakaet,
 ach, nit ny lakaet.
 Nohoiu iednoiu nad peklom stoisz,
 ach, nad peklom sloisz,
 A sudu Bożaho w umi ny maiesz,
 ach, w umi ny maiesz.
 Kudy ydesz, wyrny sia do neba,
 ach, wyrny sia do neba.
 Wyrny sia, hrisznyku, wyrny sia do Boha,
 ach, wyrny sia do Boha.
 Hde twoie życie, tam twoia d(o)roha,
 ach, tam twoia doroha.

¹⁾ Н. М. 15594.

86.¹⁾

Послушайте, грішні люди, о страшливім суді,
 Як Бог сеньдзя злих і добрих судити нас буде.
 Бо перед кончанієм світа страшні чуда будут,
 Страшно гори і облаки розходитись будут.
 А в той час гора в гору розбиватись будут,
 Где найбільшая долина, всюда рівно буде.
 Потім огонь снаде з неба та усе попалит,
 Що Бог створил і що люди на світі встарали.
 Святії Михаїл затрубит трубов гласу свого:
 Встаньте, душі, о, ставтеся перед сеньдзя свого.
 Ой, піде душа до гробу та по своє тіло,
 А будет го ся питати, яке его діло.
 О, витай же, мое тіло, котре з гробу ідеш,
 Як єсь си ту заслужило, нарікати будеш.
 Бо там тіла справедливі будут очищені,
 Грішних, чорних і брудливих, як вугле смолені.²⁾
 Видасть Христос для праведних вирок справедливій
 І вічне царствованє в небі со святими.
 Ідіт, добрі, царетвовати до Отца мого,
 Утримайте хвалу Богу без конца жадного.
 Утішатєся праведници, як неба дістанут,
 Тішитєся і витати з собов не пр(е)станут.
 А грішникам видасть вирок і скаже до того:
 Ідіть в пропасць ви от мене, Господа вашого.
 Не хотілисьє слухати приказаня мого,
 Чинилисьє в перекорѣ мене, Отца мого.
 Горділисьє моїм домом, душпастирем моїм,
 Надаремно клопотали до вас глави свої.
 Законик з до(му) вашого з нічим отпавлений,
 Жебрак вбогні не прийнятий, посміхом випхнений.

¹⁾ Ся вірша та найблизша з співаника в моїх руках.
²⁾ В рукоп. смолених.

Ой, ідіт же ви од мене так Бога доброго,
 Майте чорта в огни вічном за пана свого.
 В той час лемент, рук ламанє учинят грішниця,
 Коли увидат сендзю свого на правой столице.
 В т(ой) час лемент, рук ламанє і лементованє,
 На отца тиж і на матку страшне наріканє.
 Нещаслива моя матко, котрас мя зродила,
 І ти земле нещасная, котрась мя носила
 Проклятіє усі річи, котрі ям уживавь.
 Буду грішник я на віки в пеклі отпочиваль.
 О, ми усі, християне, гріхов ся хранимо,
 На Ісуса Христа рани всегда споминімо.
 Як будемо ми Христові рани споминати,
 То будем з ним на віки в небі царствовати.

87.

Ой, горе, горе, як на світі жити,
 Брунь, Боже, хвороба, буде Бог судити.
 Поки чоловік здоров, кождіи его кохає,
 Брунь, Боже, хвороби, род го (ся) цурає.
 Поки чоловік здоров, его кождей любит,
 В великім нещасцю родина одступит.
 Бо як тяжко, гірко камени вглотати,
 Так ще гірше, тя(ж)ше діти згодувати.
 Бо діти згодуєш, на тов не дбают,
 Свого отца і матку ні за що не мають.
 Нещаслива мати слези проливала,
 На тебе, мой сину, всю надію мала.
 Яж тебе кормила своїма перстами,
 Ти мя проклинаєш лихими словами.
 Бо кого Бог любить, того навідає,
 За отца і матку син Божій карає.
 Сам Пав Бог приказав отца і матку чинити,
 Боже приказав на віки хранити.¹⁾

¹⁾ В рукоп. хвалити.

Бо котрая цурка матку зневажає,
 С плачу умліває, дорібку не має.
 Котрий син отца свого шанує,
 Бог му дає щастє, коруну готує.
 А хто отца і матку свого не шанує,
 Щезає як слина, марне погнбає.
 Бо по горах, горах, є по горах скали,
 Ой, ні села, зела, ані в полю трава.
 Бо вдарут посухи так бардєо сухії,
 Так висхнут ріки хоць які биєтрії.
 Бо як вдарут давони о смерт(и)ой годні,
 Поклонюся світу, всії своєї родняї.
 Бо вірвуться вітри і будут буяти,
 Хоць де які мурі, не будут ст(о)яти.
 Бо зіідет анцахрест і будет ходити,
 А грішних людей пеклом голосити.
 Рече Христос сам: не слухайт(е) его,
 Бо не он сам Господь, світ не земля его.
 Бо зіідет анцахрест на сей світ з смолою,
 (В той) час не будет жадного напою.
 Тільки сребло, алато буде ся блищати,
 Неодная душа буде омлівати.
 Бо на Іосафата долині там страшний¹⁾ суд буде,
 Всяке пріятельство витати ся буде.
 Там рідн(и)й брат брата буде пізнавати,
 Шлюбний муж з женою будет ся витати.
 Ой, Ісусе Христе, царю Назарейскій,
 Умелосердиє на мир християнскій.
 Ой, Ісусе Христе, царю крижованій²⁾,
 Та не прогнівайся на мир православній.
 О Матко Божа, о Матко єдина,
 Ублагай ласкі у свого Сина!

¹⁾ В рукоп. страшній. ²⁾ В рукоп. крижовоній.

Увага.

Надруковану оце частину XI т. «Архиву» до стор. 577 включно вискладано в друкарні ще перед приходом російських військ до Галичини в 1914 р. Дальший скрипт, іще яких 20 аркушів друку, лишив я перед своїм виїздом зо Львова в канцелярії друкарні. Він містив головню пародії набожних пісень, сатири, дальші нові тексти різдвяних і великодніх вірш-ораций, збірку української світської лірики XVII—XVIII вв., головню любовної, й найдавніші записи традиційних пісень у давніх збірниках віршів. Частина з них подавала повніші або поправніші варіанти відомих текстів, а головна маса приносила нові, досі невідомі тексти. На жаль вислід моєї дволітньої сльози в цілости на це присвяченої праці змарнувала воєнна заверюха: увесь рукопис запропастився; досі не стверджено навіть, чи його спалено, чи вивезено. Ніякої копії зібраного матеріялу я не лишив собі. Для виготовлення згаданої збірки я переглянув усі доступні львівські збірки рукописів і записи на стародруках, а крім того мав можливість користати також із деяких приватних збірок чи поодиноких рукописів. Тому, що відбудова первісно приготованого тому в цілости належить до неможливостей, випускається надрукована в 1914 р. частина тому, а свіжо додається тільки орієнтаційний покажчик.

Покажчик.

акафістник збірки А. Петрушевича ч. 180, 174—176
акафістник стародубський 1571 р., 176
акростих, пор. віршописці акростихові
Беринди Памви Вірші, 45
Богогласник, 86—163, 168, 173, 180, 194—197, 199—202, 203—205, 208—219, 221—223, 225, 227, 245—246, 249, 262—264, 269—271, 276—279, 289, 294—295, 298, 300, 302—303, 328—329, 338, 342—344, 346, 348—349, 364—480
Бонковський Іван, 87
Брікнер Ол. 2, 3, 5, 8—9
Вагилевич Іван, 368—369, 379
Варлаам і Йоасаф збірки Ан. Петрушевича ч. 7, 185
Виноградъ домовитий, 339—341
Вислоцький Діонисій, 381—382
вірш-орация різдвяні й великодні, 47—84; наголовки поодиноких вірш: Ангел то показует во своей оздобі, 80; Великий і незносний плач во Вифлеємі стався, 50; Веселись юж днес, пророче Іоане і Крестителю, 83—84; Веселится світ увес, 52; Витай, Адаме, отче всего світа, 56—57; Витай, Христе і Пане, воскресний із мертвих, 78; Витай, Христе наш, витай, утіхо наша, 80—81; Витай, Христе наш, нині на-

рожденний, 62—63; Во пресвітлую одежду слонце ся убрало, 76; В пяток обмешкал плач і жалость, 82; Вишестко праве створення триумфует, 171; Глубокіє моря, нині ся смирайте, 79; Гой, гой, поднимем собі горілкою нині добре, 72—73; Днесь веселая нам радость наступила, 84; Звичаї ті з давних школярів бували, 50—51; Значное веселя днесь ся показало, 64; І я ту маленький до всіх волаю, 63; Каміня з жалю вчора ся роспадало, 75; Которі смутні, веселітесь пристойне, 58—59; Кроль новий на світ юж ся випроважаєт, 59; Любо то я мало що вмю, 51; Невимовная радость днесь світу приходить, 64; Невимовная радость світу ся зявила, 60—61; Нині нам радость ся зявила, 171; Нині ся родит Спаситель, 52; О витайтеж, панове, вижу вас немало, 66—68; О світе наш прекрасный, Кроль всего світа, 61; Осей же я студент зе Львова, 65; Ось юж і я, студентик маленький, 63; От юж і я, вандровний паходок, 69—70; От юж і я, пан Івах, 47; От юж і я, панове, щом ся бил забавил, 48—49; О, як Бог день неделний улюбил, 82—83;

Пане отче і пань-матусю, 51; Пане отче, родичу мой зацний, 52; Пасха священная — ми найбільше співали, 73—74; Помагай Бог вам, панове міщане, 68—69; Помагай Бог, вашмосці, albo вечер добрий, 47—48; Посполитіє вишкоче великих панов, 61—62; Потежність вижу преславную, 50; При веселом дни гоїне весело заживайте, 81—82; Радуйтеся, діти, в малих літах, 59—60; Рицер то я добрий, бо палаш маю, 65—66; Співаймо красную пісню: світися, світися, 81; Спод земних краєв слонце виникаєт, 78—79; Тепер тяж і я витаю, пречистая Діво, 79; Христос воскрес, ба, правда, народився, 54—55; Христос воскрес, Нам радість принеє, 314; Христос воскрес, о том знайте, 74—75; Христос воскрес... чи то, правда, народився, 83; Христос воскрес, щаслива година, 55—56; Христос народився, ба, правда, воскрес, 70—72; Христос нині воскрес, до ада вступив, 77; Христос нині от гроба воскрес, 84; Христос раждаєся, 52; Христос раждаєся, я вам коладую, 52—54; Христос Спаситель, 165—166; Чоловеколюбєц Господь умилосердися, 60; Що за монарха Вифлеом нині резидує, 64; Юж, діти маленькіє, юж ся собирайте, 172; Юж днесь пророк Давид радісно іграєт, 76—77; Я естем пахолок небеснаго двору, 75—76; Я мали дячок, 313; Я малий пахолок, 171; Я отрок маленький, 63—64. віршопієці акростихові: Adrian, 381, 475; Александр, 322,

524; Андрей, 322, 524—525; Андрієвський, 387, 479; Антоній, 329—330, 381, 387; Базилій, 239—240, 275—276, 381; Бардійський, 252, 293; Бардинський, 249, 252—253, 278, 394; Бачинський Ілля, 235—236, 255, 289, 318, 525; Боянський (?), 388; Буховецький Іван, 197—199; Василій, 239—240, 270—276, 380—381, 394, 401, 478, 526; Василій поп(ович), 319—321; Василь Бро... 279—281; Венедикт, 297—298, 329, 395; Вислоцький, 445, 479; Вольський Іван, 89, 210—221, 249, 257, 278, 294, 399, 401, 414, 422; Гавриїл, 305—306, 310; Георгій, 290—293, 300; Герасим, 311—313; Герасим Парфенович еродіакоп, 193—195, 416; Голубич (?), Голубич (?), 457; Григорій, 337—338; Геницький Іван, 249—252, 278, 289, 328, 413; Деміян, 208—209; Димитрій, 195, 296—297, 328, 380—381, 410, 526—527; Димитрій еромонах, 295—296, 416; Длонський Лука, 246—248, 328, 427; Добросинський Антін, 203—204, 328, 381, 387; Достоевський, 406, 479; Дроздовський, 480; Дуйковський, 294; Дунайський, 330—333; Дяченко Стефан, 209, 257, 294, 459—460; Евстапій, 289—290, 411; Запотоцький Павло, 206—208; Запотоцький Петро, 195—197, 447; Зукевич, 336—337; Іван (Іоан), 254, 328, 527—528; Івасенко, 306—307; Ілляш, 318—319; Ільницький Василь, 322; Іосиф, 210, 329, 423; Кастевич Хведір, 244; Корецький Роман, 239, 289, 300—304, 425; Кортецький

Юстин, 325; Костецький, 279; Кривацький, 313—316; Кровицький Григорій, 316—317; Кульчицький Яків, 473, 479; Кучинський Теодор, 381, 463, 279; Левицький, 234—235, 279; Левковський Дмитро, 88, 202, 209, 221, 227, 239, 252, 274, 293—295, 380—381, 408—410, 428, 430; Любич Г. (?), 457; М...нський, 432; Малишевич Семен, 305; Маркевич, 432, 479; Мартинович Іван, 310—311; Матиборський Іван, 221—230, 294, 328, 412, 424, 431; Мед(з)ицький, 487—488; Миколай (Николай), 257—258, 528; Мишковський, 294, 298, 432; Моравський Іван, 276—278, 294, 329, 413, 415, 416; Муравський Іван, 277; Навичинський Іван, 328, 333—336; Падальський Олександр, 230—234, 289, 294; Пазій Гедеон, 257, 259—260; Пахомський, 307—309, 329; Пашковський Василь, 239—240, 270—276, 289, 294, 319, 328, 381, 399; Пашковський Іван, 262, 276, 281—289, 294, 328, 381, 416, 449; Плісовський Іван, 480; Проконій, 255—257; Пясецький Семен, 199—202, 289, 294, 450; Радєцький, 322—324; Ревтський Йосиф, 209—210, 257, 289, 328, 424; Рійницький Дмитро, 197, 294; Роман, 303—305; Руденський, 309—310; Савчак, 325—328; Самуїл, 317—318; Серафим, 322; Сильвестер, 480; Симон, 310—311; Сонатицький, 455, 479; Тарнавський Василь, 294, 298—300, 304, 381, 403, 462; Твардівич Дмитро, 199; Теодор, 262—269, 328, 381, 462,

465; Тимофій, 260—261; Толстий Потап, 321—322; Трофим, 257—259; Туровський Іван, 245, 415; Чурпеський (?), 325; Шубович, 480; Якимович, 294; Яков Я. (П. ?), 192—193. Вольський Іван єзуїт, 278, 329 Гнатюк В., 8, 228, 382 Гоголь Микола, 7 Головацький Яків, 7—8, 294 Гора Почаєвська, 342—343, 349 Гриневецький Микола, 199, 208, 380 Грушевський М., 8, 190, 219, 289, 379—380, 435 Góra Roszajowska, 478 Дзюновського Івана „Sejm“ (1625), 1—3, 5 Діонісій, 380—381, 406 Добриловський, 369 Драгоманів М., 8 Duma kozacka o Beresteckiem zwycięstwie, 9 Євангеліє бібл. Народного Дому ч. 71, 176—178 Євангеліє Учительне бібл. Народного Дому ч. 62, 176 Житєцький П., 8, 379 Житія святих збірки Ан. Петрушевича ч. 2, 173—174 Залеський В., 7, 369 Zbiór pieśni czyli Lutnia, 6 збірник тухлянський бібл. Оссолинських ч. 2189, 230—231 Івановський (Геленюш) Євген, 5—6 Іванко Григорій, 475 Ількевич Гр., 7—8 Кантики или пієни — пор. співаники Національного Музею Карський Е., 4 Каспаровича Гаврила Андрія „Źródło ogrodów“, 349—350, 439—440 Каспрович, 475 Katechizm (1772), 364

Клим Василь, 90
 Кониський Юрій, 380—381, 406
 Коропатницький Іван, 328
 Котляревський, 379, 481
 Котович І., 369
 Książka do nabożeństwa (1654), 190
 Кудрик Іван, 325
 Левицький Дам'ян, 383
 Лонгинов А., 269
 Ледуховський Станислав, 450
 Lutnia zgodna (1740), 5—7
 Майхровича Шимона „Nauka zbawienia“, 351
 Майхрович, 364
 Максимович Іван, 339
 Мастолю Михайло, 89
 Мацейовський В., 2—3
 Метельський Антін, 381
 Mięsozup, 2—3
 Мелинечук Григорій, 195
 Мирович, 195, 210, 213, 278, 369—375, 382, 395, 406—407, 425, 431—432, 437, 444—445, 448—449, 475—476, 478
 Мокрієвич Самійло, 339—341
 Молобное п'єне при нашестві татарь (1681), 190
 Моравського Івана „Ambona Duchy świętego“, „Namowi Duchy świętego“, 278
 Nabożeństwo do Matki Boskiej, 345, 505—507
 Nabożny Affekt, 478—479
 Народоушаніє (1768), 355—356
 Nauka z słowes Chrystusowych, 361
 Науменко В., 8
 Начало съ Богомъ п'єней, 202, 221, 227, 239, 252, 274, 293—294, 381
 Naczątki żywota niebiesnego na ziemi, 352—355, 391
 Нейман І., 8, 369
 Нероновича катихизм (1756), 368—369
 Никити „псалми“, 87

Nowe pieśni dworskie, 4
 Obrona Polskiej korony (1760), 344, 504—505
 Огоновський Омельян, 369, 379
 Павлі Жеґота, 7
 Павлович Олександр, 294
 Перетц В., 8—10, 163, 170, 180, 338, 380—381, 416, 435
 Петров М., 387
 Петрушевич Антін, 202, 227, 239—240, 252, 274, 294
 Piękna i wesola uciecha, 3—4
 Pieśni nabożne rozmaite, 512—513
 Pieśni o najświętszej Maryi Pannie (1752), 343—344
 Pieśni, tańce i radwany, 4—5
 Pieśń kozaka Płachty, 2
 П'єсенникъ, 487
 П'єсни благогов'їйныя, 391—392, 480
 збірка місійних пісень, 351—361, інша, 361
 пісні українські з „Lutni zgodnej“, 6
 пісні українські з „Nowych pieśni dworskich“, 4
 пісні українські з „Pięknej i wesolej uciechy“, 3—4
 збірка пісень почаївський Богородиці, 345—351
 пісні туринецькому Ісусові, 344—345
 пісні Богогласника в позбучнім ладі, 383—479
 пісні чудотворним іконам Богородиці, Ісуса й святих: бердичівський 392—394, 504—505; буцнівський 203—206, 489—492; віницький 503; гошівський 519—520; дружківський 311—313; зарваницьким 226, 433—435, 482—489; зборівський 224—225, 513—516; крилоський 499—500; лисовський 503—504; лівківський 492; луцький 500—502; львівський 497—8; новосамбірський

406—407; олексинський 513; панковський 497; перемський 512—513; підкаменський 450—451; повчанський 258—259; полянський 298; поповський 266—267; почаївський 342—349, 516—519; рогозенський 342, 522—523; руднянський 188; самбірський 520—522; струмилівський 211—212; тартаківський 505—508; теребовельський 495—497; тернопільський 423; тиврівський 267—269, 457—458, 492—495; туринецький 299—300, 344—345, 509—511
 пісні набожні, моралізуючі, спритські, про бездольність і трагедії: А, а, а! Придет година, 474; Агнец Божий, Син Отч, от гроба воскрес, 524—525; А хто на світі без долі продиться, 231—234; Ангели, співайте, 170—171; Ангел хори воспівайте, 279; Ангельські радости нині, 322; Архангелов всіх радости, 524; Архиперее Захаріє, 383—385; Ах, мні тесно, жалі немалий, 235—236; Ах, ти вічності долга, широка, 574; А хтож ся на світі без долі уродит, 234—235; Ах, удивися, 203—206; Ах, юж час приходить, треба умирати, 329—330; Ах, як жалі тяжкий невинно умерти, 564; Ах, як чуд великий в Зборові нині, 513, 515; А що в світі за зрада великая стала, 237; Безконечної благодіє, 531—532; Бідаж мині на чужині бідної сиротинці, 238—239; Бідаж моєй головоці, гой, гой, 571—573; Благаго Царя Мати, 184—185; Благовістите днесь радость всему миру, 387—388; Благодарим тя, Создателю всего

світа, 275—276; Богом избранная Мати, Діво Отроковине, 389; Богородице Царице, 390; Боже, в добрости ніколи незбранный, 360—361; Боже, кохаю тя, цілим серцем кохаю ти, 357—359; Болшого ність на землі трона, 252—253; Буди восхваленна от всіх родів земних, 525; Велим глазом і ужасом днесь, Давиде, викридай, 280—281; Великий мой жалю, по что я смущаеш, 240; Великий чудотворче, 526; Веселая світу новина, 394—395; Весело співайте, 342—343; Весели нам всім настало, 179—180; Взиває тебе ціла Україна, 504—505; Взійде Бог ко небеси горі, 396; Виді Бог, виді Творец, же мир погибает, 396—397; Вітай, свята і зачата члеста Дівце, 512—513; Вишлемо граде, гоїне веселися, 554; Владика твари і Господь слави, 533; Во всю землю ізійде, 398—399; Возбранной Діво Мати, 297—298; Возвеселимся вси купно нині, 554—556; Возвеселися, пустині, цвітущи, 544—545; Возіграйте, дуброви, 521—522; Возри всяк на смерти образ сухой, 570; Воїнства небесного сили Михайл святий воевода, 270—271; Во мученицех славіє Георгіє, 319—321; Воскресення день просвітима нині, 219—220; Воскрес Христос днесь, 273—274; Воспойте вси днесь пісню нову, 272—273; Воспойте согласно, 217—218; Вострубите, воскликните, 400; Вострубите, судія граде, 569; Восхвалим піснями днесь торжественно, 545—547; Во яслех лежить, 558—560; Всемирний

радості церков ісполнися, 271—272; Вся язици купно сльни, 402—403; Вся язици, купно сльни вострубите, 536; Встань, Давиде, з гуслами, 459; Вшелка моя потіха і ціла радості, 565—566; Гей, доколї нещасливий во світі живу, 291; Глас Господень на водах вопієт, 403—405; Год пребогатий, 311—313; Гой, гой, сядьмо вколо, а весело, 57—58; Гой-не днесь крикніте, 457—458, 494—495; Гори, гори, душе моя, ко Творцу своєму, 259—260; Гори і холми, весело іграйте, 316—317; Гори, сладоість іскапайте, 292—293; Готовися, Вифлєме, ти граде Ісраїля, 322—324; Граде, встань, 523—524; Граде славний Вифлєме, ликуй нині і веселися, 305—306; Івалом знята земля свята, 568—569; Да прийдедтє всему миру радость, 208—209; Дєнь прєсвітлий прїспї днесь, 332—333; Дївая днесь Христа раждаєт, 166—167; Дивний во ділєх святи-тель велвкий, 407—408; Дивни твоя тайни, Чистая, явися, 406—407; Днесь благодать явися, 165; Днесь грайте, парїє, на триумф Марїє, 412—413; Днесь созивают всю вселєпную, 408—409; Днесь солнце правди з гробной яскині, 330—331; Днесь хонць вмираєт Ісусова Мати, 542; Доколї, уме пернати, 410; Достойно єст Дїву велїчати, 537—538; Древо прєсвятє, 526—527; Древо райское ново процвітаєт, 534—535; Духовно сполн днесь ликуймо, торжествующе, вся христїани, 331—332; Душе, не знаєш, кому ся достанєш 296—

297; Єгда душа от тіла разлучаєтєся, 410—411; Єлеон гора нині свїтїєтєся, 289—290; Єрусалиме, прими Христа, 197—199; Єрусалиме, свїтїєтєся нині над звїзди, 249—252; Запрат Юзеф кобилу в візок, 563—564; З болєстію сєрдца вопїю до Бога, 551; Зборє вірних, собєрїтєся, 515—516; З ємпїров горних Бог ся являєт, 484—487; Златокованїє труби, днесь вострубите, 482—484; Златокованную трубу, 411—412; Знаю, їж я єстєм яко паучина, 550; Іграй, новий Єрусалиме, 222—223; Ізбранная єстєсь, Панно, от всїх родов земних, 192—193; Ізїйдїте, ангєлов лики, 414; Ізїйдїте, архангєлєскїє хори, 214—215; Ізливашн чюдєса миру, 276—277; Ізлїй мнї, Боже, со небєсє росу, 245; Ізлїяєтєся от уст твоїх, отчє прєхвалнє, 415—416; І ктож так запамяталїй, 277—278; Іоана Богослова, 417—418; Іоан прєдїтєча, пророком славний, 319; Іордан рїка течєт трєпещуща, 306—307; Іордан рїко, уготовися, 419—420; Іскапайте, гори, днесь сладоість, 420—421; Ісполнїєтєся небо і земля чюдєс твоїх, Царїцє, 211—213; Іспомнї, не спї, сєрдцєм затвєрдїлїй, 551—552; Істинна радость крєст Христов, 213—214; Істинная двоїцє, во мїрі їзавїєтєся, 254; Істинний триумф юж на свїті настав, 527—528; Істанно Давїд псалмїста, 287—289; Істинное чудо явїєтєся, 423; Істочник духовний, 209—210; Істочнїцє благодати, о Ілїє взятїй, 422; Істочнїцє благодати, 225; Ісусє мой прє-

любєзний, сєрдцу сладоість, 295—296; Ісусє мой прєнай-сладїший і Творчє свїта, 193—195; Ісусє, Цару, распятїй на крєсті древяном, 220—221; Кажут людє, що я умру, а я хочу жити, 424; Кїя страшнїя пієні ужаснїя, 495—497; Коханого гдї втерїла матка сїна, 424—425; Красная дїво, кров тїя украшаєт, 177—178; Крєстїм дрєвом Распятаго от невїрних єврєй, 301—303; Крикнїте радостно, всїх язи-ков роди, 314—316; Кроль з Ємпїру к нам прїходїт, 164; Кто не хвалїт, кто не славїт рождєства прєчїста, 187; Кто тїлко знаєт, жє Господь на небї, 425—427; Кто яко Бог Ізбавїтєль, 488—489; Лїкуйте нині всї, 503—504; Лїкуєт всї на небєсї, 428—429; Лїкуєтє, возїграймо днесь, 429—430; Майтє, чловєцї, віру не-сумїнну, 226; Мармуровїє і камїяніє опокї падутєся, 227—228; Мїлосєрдїй Ісусє сладчай-ний, 509—510; Мїлосєрдїй-ний Бог прєсвятїйшїй в єди-ном словї, 224—225; Мїло-стївїй Бог і чловєк, 228; Мїрє окрєстїєтє стїранї, сїя в сєбї вїємлї, 487—488; Мїр-лїкїйскїй чудотворчє, 311; Мїрскїя днесь їзїйдїтє лики, 510—511; Мїєль і разум лю-цкїй не достїжє, 298; Мїхалє, гєтманє ужасний, 228—230; Мїзєрїя на сєм свїті мєнє споганїла, 237—238; Нас дїля Распятаго Марїя вїдїєтєся, 432—433; На сєдмї дарїх Духа свята основаннє, 536—537; На торжєство всї мїрно со-тєцїмєся, 257—258; Нєїзглад-голаннє тайна во мїрі познєся,

433—435; Нєпрєстанно Го-спода о нас моли, 528; Нє-скєврная, нєблазная, 499; Нє-спїюж я цілу нощ, да встану ранєйко, 567—568; Нєх ся научу мук боїтї, 359—360; Нїні, Адамє, возвесєлїєся, 435—437; Нїні весна благодати, 335—336; Нїні всї днесь весєлїмєся, роди всї вірнїї, жє їз гроба Христос восїєт, 334—335; Нїєсм достїїн нарєцїєся сїном твоїм, 548—549; Нова радость стала яко в небї хвала, 437—438; Нова утрєнка в Россєх восїєла, 188; Новая радость свїту ся зявила, 438; Новїй триумф явїєтєся, 532; Нути, нути, братї єсїєдї, 561—562; Обно-вїєся днесь гора, Гошовом на-званнє, 519—520; О Варваро мучєнїцє, 438—439; О всє-пїтая Мати, 503; О всєсуд-ного свїта, 243; О горє мнї грїшнїку єсїєх, 439—440; О горє мнї грїшнїку в їдол плачєв прєдєстїя, 385—387; О Дївїцє прєчїстїя, 440—441; О Дїво прєїзбранная, 173; Ой, горє, горє, як на свїті жити, 576—577; О любїмая Дїво от царєкаго рода, 538—539; О Мати, Дїво чїстїя, 172; О Нїколає чудотворчє, 178—179; Онуфрїй святїй в старостї рождєнїй, 542—544; О прєподобнє і трїблаженнє, 441—443; О прєсвятїя Дївїцє, к тєбї прїбїгаю, 540—541; О прєсвятїя Дїво, помощнїцє моя, 443; О прєсвятїя Царїцє, миру покрєвє, 539; О святїй-шїй отчє, святїтєлєм славо, 444—445; От утробї дївїя Бог прїзїдє, 167; Память твоя правєдная єст со похва-ламї, 446—447; Паслї на-

стире овци на горі, 516—518; Пастиріє в ночі гди пасли в темности, 168; Патріарси, триумфуйте, 195—197; Піс(н)ми похвалим Матер Божу, 507—508; Плачи, душе, і ридай горе, 447; Плачися, душе, жалю неізмінна, 548; Побудила до скрухи сердечной, кто ти видів болесну, 522—523; Поженъ же, Сво, бидло, 553; Пойте вси согласно, дающе піснь красну, 497—498; Показася над вертепом світлая денница, 256—257; Помисли, чоловіче, прегоркий час смерті, 448; Поминялю день і час страшний, 570—571; Послухайте, грішні люди, о страшним суді, 575—576; Постає, монархо, з високого трону, 321—322; Похвалу принесем кую, 175—176; Предвічний родися пред літи, 169—170; Предстательницю о смертної годині Варвару святу восхвалям, 200—202; Предста Царица на високом троні, 183—184; Преподобная Маріє святая, 255—256; Пречистая Діво Мати в волинском краю, 518—519; Пречистая Діво Мати в польской короні, 500—502; Пречистая Діво Мати з руского краю, 450—451; Пречистая Діво Мати, словесних раю, 492—493; Пречистая, пречудная Діво і Мати, 505—507; Прийдіте днесь, 531; Прийдіте, крикніте на триумф согласно, 206—208; Прийми, всеблагая Панно пречистая, 180—182; Пустинніє птици, 307—309; Радостним сердцем возвишаєм глас, 452—453; Радостно вси днесь воскликніте, 304—305; Радость велія нині явися, 452;

Радость на світі пануєт, 534; Радуйся, вифлеемська страна, 322—323; Радуйся зіло, дщи сиона, 453—454; Радуйтеся, ангелов лики, 454—455; Рай прекрасний сотворений, 173—174; Ратуй, Маріє, ратуй, погибаєм, 182—183; Роди, вси днесь возгласите, 309—310; Розмисляйте, християне, 303—304; Розмишляю окаяний і униваю, 239; Світліє в небі полати, 573—574; Се бігая удалися, во пустиню водворися, 455—456; Сей день світлостен, 325—326; Се славное, предивное чудо днесь ісполнися, 318; Скажи міні, соловую, правду, 564—565; Слава буди во вишних Богу, 457; Снідітеся, вси празднолюбци, восхвалим святую, 310; Соберітеся, вси чоловіци, 556—558; Со горних висот предста долиним, 489—492; Страданіє мученика Стефана прославляймо, 459—460; Страни всего світа, слішьте, 460; Странное слішаніє, 326—328; Творче і Боже, Пане ласкавий, 189—190; Твоя честь хвала, наш вічний Пане, 461—462; Тешіте, вси гради і веси, 267—269; Тешіте, царіє і князи, патріарси со владики, 266—267; Тивров град, гоїне веселися, 493—494; Ти еси, Ісусе, ти моя радости, 552—553; Ти на кресті, Творче мой, барзо уранений, 260—261; Ти, Повче, гоїне веселися, 258—259; Тисоломска (sic) світоч украсися, 265—266; Тройца Бог Отец, Бог Син, Бог Дух святий, 352—356; Тройце святая, Боже ласкавий, 175, 189, 462—463; Трон Бога вишняго, 299—300; Троне

вишний, днесь двигнися, 464—465; Труби глас подіймим, піснь нову воскликнім, 262—264; Ти піснями почтим, немолчними гласи, о неізреченна Діво Маріє, 265; Усixaющим є прагнення, 541—542; Устом моїм, Матко, твоїм чудом хвалу не літ воздати, 540; Утішителю миру, 468; Фалшивая юность, зрадлива фортуно, 244; Хвалу ти хощу воздати, 281—284; Херовими свят, архангели зрят, 529—531; Христос Пан з мертвих встал, 535—536; Христос си з Панны рождает, 167—168; Хто патрона потребуєт, 284—287; Царица неба Сина предвічнаго, 185—187; Царице небу і землі Госпоже, 184; Царю Христе, Пане милій, 470—471; Царю Христе справедливий, 469—470; Цвіт мисленний днесь ся родит, 472; Цвіт мисленний і крин полний, 497; Чистая Діво, Царице, 190—192; Чистая Панно, Матко утісненних, 520—521; Что се ново грядут на всі шляхи, 513; Что ты нареку, апостоле святий, 547—548; Чудная помощнице, пречистая Мати, 492; Чудо преславно, 472—473; Щастивіє часи віков нині юж настали (без початку, від: Збиралися, зивалися, як би оглядати), 561; Юже декрет подписует, 466—467; Як бистро орел в гору вилітаєт, 356—357; Пісні світські: Анусю серденько, мое ти кохана, 16; Анусю серденько, палиш мою душу, 35—36; А щож за жите, коли не люблю, 41; Булож мене сперва не любив, 17—18; Вспоможи, Боже, мое серденько,

12. 22—23, 38; Вчора була суботонька, 26—27; Гей, пасла дівка качку, 20; Да немаш мого хомута, 44; Дівча мое молодое, 25; Дівчинонько, голубонько, біле личко маєш, 42; Дolenькож моя лихая, 19, 31—32; Же мій миленький, мій хорошенський коника сидлас, 40—41; Жовнір іде на Україну, дівчинонці поклоняєся, 27; Заблудив біл молодець у темненькім лісі, 32; Зора заходить, вечір близенько, 25—26; Казала мні дівчинонька до себе прийти, 37—38; Котиться криштал по сіножати, 26; Красна в цані урода, 41—42; Люби мене, дівчинонько, 14—15; На береженьку стояла, 42—43; Неволенькаж моя з вами, || З хорошенськими оченьками, 11; Неволенькаж моя з вами || Із людськими мовоньками, 11—12; Невольаж моя велми тяженька, чом я долі не маю, 37; Ніхто мя не погадає, 13—14, 24—25; Ой, взялаж мене великая туга, 28; Ой, добраніч, тай чи чуєш, 40; Ой, еще кардаш не урадився, 19—20; Ой, ішов жовнір од обозонька, 18—19; Ой, ішов я мимо твій двір, тай дівчинонько моя, 39—40; Ой, коли я тобі да люблю була, 29—30; Ой, легіла голубонька з України, 15—16; Ой, листоньком дороженька запала, 34—35; Ой, любив же я Марину дай і всю зиму, 28—29; Ой, люблю я хорошую дівоньку, 16—17; Ой, малаж бо я товаришенька, тепер його не маю, 37; Ой, на ріці на Самарох, 10; Ой, не кажиж ти, дівчино, на мене, 35; Ой, не стою під окном,

23—24; Ой, піду я у ліс тужачи між гори і долини, 14; Ой, розвизався мій черевичок на нозі, 33; Ой, стояла калинонька в лузі, 32—33; Ой, ти лісе, ой, ти лісе недоборе, 40; Ой, улиці, ой, студинці, мні по тобі не ходити, 30; Ой, учинила дівонька, учинила, 17; Ой, ходила дівчинонька по береженькови, 43; Ой, кожух я над берегом, травонька ся зеленіє, 42; Ой, хтож буде в моім жалю тішити, 10—11; Ой, чогож ти, дівчино, думаєш, 22; Ой, щож я маю бідная ділати, 33—34; Ой, я молодая, де розум поділа, 32; Ох, его ма. Не велика сума, та не зійде з ума, 13; Послухайте пильно, прошу, 37; Послухайте, що вас живо, 20—22; Постій, прошу, голубонько, розмовлю з тобою, 31; Прийшов до мене любий товариш, 39; Сам я не знаю, що ділати маю, що милої не вижу, 12—13; Сидить козак на конику дай в кобзеньку грає, 31; Текуть річеченьки, шумлять дуброви, 39; Ходить дівчина по покойови, 18; Чи я тобі не казала, чи не говорила, 43; Чого моє серденько тяженько вздыхає, 28, 36; Чом, чом, чом, чому босо ходиш, 5; Щастивая доріженька, куди милий приїжджає, 19, 36

пісня про козаків й Кулину, 1—2
пісня про попа-паниню, 9
пісня українська з «Pieśni, tańców i radwanów», 4—5
Prażonka (1640), 2—3
Продан Василь, 88
Пролог збірки Ан. Петрушевича ч. 79, 307—308
Ріжнів Гриць, 89

Руднів Петро, 88
Ружилович Хведір, 88—89
Рясновський Хведір, 164
Свентовський, 202, 294, 328, 382
Свенціцкий Л., 172, 382
Свідзіпський Павло, 174
Сковорода Гр., 387
Соколовський Данило, 397
Сперанський, 7
співаник бібл. Осесопівських ч. 3586, 90, 161—163, 234—235, 279, 305—306, 405, 429—430
співаник бібліотеки Чарторийських ч. 2337, 9—44
співаник Домініка Рудницького, 10
співаник зарваницький в збірці Ан. Петрушевича
співаник кам'янський, 197, 383
співаник супрасльський, 199, 249, 383
співаники бібліотеки Наук. Товариства ім. Шевченка, 86—90, 98—102, 106—110, 112—126, 128—161, 200—202, 209—210, 213—214, 217, 221—225, 229—230, 238—239, 246—254, 256—260, 262, 265—269, 271—273, 276—289, 292—293, 296—304, 306—310, 313—322, 383, 388, 392—397, 403—405, 407—408, 410, 412—413, 416, 419, 424—425, 427, 433—437, 439—443, 446—447, 458—460, 469—472, 484—489, 492—493, 513—518, 521—523, 531, 553—556, 561—562, 571—572
співаники бібліотеки Народного Дому у Львові, сліве виключно з збірки Ан. Петрушевича, 46, 178—184, 187—190, 193—194, 243, 250, 252—256, 262—265, 295—296, 304—305, 311—313, 383, 389—391, 410—411, 419—420, 422, 424, 432—433, 443—445, 453—454, 466—467, 470—471, 531—532, 538—539,

540—541, 548—550, 565—566, 573—574
співаники Національного Музею, 87, 179—180, 184—187, 189—192, 195—196, 214—215, 217—220, 260—261, 270—271, 273—274, 322, 325—338, 383—386, 390—394, 400—401, 403—405, 410, 415—420, 423, 425—427, 437—438, 440—443, 447, 451—452, 455—458, 461—468, 471—473, 482—484, 487—488, 493, 497—503, 507—510, 515—516, 518—521, 524—531, 554, 556—560, 567—569, 571—574
співаники збірки Ом. Калужняцького, 86—88, 90—98, 110—112, 126—128, 192—193, 203—216, 227, 357—359, 385—388, 395—400, 402, 406—409, 411—422, 425—429, 438—441, 443—445, 448, 450—455, 457, 459—463, 468, 470—471, 483—487, 489—497, 503—504, 520—521, 532—548, 551—553, 561, 564—568
співаники збірки Юл. Яворського, 383, 388
Стажимовський Адам Казимир, 477
Сумовський Хведір, 87
Теодор, попович гухлянський, 230—231
Тишик бібл. Народного Дому ч. 5, 172—173
Транквіліона Ставровецького Кирила Перло многоцінне, 241—243, 338—339
Тріодь Національного Музею ч. 333, 164—172
Тупталенко Дмитро, 195, 380
Франко Ів., 2, 7, 8, 170, 176, 197, 230—231, 259, 338, 375—379, 382, 388, 435, 487
Церкуник Гнат, 89
Чернявського Трохима «псалми», 87
Шаникевич Маркіян, 7, 481
Шубович Адриян, 381
Шумлянського Осипа вірша, 7—8, 10, 20—22
Щурат В., 9, 199, 208—209, 276, 380—382, 391—392, 406, 476, 478
Щуровський Тимофій, 361—364
Яворський Михайло, 88
Яворський Юл., 7, 245, 382, 388
Янош Гнат, 89
Янчук, 8.

Зміст.

	Стор.
Українські пісні збірника бібл. Чарторйських ч. 2337	1—44
Нові тексти різдвяних і великодніх вірш-орацій . . .	45—84
З культурного життя старої України	85—480
Додатки	481—577
Увага	578
Показчик	579—589

